The Latvian newspaper for Canada and U.S.A.

Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", Inc. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

WEDNESDAY, JUNE 11, 1958.

LATVIJA AMERIKĀ

47./688. n-rs. TREŠDIEN, 1958. G. 11. JŪNIJĀ 25 8. gads

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60 Tekstā $3.20—$6.40 par vienu collas slejas telpu.

AR AMERIKĀŅU PALĪDZĪBU CHRUŠČEVS GRIB AIZSTEIGTIES PRIEKŠĀ ASV RŪPNIECĪBAI

PADOMJU SAVIENĪBAS MINISTRU PREZIDENTS CHRUŠČEVS PIEPRASA AMERIKĀŅIEM KRĒDITU, LAI VARĒTU IEPIRKTIES SAV. VALSTĪS!

Cenšoties paplašināt Padomju Savienības rūpniecību, lai panāktu Sav. Valstis, un to ar satelītu slaukšanu vien nespēdams panākt, Chruščevs tagad ķēries pie citiem paņēmieniem, nemaz nerēķinādamies, ka pasaules acīs viņa vaigs kļuvis tikpat sarkans kā zvaigzne, ko viņš pielūdz. Un, proti, Padomju Savienība gatavojas izmēģināt savu savdabīgo tirdzniecības māku Sav. Valstīs, izsacīdama gatavību iepirkt amerikāņu ražojumus, tai pašā laikā pieprasot dolaru kreditu darījumiem!

Pamazām atkratīdamies no saviem sāncenšiem, Padomju Savienības ministru prezidents un komūnistu partijas pirmais sekretārs krievu tautai nepārtraukti sola augstāku dzīves līmeni. Lai to panāktu, vispirms nepieciešama rūpniecības modernizēšana un paplašināšana. Līdz šim komūnisti ir koncentrējušies tikai uz smago rūpniecību, ikdienai nepieciešamo mantu ražošanu atstājot relatīvā novārtā. Spriežot pēc pagājušās nedēļas notikumiem, var secināt, ka padomju valdība nolēmusi cīnīties arī vieglās rūpniecības virzienā. Bez ārvalstu atbalsta šāda cīņa nav iespējama. No otras puses, atkal nekur citur kā Sav. Valstīs nav tāda ražošanas potenciāla, kas varētu palīdzēt apmierināt Padomju Savienības vajadzības. Rezultātā Chruščevs tagad gribētu paplašināt tirdzniecību ar amerikāņiem — pats savas rūpniecības nostabilizēšanai un Sav. Valstu panākšanai.

Chruščeva plāns savos pamatos ir tik nekaunīgs, un amerikāņus tas tā pārsteidzis, ka pēdējie vēl nemaz nav paspējuši uz to reaģēt, jo, proti, **Maskava gribētu, lai Sav. Valstu rūpniecība palīdzētu Padomju Savienības rūpniecībai nostāties uz viena līmeņa ar amerikāņu ražotspēju.** Acīmredzot, pie šāda atzinuma padomju valdība nonākusi nesen Maskavā notikušajās padomju bloka rūpniecības koordinācijas sarunās, kurās piedalījās arī Āzijas komūnisti. Katrā ziņā jau toreiz bija zināms, ka Padomju Savienība gatavojas meklēt palīdzību Rietumu pasaulē, bet nevienam nevarēja ne prātā ienākt, ka palīdzība tiks meklēta brīvās pasaules ražošanas sirdī — Sav. Valstīs. Pagājušā nedēļā tas tā tomēr notika. Vēstulē prez. Eizenhaueram Chruščevs izteica vēlēšanos parakstīt plaša apmēra tirdzniecības līgumu ar Sav. Valstīm. Padomju Savienība gribētu iepirkt mašīnas dažādu plastisku un sintetisku materiālu ražošanai, saldēšanas un gaisa dzesināšanas ierīces, kā arī mašīnas papīra un koka apstrādāšanai. Tam pretī komūnisti sola dažādas jēlvielas: kā, piemēram, chromu, platīnu un dažādus koka un papīra izstrādājumus. Vēstulē Chruščevs skaidri un gaiši pasaka, ka **Padomju Savienība grib pirkt vairāk, nekā tai ir ko pārdot, ka šāda darījuma nolīgšanai nepieciešami ilgtermiņa dolaru krediti Sav. Valstīs.**

Lai gan savos centienos panākt attieksmju uzlabošanu ar Padomju Savienību prezidents Eizenhauers pēdējā laikā ir vairākkārt pieminējis brīvu un neierobežotu tirdzniecību ar kādreizējiem sabiedrotajiem Austrumos, nekad nav bijis domāts, ka Sav. Valstis būtu ieinteresētas piešķirt Padomju Savienībai dolaru kreditu iecerēto pirkumu paveikšanai. Katrā gadījumā šāda kredita piešķiršana nav iespējama bez Kongresa piekrišanas. Nav ne mazākā iemesla sagaidīt, ka Kongress šādu prasību arī varētu pieņemt. Tirdzniecības un palīdzības plāksnē Padomju Savienības metodes un nepildītie solījumi ir par daudz labi pazīstami, lai Sav. Valstis ieskrietu komūnistu izliktos tīklos.

CĪŅAS LIBĀNĀ TURPINĀS

LIBĀNAS ĀRLIETU MINISTRS MALIKS PRASA DROŠĪBAS PADOMES IEJAUKŠANOS.

Vienīgi Apvienotās Nācijas tagad var pasargāt Libānas brīvību un neatkarību, Drošības padomē - paziņoja ārlietu ministrs Maļiks, žēlodamies, ka mēģinājumi uzsūkt Libānu nav mitējušies.

Spriežot pēc ziņām, kas saņemtas no Beirutas, smagākās cīņas pašlaik notiek ostas pilsētas Tripoles tuvumā, kur pret skaitliski ievērojamiem, labi apgādātiem un apbruņotiem nemiernieku spēkiem kaujā tiek raidīti valdības tanki un aviācija. Nedēļas nogalē prezidentam Šamūnam lojālās vienības uzsāka sistēmatisku Tripoles tīrīšanu. Tas tomēr nenozīmē, ka nemiernieki būtu sakauti vai ka varētu sākt runāt par pilsoņu kara beigām. Kara darbībai apstājoties vienā vietā, tā uzliesmo atkal kaut kur citur. Valdība Beirutā paskaidro, ka nemiernieku aktivitāte kļūst arvien intensīvāka, liekot domāt, ka Apvienotās Arabu republikas prezidents Nasers nav apmierināts ar līdzšinējo nemieru gaitu.

Libānas valdība oficiālu žēlošanos AN Drošības padomē atlika līdz tam brīdim, kad tā līdz ar savu sūdzību varēs sniegt arī ziņojumu par Arabu līgas konferences gaitu tai pašā jautājumā. Taču Arabu līgas valstis Libānas un Apvienotās Arabu republikas jautājumu nespēja atrisināt, neizrādot arī nekādu vēlēšanos domstarpībās iejaukties ar darbību vai padomu. Rezultātā Libānai nebija citas izejas kā žēloties Apvienotām Nācijām, prasot palīdzību arabu nemiernieku un ieroču iefiltrēšanas apturēšanai.

Kā vienmēr līdz šim, tā arī tagad AN Drošības padomē Apvienotā Arabu republika katēgoriski noraidīja Libānas sūdzības, paskaidrojot, ka pēdējā, slēpdama savai tautai valdības bezspēcību, *lokāla rakstura domstarpības* mēģina pārvērst starptautiskā konfliktā, iejaucot Apvienotās Nācijas. Nasera sūtnis Louftī Drošībos padomē deklarēja, ka neviena no arabu kaimiņvalstīm nav ieinteresēta Libānas pakļaušanā (pats Nasers kādreiz pat izteicās, ka Libāna būtu slogs Apvienotai Arabu rebublikai) un ka Beirutas apvainojumi nav nekas vairāk kā vienīgi tukša fantazija.

Sav. Valstu un Anglijas delegāti drošības padomē neslēpa savas simpatijas Libānai, deklarējot, ka pēdējās pierādījumi pret Apvienoto Arabu republiku bijuši visai pārliecinoši.

LATVIEŠU SKOLA BOSTONĀ

ALTS Bostonas latviešu skolā šogad bija arī pirmais vidusskolas izlaidums. 1. r. no kr. skolotāji: J. Ansbergs, L. Graudiņa, vidusskolas klases audzin. māc. A. Galiņš, skolas pārzinis A. Liepkalns, ALTS pārstāvis plkv. E. Kreišmanis, absolventu klases audzin. N. Postiljko, A. Kaža, B. Krastiņa. 2. r.: absolventes: J. Amoliņa, A. Zemgale, Z. Rence, L. Lēnberga, A. Bronuetlte, J. Stūrīte, J. Zālīte (vidusskolas) N. Raudiņa. 3. r.: absolventi: O. Skulte, D. Jansone, I. Skagers, K. Skulte, M. Lambergs, I. Graudiņš un H. Puriņš (abi vidussk.) Z. Kručkova, I. Krastiņa (vidusskolas).

MEKMILLENS VAŠINGTONĀ

ANGLIJAS MINISTRU PREZIDENTS APSPRIEŽAS AR SAV. VALSTU PREZIDENTU EIZENHAUERU.

Vašingtonā. Pagājušās nedēļas nogalē Sav. Valstīs ieradās Anglijas ministru prezidents Mekmillens. Uzturēdamies Ziemeļamerikas kontinentā, viņš apmeklēs vairākas universitātes Sav. Valstīs, saņems goda doktora gradu Džona Hopkinsa universitātē, apspriedīsies ar prezidentu Eizenhaueru un atceļā apmeklēs Kanadu. Otavā viņš uzrunās Kanadas parlamentu.

Mekmillena braucienam uz Sav. Valstīm ir politisks raksturs, kaut gan sākumā domāja, ka tas būs vairāk akadēmisks. Starptautiskie notikumi pēdējā laikā tomēr ir bijuši tādi, kas liek nopietni padomāt. Pārmaiņas Francijas valdībā, kas nav vairs jāsaprot kā parastā Francijas valdības maiņa; valdību galvu konference, par kuras sagatavošanas norisi domas dalās, un nesaskaņas Vidējos Austrumos vien jau ir ļoti daudz, lai Rietumu lielvalstīm sagādātu galvas sāpes. Domā, ka par vienu no nopietnākiem sarunu tematiem Baltā namā būs debates Vidējo Austrumu jautājumā, sevišķi pēc Libānas valdības oficiālās sūdzības iesniegšanas AN Drošības padomē. Vai stāvokli Libānā ir pietiekami nopietns, lai iedzīvinātu Eizenhauera doktrīnu? Līdz šim Rietumiem draudzīgā Libānas prezidenta Šamūna valdība ir saņēmusi zināmu palīdzību (tankus un automatiskos ieročus) nemiernieku apkarošanai, bet amerikāņi ar savu karaspēku vēl līdz šim nav iejaukušies. Vai tagad tas tiks darīts? Eizenhauera un Mekmillena sarunas, domājams, dos atbildi uz šo jautājumu. **Kaut kādu skaidrību** abi valstsvīri mēģinās panākt arī valdību galvu konferences lietā.

Anglijas un Sav. Valstu diplomātiskās aprindas paskaidro, ka Eizenhauera un Mekmillena sastapšanās nav jāsaprot kā trešās lielvalsts — Francijas ignorēšana vai boikotēšana. Tiklīdz ģen. de Golls būs nostabilizējies savā jaunajā amatā, pārējie sabiedrotie gatavojas prasīt viņa domas dažādu steidzamu starptautisku problēmu atrisināšanā.

NEMIERI ĶIPRĀ

Nikosijā. Pēc ilgāka klusuma perioda, ko pirms apmēram viena mēneša īslaicīgi pārtrauca grieķu nacionālistu sadursmes ar angļiem, pagājušās nedēļas nogalē atjaunojās kādreiz asiņainās sadursmes grieķu un turku iedzīvotāju starpā salas galvaspilsētā. Vairākos Nikosijas sektoros nemieri pieņēma tik nopietnus apmērus, ka bija nepieciešama angļu bruņoto spēku iejaukšanās. Vēlāk par līdzīgām sadursmēm ziņas saņemtas arī no ostas pilsētas Tarnakas, kur nogalināti vismaz 4 grieķi, kamēr ievainoto skaits sniedzas daudzos desmitos. Ķipras salā dzīvojošie 400.000 grieķi, kā zināms, prasa salas pievienošanu Grieķijai, kamēr 100.000 lielā turku minoritāte, Turcijas valdības atbalstīta, gribētu redzēt salas sadalīšanu 2 neatkarīgos grieķu un turku sektoros.

GROZĪS FRANCIJAS SATVERSMI

Francijas ministru prezidents de Golls gatavojas mazināt līdzšinējo deputātu varu Francijas daudzo partiju parlamentā.

Parīzē. Pēc vairāku dienu maiņām valsts konstitūcijā. Ģen. de Golls gribētu mainīt atsevišķus likumus, jo sevišķi attiecībā uz plašo varu, kas līdz šim bija parlamenta deputātiem. Ja de Gollam šai jautājumā būtu pilnīgi brīvas rokas, tad parlaments, kas tagad atlaists atvaļinājumā, varētu mierīgi tikt pensionēts. Nākamās nedēļas laikā ģen. de Golls paredzējis vēstījumu Francijas radiofonā, lai personīgi iepazīstinātu franču tautu ar gaidāmām pārmaiņām: īsumā sakot, paredzēts valdībai paplašināt valsts varu un atzīts par nepieciešamu pielīdzināt tiesībās musulmaņus un eiropiešu kolonistus Alžīrijā.

TUNISIJA PIEDĀVĀ BIZERTAS OSTU

Apvienoto Nāciju Drošības padome pārtrauc debates Tunisijas jautājumā, gaidīdama pēdējās vienošanos ar Franciju.

Apvienotās Nācijās, Ņujorkā. Pēc vairāku dienu ilgām debatēm Apvienoto Nāciju Drošības padomē jautājums par franču spēku izvākšanu no Tunisijas ir vēl vienmēr nenoskaidrots, bet cer, ka abas valstis spēs minēto problēmu atrisināt bez Drošības padomes starpniecības. Apvienoto Nāciju diplomāti liek saprast, ka ģen. de Golla politika attiecībā uz franču bāzu likvidēšanu Tunisijā būs piekāpīgāka nekā līdzšinējām valdībām. Un, proti, draudzības atjaunošanai ar agrākiem Francijas protektorātiem — Maroku un Tunisiju — ģen. de Golls gatavojoties ievērot pēdējās prasības.

Tunisijā pašreiz atrodas ap 22.000 franču karavīru, vairums no kuriem stacionēti ostas pilsētā Bizertā ,ko Francija ieskata par savu territoriju. Tā kā Apvienotās Nācijas parego miermīlīgu franču izvākšanos, Tunisija, labi saprazdama modernās ostas stratēģisko nozīmi brīvās pasaules aizsardzībai paziņojusi, ka, frančiem aizejot, osta tiks nodota Ziemeļatlantijas organizācijas jūras spēku rīcībā. Straptautiskajos jautājumos Tunisija ir izteikusi gatavību sadarboties ar brīvo pasauli un stiprināt pēdējās aizsardzību. Bet par ostas pilsētas atstāšanu Francijas tiešā pārziņā Tunisija negrib ne dzirdēt.

No militārā viedokļa raugoties, Francijai nav citas izejas, kā padoties Tunisijas valdības prasībām. Pa visu Tunisiju izkaisītās franču bazes jau kopš šī gada 8. februāra, kad franču aviācija uzbruka Sakit Ben Jusifai, nogalinot ap 80 ciema iedzīvotāju, atrodas Tunisijas armijas ielenkumā. Franču karaspēka kustība Tunisijā ir pilnīgi apturēta un apgāde notiek gaisa ceļā. Pretošanās Tunisijas prasībām var novest vienīgi pie militāra konflikta, kādā gadījumā varētu sagaidīt, ka Tunisijai talkā steidzas arī Maroka. Tā kā ģen. de Golla Ziemeļafrikas politikā paredzēta kara izbeigšana ar Alžīrijas nacionālistiem, tad nav nekāda iemesla domāt, ka viņš gribētu riskēt ar jauniem konfliktiem, kas ātri vien varētu aizdedzināt visu Ziemeļafriku.

14. JŪNIJA PIEMIŅA MONTREĀLĀ

Montreālas latvieši, igauņi un lietuvieši 14. jūnijā, plkst. 3 p.p. pulcēsies SQ laukumā, kur noliks vainagu 14. jūnija upuru piemiņai.

Piedalīsimies visi šai īsajā sēru brīdī un klusībā nolieksim galvas nezināmā kareivja kapa priekšā, atceroties mūsu nelaimīgos 14. jūnija upurus.

DAŽOS VĀRDOS

⊙ Simko ezerā, netālu no Dženksonpointa, naktī no pagājušās sestdienas uz svētdienu noslīkuši 5 Karaliskās Kanadas jātnieku policijas locekļi. Viņu 14 pēdu laivu ar 30 zirgu spēku motoru, kā domājams, apgāzis stiprais vējš.

⊙ Kā ziņo policija, pagājušā nedēļas nogale Kanadā bijusi jaunākā kopš 2. pasaules kara. Dažādās satiksmes klizmās un ūdeņos dzīvības zaudējušas 66 personas.

⊙ Populārajās Queen's Plate jāšanas sacīkstēs, kas šogad notika 99. reizi, Woodbine hipodromā, kāroto karalienes kausu — 28.386 skatītāju klātienē sīvā cīņā ieguva zirgs Caledon Beau, kura īpašnieks un audzētājs ir K. Smits. Ar 1.074.037,- dolaru izmaksu šīs sacīkstes sasniegušas Kanadas rekordu.

⊙ Vairāk kā 100 Ontario apgabala progresīvi - konservātīvās partijas jaunatnes grupas pārstāvji pulcējās kopīgā izbraukumā pie Kančičinga ezera, piedaloties arī vairākiem kabineta ministriem un universitāšu mācības spēkiem.

Maskavu spiež bruņošanās izdevumi

BRUŅOŠANĀS MILZU IZDEVUMI — VIENĪGAIS IEMESLS, KĀDĒĻ PADOMJU SAVIENĪBA RUNĀ PAR KARASPĒKA SAMAZINĀŠANU.

Vašingtonā. Sarunā ar Sav. Valstu Senāta ārlietu komitejas pārstāvjiem Vašingtonā, Mekmillens, kā domājams, dos atbildi uz šo jautājumu. **Kaut kādu skaidrību** abi valstsvīri mēģinās panākt arī valdību galvu konferences lietā.

Anglijas un Sav. Valstu diplomātiskās aprindas paskaidro, ka Eizenhauera un Mekmillena sastapšanās nav jāsaprot kā trešās lielvalsts — Francijas ignorēšana vai boikotēšana. Tiklīdz ģen. de Golls būs nostabilizējies savā jaunajā amatā, pārējie sabiedrotie gatavojas prasīt viņa domas dažādu steidzamu starptautisku problēmu atrisināšanā.

SĪRIJA TIESĀ SAUDA RADINIEKUS

Saudi Arabijas karalim Saudam pārmet atentāta organizēšanu pret prezidentu Naseru.

Damaskā. Pēc vairāk kā divu mēnešu ilgas tiesas prāvas Sīrijas augstākā tiesa aizmuguriski uz mūžu spaidu darbos notiesāja Saudi Arabijas karaļa Sauda sievas tēvu Asadu Ibrahimu un viņa brāli Majedu. Pēdējo apvaino atentāta mēģinājumā pret toreizējo Ēģiptes un tagadējo Apvienotās Arabu Republikas prezidentu Naseru. Abi notiesātie rīkojušies karaļa Sauda uzdevumā. Sauda plānos bijusi arī Sīrijas valdības gāšana un Ēģiptes un Sīrijas apvienošanās aizkavēšana.

Sīrijas tiesu ar atentāta plāniem iepazīstināja tās iekšlietu ministrs Abdels Hamids, kas teicās saņēmis no karaļa Sauda 3 čekus kopvērtībā par 5,8 milj. dolariem. Pēc atentāta un Sīrijas valdības gāšanas karalis Sauds Hamidam piedāvājis Sīrijas prezidenta amatu.

AICINĀJUMS

Katra mūsu tautas kopīgi pacelta balss kalpo Latvijas brīvības atgūšanai, bet vēl nozīmīgāks un spēcīgāks kļūst sauciens pēc brīvības, ja to darām kopīgi ar lietuviešiem un igauņiem — visi baltieši vienoti.

Baltijas Tautu Federācija Kanadā svētdien, 15. jūnijā, pulkst. 6 vakarā Kolumba zālē (Sherbourne un Linden ielu stūrī) rīko svinīgu sēru aktu aizvesto mocekļu piemiņai.

Šis ir ne tikai piemiņas akts, bet demonstrācija brīvai pasaulei par Baltijas likteni vēl šodien.

Mēs, brīvajā pasaulē dzīvojošie, tautietes un tautieši, apzināsimies, kādu lielu un vienreizēju atbildību nesam Dieva, savas dzimtenē verdzībā gojošās tautas un vēstures priekšā, tādēļ neviens nepaliksim mājās, nedz kādā citā patīkamā vietā, bet reiz gadā pulcēsimies visi kā viens — Aizvesto mocekļu piemiņas aktā!

Osv. Brenķis,
BTFK priekšsēža v.

Atomieroči Šveicei?

Sakarā ar Šveices bruņoto spēku vadības un virsniecības neatlaidīgajām prasībām, valdībai „zvēresta brāļu" bruņotos spēkus nekavējoties apgādāt ar atomieročiem, šinī jautājumā iespējama drīza tautas nobalsošana. To pieprasa kāda pagaidām neliela no dažām arodbiedrībām, reliģiskiem iestādījumiem un sārtiem politikāņiem izveidota apvienība. Nesenais apvienības kongress Bernē pieņēmis lēmumus ar tautas nobalsošanas palīdzību panākt, lai Šveicē būtu aizliegta ne vien atomieroču ražošana, bet arī to ievešana, caurvešana, uzglabāšana un lietošana Šveices valsts robežās.

No parasti labi informētām aprindām ir dzirdēti ieskati, ka Šveice ir spējīga atomieročus ražot pati, trūkstot vienīgi vietas pašu valsts robežās praktiskiem izmēģinājumiem, bet kā secināms no „zvēresta brāļu" militāro aprindu izteikumiem, tad Šveicei kā klasiskas neitrālitātes valstij pastāvot iespējas samērā lēti iepirkt jau izmēģinātus atomieročus.

LATVIJA

AMERIKĀ

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

KRIZE SABIEDRISKAJĀ DARBĀ VĀCIJĀ

SPECIĀLZIŅOJUMS LATVIJAI AMERIKĀ NO MINSTERES

Pēdējā laikā latviešu trimdinieku sadzīvē Vācijā aktuāls kļuvis jautājums par novietņu pārstāvību izveidošanu .No pirmajiem pēckara gadiem visiem vēl atmiņā būs palikuši lielie „poziciju" un „opozīciju" kaŗi, kad bieži vien mainījās komiteju sastāvi, jo vienmēr gadījās uzņēmīgi tautieši, kas domājās labāk spēt kārtot trimdnieku interesēm svarīgus jautājumus.

Tagad, kad noslēgušās visas lielās izceļošanas akcijās un Vācijā palikušie vairāk vai mazāk labi iekārtojušies uz dzīvi šajā zemē, stāvoklis radikāli mainījies. Tagad vairs tautiešu prātus nenodarbina domas par esošās komitejas gāšanu un jaunas ievēlēšanu, bet gan tie izvērtē iespējas — ja vispār vairs par šo jautājumu domā — kā sastādīt jaunu komiteju, ja iepriekšējai tuvojas darbībai paredzētā laika noslēgums. Par šādu tautiešu intereses zudumu sabiedriskā darba veikšanai spilgts piemērs bija arī maijā notikušajā tautiešu pilnsapulcē Minsterē, kur bija paredzēts ievēlēt jaunu komiteju. Bet līdzīgi tas ir arī pārējās latviešu novietnēs Vācijā, kad bieži vien gandrīz vai ar varu ievēl vajadzīgās amatpersonas. Daudzus trimdiniekus šīs pilnsapulces atbaida tieši tādēļ, ka ļoti var gadīties, ka tos ievēl komitejā, un tādēļ tie uz pilnsapulcēm nemaz neierodas. Līdzīgi tas bija arī Minsterē, kur no turpat pusotra simta balstiesīgo tautiešu ieradušies bija tieši 12, no kuŗiem lielākai daļai bija jānāk šā vai tā, jo tie bija vai nu komitejas vai revizijas komisijas locekļi.

Protams, jāmeklē bija vaininieki, un tādus arī atrada. Vainīga, lūk, esot jaunatne, jo tai trūkstot jebkādas intereses par latviešiem svarīgiem jautājumiem un par sabiedrisko darbu tie vispār nedomājot. Šādi pārmetumi šķita būt vietā, jo Minsterē ir diezgan daudz studējošās jaunatnes, kas pie tam savā laikā beigusi vienīgo latviešu ģimnaziju brīvajā pasaulē un tagad nereti savas studijas turpina ar latviešu sabiedrības atbalstu. Liekas, gluži dabiski, ka no šīs jaunatnes daļas varētu gaidīt lielāku atsaucību mūsu jautājumiem.

Izskanēja arī, varbūt gan mazliet nepārdomāti pārmetumi par jaunatnes nevēlēšanos sadarboties ar vecāko paaudzi. Šie pārmetumi bija nevietā, jo nevienā trimdas organizācijā — vismaz Vācijā ne — šādas sadarbības gribas netrūkst. Ja nu arī dažkārt domas dalās, tad tā ir tikai dabiska parādība un liecina, ka jaunatne spējīga patstāvīgi domāt un ne vienmēr bez iebilduma pieņem citu ieskatus.

Nav jau arī vecā paaudze nemaz tik vienota, un tā savā starpā izcīnījusi un izcīna arī vēl šodien ne vienu vien asumiem bagātu cīņu. Tādēļ, protams, gribas jautāt, kādēļ gan varbūtējās domstarpības abu paaudžu starpā lieki dramatizēt?

Jautājumu vispusīgi apskatot, grūti sabiedriskās dzīves apsīkumā vainot tikai jaunatni, jo līdzīgs intereses trūkums vērojams arī vecās paaudzes aprindās, kas taču uzaugusi Latvijā. Tātad šeit vaina meklējama dziļāk, un tā vedama sakarā ar trimdas ieilgumu. Gadu tecējumā zudusi ne viena vien illūzija dažam labam rosīgam sabiedriskam darbiniekam. Pie tam tie paši nedaudzie ,kas vēl labprāt pilda sabiedriskus pienākumus, ir pārāk apkrauti ar amatiem, un ir saprotams ,ka viņi grib no tiem pēc daudzu gadu darbošanās raisities vaļā. Katrs grib nodoties vairāk personīgai dzīvei. Uz šādu norobežošanos no sabiedrības pamudina arī tas, ka pēc visu šo gadu rosīšanās nekas īsti jūtams nav paveikts, jo esam tāpat vēl trimdā bez nonāktām izredzēm tuvākā laikā atgriezties mājās.

Lieta nebūtu tik launa, ja šai izvairībai no sabiedriskajiem amatiem nebūtu tālākas attīstības. Maz pa mazām šie tautiešī mazāk rādās arī latviešu sabiedrībā ,mazāk lasa latviešu laikrakstus un vispār mazāk interesējas par latviešiem svarīgiem jautājumiem, tā iesligstot ikdienā un svešajā vidē. Gribot negribot nākas pievienoties dzirdētam uzskatam, ka mēs kļūstam materiālistiski emigranti, kaut gan dzimteni atstājot zvērējām, ka nekad nesamierināsimies ar mums nodarīto postu un netaisnību — tātad pēc būtības esam politiski emigranti. Taču politisku cīņu mēs varam turpināt tikai tad, ja kā tautības grupa esam vienota, ja mums ir izveidotas savas pārstāvības. Kā zemākā šāda pārstāvība ,tad nu ir novietņu komiteja.

Šie ir jautājumi, kas šobrīd nodarbina tautiešu prātus Vācijā un kas tiešām arī nopietnu pārdomu vērti. Ar šiem jautājumiem arī gribot negribot nāksies nodarboties Vācijas latviešu centrālajām iestādēm, jo šai attīstībai nedrīkstam vairs ļaut turpināties. Par šo jautājumu jādomā visiem, jo veidu šīs slimības ārstēšanai bez vajadzīgās tautiešu atsaucības grūti iedomāties. — kis.

ČEKISTI UZRAUGA DEJOTĀJUS

Moisejeva baleta trupa, kas ar lielabiem panākumiem uzstājās dažādās ASV un Kanadas pilsētās, savu turneju nobeigs ar vēlreizēju uzstāšanos Ņujorkā 20., 21. un 22. jūnijā.

Ņujorkas laikrakstā „Daily Mirror" parādījies Li Mortimera raksts, kuŗā autors uzdod turnejas organizētājam Solomonam Kjurokam sek. jautājumus:

1) Vai jums ir zināms, ka Moisejeva trupu pavada pieci krievu slepenās policijas aģenti? 2) Kas ir devis atļauju šiem svešās valsts slepeniem aģentiem iebraukt ASV? 3) Vai jūsu birojs ir palīdzējis sagādāt viņiem iebraukšanas atļaujas? 4) Vai rezervējot vietas ceļojumos, šie aģenti uzdoti par profesionāliem dejotājiem? 5) Vai jums ir zināms, ka minētie aģenti cenzē pastu, ko dejotāji sūta uz mājām un ko saņem no turienes? (Pasta cenzēšana ASV ir aizliegta. Ko par to teiks ASV pasts?). 6) Vai jums ir zināms, ka minētie aģenti ierobežo dejotāju kustības brīvību? (ASV valdība piekomandējusi dejotāju trupai vienu savu ierēdni, kas palīdzētu tiem ceļojumā. Šī ierēdņa sieva bija norunājusi ar dažām dejotājām iet iepirkties. Norunātā laikā dejotājas neieradās, jo tās bija ieslēgtas savās istabās. ASV likumi par šādu brīvības ierobežošanu paredz bargus sodus). 7) Vai jums ir zināms, ka dejotāji, kas sarunā ar amerikāņu žurnālistiem izteikušies, ka Amerika nemaz neesot tik briesmīga, kā tēlota „Pravdā", par to tiks soditi pēc atgriešanās Padomju Savienībā, iespējams — pat ar izsūtīšanu uz vergu darba nometnēm?

Miris lietuviešu sabiedrisks darbinieks

Antanas Olis, Amerikas lietuviešu padomes viceprezidents, miris 3. jūnijā Čikāgā 59 gadu vecumā. Olis dzimis Amerikā, bija pazīstams politiķis, piederēja pie republikāņu partijas un ieņēma atbildīgus amatus Čikāgas pilsētas dienestā. Viņa tēvs Antanas Olešauskas bija viens no pirmā lietuviešu laikraksta Amerikā „Lietuva" izdevējiem.

Latvijas Amerikā
pārstāve Čikāgā
AUSTRA OZOLIŅA,
LATVIAN GIFTS&PRODUCTS,
1643 N. Orchard St.,
Chicago 14, Ill.
DElaware 7-9288

ZIGRIDA LĪVIJA ALTRAKA

beigusi Toronto universitātes zobārstniecības fakultāti un ieguvusi zobārstes tiesības Kanādā. Iepriekš L. Altraka beigusi arī Latvijas universitātes medicīnas fakultātes zobārstniecības nodaļu un strādājusi par zobārsti Rīgā, vēlāk, bēgļu gaitās dodoties, 5 gadus turpinājusi privātpraksi Zviedrijā. Viņa ir korporācijas Imeria filistre.

IVARS CENNE

beidzis Mc. Gill universitātes zobārstniecības fakultāti, iegūstot Doctor of Dental Surgery grādu. Tuvākā laikā sāks savu privātpraksi Montreālā. Ir korporācijas „Latvia" locekļis.

Foto: J. Baltiņš.

AIZVESTO PIEMIŅA ŅUJORKĀ

Aizvesto piemiņas koncerts ar dievkalpojumu notiks sestdien, 14. jūnija vakarā Betlemes baznīcā, Bruklinā.

Latviešu, lietuviešu un igauņu kopējais aizvesto piemiņas sarīkojums notiks svētdien, 15. jūnijā, pl. 5,30 p.p. Town Hall zālē. Aktu atklās lietuviešu pārstāvis Dr. A. Trimakas, viņa vietnieki būs prof. A. Starcs un A. Meis (igaunis). Galvenā runātāja būs ASV Kongresa locekle E. F. Kellija. No latviešiem programmā piedalīsies dziedone Ksenija Brante, doc. O. Šturms (flauta), pie klavierēm A. Okolo - Kulaks.

AIZVESTO PIEMIŅAS SARĪKOJUMS ROKFORDĀ (ILLINOJĀ)

Par gadskārtēju skaistu tradīciju ir kļuvusi DV Milvoku vīru koŗa viesošanās jūnija vidū Aizvesto piemiņas dienā pie Rokfordas un apkārtnes nelielās latviešu saimes, kam tas ir svinīgs un neaizmirstams notikums, saistīts ar šo vienīgo gada sarīkojumu Rokfordā.

Šogad šis sarīkojums solās izvērsties sevišķi nozīmīgs tādēļ, ka sarīkojumā piedalīsies visa DV ASV valde ar pr-ku A. Vanagu priekšgalā, kas savu mēneša valdes sēdi noturēs Rokfordā, tādējādi parādot uzmanību DV Rokfordas un apkārtnes kopas piederīgajiem.

Aizvesto piemiņas sarīkojumu Rokfordā šogad rīko vietējā DV saime un dievkalpojuma kopas J. Mikelsona un A. Velmera vadībā. Sarīkojumu ievadīs ar aizvesto sēru dievkalpojumu Emanuela baznīcā, 920 - 3rd. Ave., 15. jūnijā, pl. 2 p.p. Dievkalpojumu noturēs mācītājs J. Strauss. Dziedās DV Milvoku vīru koris diriģenta V. Aparjoda vadībā. Pie ērģelēm G. Veidemane.

Pēc dievkalpojuma baznīcas lejas zālē sekos DV Milvoku apvienības vīru koŗa koncerts, kuŗā ieeja būs pret labprātīgiem ziedojumiem palīdzībai tautiešiem dzimtenē un izsūtījumā.

Pirms koncerta paredzēta Komitejas Latvijas brīvībai un DV ASV valdes pr. v. V. Hāznera uzruna, kuŗā tas stāstīs par pašreizējiem apstākļiem dzimtenē.

Pēc koncerta kopīgs kafijas galds ar groziņiem. Rokfordieši sagaida, ka šo izcilo sarīkojumu apmeklēs ne tikai Ziemeļilinojas tautieši, bet ka sarīkojumā ieradīsies arī tālāki viesi no Milvokiem un Čikāgas, kas dos iespēju mazajai latviešu kolonijai Rokfordā savā sarīkojumā sastapt vienu otru paziņu no attālākām vietām. -ep.

POLITISKO INTRIGU SPĒLE TURPINĀS

LONDONAS POLITISKĀS PIEZĪMES

Runājot par terroru, mēs vienmēr iedomājamies komūnistu okupāciju mūsu zemē, mēs domājam par dažādām mocībām, slepkavībām un deportācijām. Demokratiskās zemēs jēdziens terrors nav īsteni saprotams — tas ir kaut kas, no kā katrs baidās, bet nepazīst.

Londonu pašreiz terorizē biedrs Kuzins un tā amatbrāļi — arodbiedrību visuvarenie kungi. Jau piekto nedēļu Londonai jāiziet bez autobusiem un trolejbusiem. Jau piecas nedēļas ierēdņiem un strādniekiem jāpalaujas uz privāto automašīnu īpašnieku labvēlību. Jāsaka, ka tā ir visai atsaucīga, bet ne vienmēr var noķūt tur, kur vēlas, un ne vienmēr var sasniegt savu mērķi īstenā laikā.

Autobusu darbinieku streiks nebūtu apzīmējams par terroru, jo visās demokratiskās valstīs strādniekiem ir atļauts streikot, bet biedrim Kuzinas ar to nepietiek. Jau vairāk nekā divas nedēļas viņš nopūlas, lai pierunātu streikot arī citu arodbiedrību locekļus, un šajā punktā viņš atradis vismaz vienas dzirdīgas ausis — elektriķu arodbiedrību un tās komūnistisko vadību.

Apakšzemes dzelzceļu un dzelzceļu darbinieki noraidīja aicinājumu piedalīties Kuzina politisko intrigu spēlē. Beidzot ir jāķeras piepēdējā līdzekļa — Kuzins nākošajā nedēļā nopūlēsies apstādināt benzīna piegādi Londonai ... Vai viņam tas izdosies, ir jautājums, uz kuŗu atbildi gaida visi londonieši. Uz to gaida arī 6000 karavīru, kuŗiem neatļāva doties atvaļinājumā — tie visi ir šoferi, un Mekmillens ir izlēmis neiejaukties muļķīgajā strīdū, kuŗa dēļ šis autobusu streiks izcēlās. Viņš gan pieņēmis arodbiedrību padomes delegācijas, mēģinājis iejaukties ar savu personību, bet nekādā veidā nav izteicis domu, ka Londonas transporta vadībai vajadzētu piekāpties arodbiedrību priekšā.

Armijas gatavības stāvoklis ir pierādījums, ka Mekmillens nelaus apklusināt Londonas satikšmi un līdz ar to darba gaitu. Ir interesanti vērot, ka angļu strādnieku partijas vadonis Hju Gētskels, kas līdz šim allaž kliedzis pēc jaunām vēlēšanām, šoreiz visai dziļdomīgi klusē — viņš arī nemēģina daudz runāt par biedra Kuzina izrīcībām. Paliek iespaids, ka viņš it kā notrūcies no necerētā izņākuma — jo kaŗ tad nu īsteni notiktu, ja apstātos benzīna piegāde šai desmit miljonu pilsētai?

Šajās dienās, sakarā ar streiku, tiesas priekšā bija jāstājas kādam autobusa vadītājam un kasierei — pirmais apzadzies, jo nav varējis uzturēt savu ģimeni, kasiere sākusi staigules gaitas. Abus tiesnesis attaisnoja, sacīdams:

„Es nevaru sūtīt jūs cietumā, jo jūs neesat vainīgi, bet es labprāt sūtītu cietumā tos, kas jūs šādā stāvoklī noveduši ..."

Lielākā daļa satiksmes darbinieku nevēlas streikot; ļoti daudzi uzteikuši darbu un sameklējuši nodarbošanos, kur streikošanas briesmas mazākas; daudzi mēģina savilkt galus ar blakus darbiem, bet visi kā vienā mēlē apgalvo, ka dzīvošana no trešdaļas algas ir gandrīz neiespējama. Tomēr visi baidās no — arodbiedrību terrora.

Runājot par terroru, arvien jaunu interesi izraisa kāda angļu korespondenta atgriešanās no Lielbritanijas sāpīgā punkta — Kipras, kur no jauna uzliesmojušas necilvēcības. Runājot ar viņu, atklājas pavisam cita aina — tajā nav nekā no laikrakstu uzspiestās politikas, tā ir aina, kuŗai pāri rakstīts viens vienīgs vārds — bailes! Bailes no nāves, bailes no ģimenes iznīcināšanas, un bailes no iedzīves un mantas iznīcināšanas. Kāds no korespondentiem stāstīja par slepkavībām pašu ķipriešu starpā. Par to, cik nežēlīgi nogalināti EOKA pretinieki. Viņš stāstīja par gadījumu, kur kāds vidējos gados ķiprietis vispirms padarīts akls,un tikai tad nonāvēts, kaut tas uz ceļiem lūdzies pēc dzīvības . . . Bet visi liecinieki ir mēmi. neviens nekā nav redzējis, neviens nekā nav dzirdējis.

Viņš stāstīja par bērniem un jauniešiem, kam iedoti rokās ieroči un kas iemācīti nonāvēt — nonāvēt bez žēlastības. Viņš stāstīja par veikalnieku steigu, mainīt visus preču uzrakstus grieķu valodā.

Kipras salā terrors nevalda britu armijas locekļu starpā, bet tas valda pašu grieķu un turku starpā. Kreisā spārna grieķus vajā un nonāvē EOKA; kreisā spārna un komūnistiskie grieķi nonāvē savukārt EOKA dalībniekus, un tos, kas nav solidārizējušies ar viņiem. Kreisie un labie denunce viens otru. Arvien lielāks to komūnistu skaits, kuŗus nonāvējuši EOKA dalībnieki — komūnisti tomēr nav pievienojušies britiem.

Un ko dara EOKA? Vai šī organizācija tiešām cīnās par brīvību un neatkarību? Atbilde varētu būt tikai viena — nē! Nežēlīgie terrora akti nekādā gadījumā nav uzskatāmi par neatņemamu daļu grieķu brīvības cīņā; tie vienkārši ir nogalināšanas un varaš kāres apstulbotu individu pašizpausme. Un paši ķipriešī klusē, tie baidās, tie nekā nesaka policijai, jo tas nozīmētu nāvi un iznīcību vai no labā spārna EOKA, vai kreisā spārna AKLE. Cilvēki dzīvo nāves bailēs, bet tie dzīvo . . .

Londonā gan nevalda bailes, bet tomēr tā dzīvo terrora ēnā — kas notiks, ja apstāsies visa Londonas satiksme? Kas notiks, ja apklusis pazemis? Kas notiks, ja nebūs elektrības? Miljonu pilsētai šie ir tikpat bīstami jautājumi, kā nāves bailes Kiprai. Un viss tas tādēļ, ka daudzi cilvēki nokļuvuši kādas necilvēcīgas mācības pavadā. Ko gan nozīmē teikt — labais vai kreisais spārns; ko gan nozīmē dalīt sociālistus no komūnistiem, ja visur tur, kur izmanāms to spēks, saceļas terrors? . . .

G. Z.

Ņikita skaitīs tautu

PSRS valdība paziņojusi, ka nākošajā — 1959. gada 15. janvārī notikšot ceturtā tautas skaitīšana Padomju Savienības vēsturē. Pēc oficiālām februāŗa ziņām Padomijā (okupētās Baltijas valstis ieskaitot) bijis 203 miljoni iedzīvotāju.

PĀRDOMAS PAR NUPAT NOTIKUŠAJĀM VĒLŠANĀM ZVIEDRIJĀ

Tagadējās 2. palātas (ko ievēl tieši) vēlēšanas notika 2½ gadu pirms laika, it kā pensiju likuma palielināšanas zīmē. Soc. -dem. un komūnisti faktiski gāja kopā. Komūnisti pat atteicās uzstādīt savus kandidātus 11 apgabalos (no 29), lai palīdzētu saviem domu biedriem.

Kreisajiem panākumi lieliski: soc.-dem. dabūjuši klāt 6 jaunas vietas (agrāk 106, tagad 112), komūnisti gan vienu zaudējuši (tagad 5). Līdz šim 2. palātā bija pilsonisks vairākums: 119:112. Tagad tas zaudēts, un laikam būs 115:115.

Zviedrus vairs nevar atzīt par tautu, kas turas pie ekonomiskas neatkarības: uzvarēja sociālisma un komūnisma virziens, kas paredz, ka radāmas lielas papildu pensijas un kolosāls pensiju fonds, ko apsaimniekot gātavojas soc.-dem. partijas funkcionāri (tikpat nemākuliģi, kā pēdējos gadu desmitos valsti). Strādājošiem nepaliks vairs pāri iegādāties vecuma dienām mītni, akcijas vai citas individuālas lietas. Vienīgais — pensija.

Ir arī kādi mati graujošs pierādījums, ka soc.-dem. partiju nevar pajauties aizsardzības jautājumos.

Soc.-dem. oficiozs „Morgontidningen" 1958. g. 19. martā ievietojis gaŗu rakstu: Mērķis — atbruņošanās. Tas ievietots blakus nenozīmīgajam dienaš ievadam (jāremontē kāda slimnīca). Atbruņošanās ieteicējs — rakstnieks Sivars Arnērs — pievienojis arī angļu kaŗa ministra karikatūru (viņš saka krievu lācim: „Vēl vienu soli ja tuvosies — es nošausos").

Raksta autors aicina nosodīt drudžaino bruņošanos un uzsākt vispārēju atbruņošanos. Viņš atzīmē, ka NATO valstu tautu vidū aug neapmierinātība ar drudžaino bruņošanos. Šīs savienības militārā vadība grib panākt, lai visas NATO valstis būtu apbruņotas ar atomieročiem. Taču šo valstu tautas to negribot.

Izsmiedams reakcionārās propagandas apgalvojumus par iedomāto Padomju Savienības agresīvitāti. Sivars Arnērs uzsver, ka Padomija enerģiski cīnās par sarunām, par savstarpēju saprašanos un atbruņošanos, un tās strptautiskā autoritāte arvien pieaugot un nostiprinoties.

Šī raksta saturs ievietots padomju laikrakstā Komsomoļskaja Pravda un noraidīts Rīgas radiofonā. Tas nepārprotami norāda, ka zviedru sociāldemokrati iet roku rokā ar komūnistiem.

KANADĀ

TORONTO

● 3. jūnijā 43 g. vecumā ar sirdstrieku miris Jānis Lūsiņš; 6. jūnijā guldīts zemes klēpī Jorkas kapu latviešu nodalījumā. Par nelaiķi skumst dzīvesbiedre un divi mazgadīgi bērni.

MONTREĀLA

● 1. jūnijā sv. Pāvila draudze pulcējās savā lauku īpašumā — Tērvetē, tās atklāšanas dievkalpojumā. Kaut gan bija lietains laiks, bija ieradies prāvs pulciņš — ap 130 draudzes locekļu. Māc. Sēfers sirsnīgos vārdos aicināja meklēt Dieva tuvumu dabas skaistumā. Pēc dievkalpojuma draudzes priekšnieks A. Caunītis uzrunāja sapulcējušos, aicinot kopīgam darbam un atpūtai Tērvetē šini vasarā. Pēc tam mastā uzvilka karogu un kopīgi nodziedāja tautas lūgšanu Dievs, svētī Latviju.

Dāmu komiteja bija sagatavojusi cienastu, notika arī izloze. Laimētājs Ikvilda kungs turpat arī ar savu laimestu pacienāja klātesošas. Dāmu komiteja ieņēma ap $60.-, kas domāti nākošās svētdienas talcinieku uzņemšanai.

HAMILTONĀ

● Aizvesto piemiņas dienas sarīkojums notiks svētdien, 15. jūnijā, plkst. 2,00 p.p. Royal Connaught hoteļa Kristalla zālē. Šogad nebūs demonstrācijas gājiena, bet tikai plaša baltiešu sanāksme ar svinīgu aktu un tam sekojošu koncertu. Sanāksmē aicināti runāt Kanadas valdības un vietējās pašvaldības pārstāvji. Koncerta daļā piedalīsies igauņu un latviešu koŗi un latviešu soliste A. Skudra - Kārkliņa.

Laipns aicinājums visiem tautiešiem un tautietēm ierasties tautas tērpos. Pie ieejas lūgts ziedot nenieciešamo izdevumu segšanai. Atlieciet uz citu svētdienu visus izbraukumus un izpriecas: pulcējieties Aizvesto piemiņas dienas sarīkojumā!

● Līgo svētkus rīko HLJP „Rota", DV Hamiltonas nod. un HLB sestdien, 21. jūnijā, plkst. 5,00 Mora (Moore) saimniecībā Grand Riveras krastā pie Jorkas. Sarīkojumā paredzēts HLJP „Rota" uzvedums „Ar Jāniti dancot gāju".

Uguņošana, aplīgošanās, Hamiltonas šacha kopas rikotā R. Dzelmes simultānspēle plkst. 6 vak. Godalgas labākā Jāņu siera un vainagu darinātājiem. Latviska un moderna deju mūzika. Bufete ar ēdieniem un dzērieniem. Ieejas maksa: $1,00, bērniem brīva. Jābrauc līdz Kaledonijai, tad pa 54. lielceļu līdz Jorkai. Sākot ar Kaledoniju, būs ceļa zīmes „Līgo".

„LATVIEŠU APRIŅĶI"

● Latviešu lauksaimniecības kopas valdes sēde notika 31. maijā A. Apses saimniecībā. Sēdē piedalījās visi valdes locekļi — „pagastu" pārstāvji A. Apse: I. Bechmanis, Ž. Bukovskis, A. Kalniņš, J. Vanags un V. Zvanītājs.

Sēdē pārrunāja latviešu lauksaimnieku organizēšanos apriņķa mērogā un turpmāko darbību, kā arī ievēlēja sekretāru — Z. Bukovski.

Lai iegūtu pilnīgu pārskatu par latviešu lauksaimnieku skaitu, nolēma noskaidrot visu latviešu apriņķi esošo lauksaimnieku adreses.

Sakarā ar to, ka lauksaimnieki pieder pie dažādām draudzēm un laukos nevienas draudžu kopas nav, tad nolēma lūgt visus 3 Toronto ev. - lut. draudžu mācītājus rotācijas kārtībā apkalpot latviešu apriņķi.

Pārrunājot turpmāko darbību, nolēma noskaidrot apriņķī dzīvojošo tautiešu domas par:

1) 18. novembŗa akta rīkošanu, 2) pārstāvja deleģēšanu uz LN AK. 3) latviešu pagastu vārdu izvēli atsevišķiem rajoniem.

Nākošā sēde notiks 26. jūlijā I. Bechmaņa saimniecībā.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 16

PIRMAIS GRADUETAIS
(C.L.U.)
LATVIEŠU APDROŠINĀTĀJS
ar visilgāko pieredzi
I. ANDREJSONS
84 ABBOTT AVE., TORONTO.
Tel. RO 2-0372 # LE 5-3197.

DV teātŗa Kanadā

pilnsapulce 25. jūnijā, plkst. 8 vak., DV namā, 123 Huron St., Toronto.

KSENIJAS BIDIŅAS KONCERTS

sakarā ar 14. jūnija piemiņas aktu Toronto, kas notiks 15. jūnijā, pl. 6 Kolumba zālē, atlikts divi stundas vēlāk, uz pl. 8, Sv. Andreja b-cā. Minētajam koncertam, uz kuŗu dziedone ierodas tieši no Anglijas, lai pēc tam dotos tālākā koncertturnejā uz ASV, telpas un laiks bija izraudzīts jau pirms vairākiem mēnešiem ar pamatdomu, ka 14. jūnija akts notiks arī tai pašā dienā, jo tā ir sestdiena, bet tā kā 14. jūnija atceres akts Toronto notiks tomēr 15. jūnijā, Ksenijas Bidiņas koncerts sākšies pēc akta, pl. 8 vakarā.

LATVIEŠU KULTŪRAS KURSI

Grand Rapidu jaunatnes pulciņš Pērse ar skolotāju kopu un Latviešu biedrību paredzējis iedzīvināt lielu un vērtīgu pasākumu — rīkos latviešu kultūras kursus. Šie kursi galvenokārt domāti jauniešiem, kas mācās svešās skolās, kur gūst gan dažādas vērtīgas zināšanas, bet atsvešinās no latviešu kultūras. Audzinātājs Mārtiņš Gaide, kuŗa ierosmē pasākums radies, paskaidro, ka kursi notiks vasarā un nav domāti tikai vienam gadam, bet ilgākam laikam. Sīni vasarā toš paredzēts sākt jūnija mēneša otrā pusē. Skolu brīvlaikā jaunatnei dažkārt nav ko darīt, par ko žēlojušies arī bērnu vecāki, tādēļ, lai šo robu aizpildītu, paredzēta viņu iesaistīšana kursos uz nedaudz stundām nedēļā. Līdz ar to nekādā ziņā netiks traucēta jauniešu atpūta un izklaidēšanās. Kursos galvenokārt mācīs latviešu valodu, sniegs ziņas par latviešu tautas gara mantām, latviešu literatūru, Latvijas zemi un vēsturi, mācīs tautas dziesmas un latviešu mūziku, iepazīstinās ar latvju rakstiem un latviešu mākslu, tautas dejām, latviešu tradicijām un dīeniem latviešiem. Kursi notiks Latviešu biedrības telpās 2 reizes nedēļā — otrdienu un ceturtdienu vakaros. Kursu dalībnieki paredzēti ar latviešu skolas beidzēju vecumu, apm. 14 gadiem. Mācības notiks vienkāršā veidā, lai tām varētu sekot jaunākie, tomēr tik dziļi, ka tās noderētu arī universitātes studentiem. Būs arī praktiskie darbi. Lektoru kadrs tiek izraudzīts tāds, kas spēs kursantus ieinteresēt.

Kursus vadīs Mārtiņš Gaide, kas darbosies arī kā kursu prezidija priekšsēdis, bet locekļi izraudzīti no Latviešu biedrības, skolotāju kopas, kursantu vecākiem un jaunatnes pulciņa Pērse. Pieteikšanās pie abu skolu pārziņiem un pie kursu vaditāja. Labās cerībās un dziļā ticībā, paredzētajam pasākumam jānovēl labas sekmes.

V. Z.

Kliburns koncertējis arī Rīgā

Amerikas pianists Kliburns, kas Maskavas sacensībā ieguva Čaikovska prēmiju, amerikāņu žurnālistiem pastāstījis, ka viņš uzstājies koncertā arī Rīgā. Pēc koncerta pie viņa pienācis kāds 8 gadus vecs latviešu zēns un uzdāvinājis tam savu fotografiju. Pianists bijis aizkustināts līdz asarām.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Z. Unams

DZĪVĀ LATVIJA

Piezīmes par notikumiem, kas veidoja vals

VIII

Kad plaisa stap nac. apvienības viriem un „Latvi" no vienas puses un Ulmani no otras puses paplašinājās (tas varēja būt 1934. g. septembrī), Ulmanis gatavojās „Latvi" slēgt. Bet pirms tam Ulmanis vēl aicināja Bergu pie sevis uz sarunu, lai attiecības uzlabotu vai arī pārvilku tām svītru. Arī ar „Sējēja" redaktoru J. Lapiņu pirms viņa atcelšanas 1939. gada beigās Ulmanis darija tāpat. Šī Berga saruna ar Ulmani (pēc protokola) rādīja ka principiālās un administratīvi praktiskās domstarpības ir lielas, ka tās vairs nevar nolīdzināt. Par amatu piedāvājumiem šai protokolā bija lasāms sekojošais: Ulmanis: „Zēi, kā jūs atrāvāties no aktīvās līdzdarbības. Ja jums nepatika darbs pilsētas valdē, es biju domājis par kādu sūtņa vietu." Lūdzu ievērot pasvitroto izteicienu — biju. domājis. Domāšana vēl nav piedāvāšana. Rīgas sabiedrībā pirms tam cirkulēja valodas (nepamatotas), ka Bergs iešot par sūtni uz Parizi. Tādam amatam viņš tiešām būtu labi piemērots. Tāpēc arī pēc Ulmaņa iepriekšējā izteiciena protokolā tūdaļ bija lasāms: Bergs: „Uz Parizi?" — Ulmanis: „Nē. Par to nebija domāts. Domātas bija pārmaņas Kauņā (Cieniga izsūtīšana no Rīgas. Ž. U.). Bergs: „Es gan neesmu domājis par iešanu uz Kauņu." Ulmanis: „Kā jums patik! Par tālāko (zīmējoties uz „Latvi") tad ar jums runās piekritīgais ministrs."

Drīz pēc tam ar iekšlietu ministra lēmumu (viceministra A. Bērziņa kompetencē) „Latvi" slēdza. Bergs, šis aktīvais nacionālais politiķis un veiklais ārpolitiķis, bija nosodīts ar pilnīgu sabiedrisko pasivitāti. Visšapīgāk Bergs izjuta to, ka aplinkus ceļā viņu izslēdza no aktivitātes Rīgas latviešu biedrībā un tās priekšniecībā. Latviešu biedrība Bergam bija tuva, viņa tēvs bija bijis tās līdzdibinātājs un ilggadīgs runas virs. Pēc tam Bergs savu laiku pavadija rakstīdams korporācijas Letonija vēsturi sastādīja savas ģimenes chroniku un sāka arī rakstīt memuārus, ko laikam gan nepabeidza.

Ja A. Bergam K. Ulmanis sūtņa posteni Parīzē nedomāja piedāvāt, tad grūti ticēt, ka viņš tādu būtu piedāvājis G. Celmiņam, kā to raksta Dr. Hēns pēc Celmiņa paša viņam rakstveidā sniegtas informācijas. To ir apstrīdējis A. Bērziņš (ticami) un vēl kāda jautāta persona. Tomēr autors ticamību piešķir Celmiņa paša un viņa radinieku izteicieniem (49). Man šai lietā nav nekāda faktiska pieturas punkta noteikta atzinuma pamatošanai. Īsi pēc 15. maija Rīgā runāja, it sevišķi Celmiņa draugu un selonu aprindās, ka Ulmanis G. Celmiņam piedāvājis tautas labklājības ministra amatu, lai pēc konkrustiešī izbeigtu opoziciju Ulmanim un pieslietos 15. maija kustībai, kāds taču istenībā bija arī viņu mērķis. No Ulmanim tuvām aprindām to noteikti noraidīja kā tukšu lepošanos. Kā tas bijis patiešām, to šodien grūti teikt. Ir zināms, ka pēc 15. maija Ulmaņi tos līderus, kuŗu grupas arī bija cinījušās pret 1922. g. satversmi, ar dažādām sinekurām centās piesaistīt jaunajai kārtībai un apklusināt. Tā piem., bij. plkv. len. A. Freimanim no leģionāru - tirdzinieku grupas piešķīra Dzirnavu - Ģertrūdes ielas autobusu satiksmes linijas koncesiju,kuŗas praktisko izmantošanu viņš nodeva tālāk. Loģiski, ka arī prāvo pērkonkrustiešu grupu ir mēģināts iesaistīt pozitīvā darbā. Bet Celmiņš bija ar diezgan cietu raksturu. Ka, vēl skaidri nezinot, vai viņa pārorientēšanās notiksi, un cik liela tā var būt, viņam piedāvātu tik svarīgu ārpolitisku posteni kā sūtņa amatu Parīzē Latvijas interešu un arī jaunā iekšpolitiskā virziena aizstāvēšanai, tam loģiskas pārdomas negrib piekrist, drīzāk gan A. Bērziņa informācijai. Ka G. Celmiņa informāciju ir drīzāk noteicis politiska prestiža jautājums, to pamudina se grāmatas „Eiropas izlasīšana. Tur G. Ce nējā veidā raksta, preteķībās ar vācu varu un kā ieslodzīts to eiropiešu koncent metnē, kā notikusi at un kas ar šo grupu majā laikā pēc tam.

Tēlojuma pirmā pu sadzīves vērotājiem no pašu pieredzes un dot savu spriedumu, b sē, pēc ieslodzīšanas atbrīvošanās, ir sveša. dījumam ir paticis, nento ieslodzīto dēļ grupu amerikāņu ar košanas dienests ir uzraudzībā un arī a pratinājis Itālijā. Šī nas sekojošais: „Zēi, kā jūs atrāvāties no aktīvās līdzdarbības. Ja jums nepatika darbs pilsētas valdē, es biju domājis par kādu sūtņa vietu." Lūdzu ievērot pasvitroto izteicienu — biju. domājis. Domāšana vēl nav piedāvāšana. Rīgas sabiedrībā pirms tam cirkulēja valodas (nepamatotas), ka Bergs iešot par sūtni uz Parizi. Tādam amatam viņš tiešām būtu labi piemērots. Tāpēc arī pēc Ulmaņa iepriekšējā iz

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 16

PIRMAIS GRADUETAIS
(C.L.U.)
LATVIEŠU APDROŠINĀTĀJS
ar visilgāko pieredzi
L. ANDREJSONS
84 ABBOTT AVE., TORONTO.
Tel. RO 2-0372 # LE 5-3197.

DV teātŗa Kanadā

pilnsapulce 25. jūnijā, plkst. 8 vak., DV namā, 123 Huron St., Toronto.

KSENIJAS BIDIŅAS KONCERTS

sakarā ar 14. jūnija piemiņas aktu Toronto, kas notiks 15. jūnijā, pl. 6 Kolumba zālē, atlikts divi stundas vēlāk, uz pl. 8, Sv. Andreja b-cā. Minētajam koncertam, uz kuŗu dziedone ierodas tieši no Anglijas, lai pēc tam dotos tālākā koncertturnejā uz ASV, telpas un laiks bija izraudzīts jau pirms vairākiem mēnešiem ar pamatdomu, ka 14. jūnija akts notiks arī tai pašā dienā, jo tā ir sestdiena, bet tā kā 14. jūnija atceres akts Toronto notiks tomēr 15. jūnijā, Ksenijas Bidiņas koncerts sākties pēc akta, pl. 8 vakarā.

LATVIEŠU KULTŪRAS KURSI

Grand Rapidu jaunatnes pulciņš Pērse ar skolotāju kopu un Latviešu biedrību paredzējis iedzīvināt lielu un vērtīgu pasākumu — rīkos latviešu kultūras kursus. Šie kursi galvenokārt domāti jauniešiem, kas mācās svešās skolās, kur gūst gan dažādas vērtīgas zināšanas, bet atsvešinās no latviešu kultūras. Audzinātājs Mārtiņš Gaide, kuŗa ierosmē pasākums radies, paskaidro, ka kursi notiks vasarā un nav domāti tikai vienam gadam, bet ilgākam laikam. Šinī vasarā tos paredzēts sākt jūnija mēneša otrā pusē. Skolu brīvlaikā jaunatnei dažkārt nav ko darīt, par ko žēlojušies arī bērnu vecāki, tādēļ, lai šo robu aizpildītu, paredzēta viņu iesaistīšana kursos uz nedaudz stundām nedēļā. Līdz ar to nekādā ziņā netiks traucēta jauniešu atpūta un izklaidēšanās. Kursos galvenokārt mācīs latviešu valodu, sniegs ziņas par latviešu tautas gara mantām, latviešu literatūru, Latvijas zemi un vēsturi, mācīs tautas dziesmas un latviešu mūziku, iepazīstinās ar latvju rakstiem un latviešu mākslu, tautas dejām, latviešu tradicijām un dīženiem latviešiem. Kursi notiks Latviešu biedrības telpās 2 reizes nedēļā — otrdienu un ceturtdienu vakaros. Kursu dalībnieki paredzēti ar latviešu skolas beidzēju vecumu, apm. 14 gadiem. Mācības notiks vienkāršā veidā, lai tām varētu sekot jaunākie, tomēr tik dziļi, ka tās noderētu arī universitātes studentiem. Būs arī praktiskie darbi. Lektoru kadrs tiek izraudzīts tāds, kas spēs kursantus ieinteresēt.

Kursus vadīs Mārtiņš Gaide, kas darbosies arī kā kursu prezidija priekšsēdis, bet locekļi izraudzīti no Latviešu biedrības, skolotāju kopas, kursantu vecākiem un jaunatnes pulciņa Pērse. Pieteikšanās pie abu skolu pārziņiem un pie kursu vaditāja. Labās cerības un dziļā ticībā, paredzētajam pasākumam jānovēl labas sekmes. V. Z.

Kliburns koncertējis arī Rīgā

Amerikas pianists Kliburns, kas Maskavas sacensībā ieguva Čaikovska prēmiju, amerikāņu žurnālistiem pastāstījis, ka viņš uzstājies koncertā arī Rīgā. Pēc koncerta pie viņa pienācis kāds 8 gadus vecs latviešu zēns un uzdāvinājis tam savu fotografiju. Pianists bijis aizkustināts līdz asarām.

manuskriptus saīsināt.
neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs
stmarka.
ālīem parakstītajos rakstos izteiktās
kcijas viedoklim.

Z. Unams

DZĪVĀ LATVIJA

Piezīmes par notikumiem, kas veidoja valsts likteni

VIII

Kad plaisa stap nac. apvienības vīriem un „Latvi" no vienas puses un Ulmani no otras puses paplašinājās (tas varēja būt 1934. g. septembrī), Ulmanis gatavojās „Latvi" slēgt. Bet pirms tam Ulmanis vēl aicināja Bergu pie sevis uz sarunu, lai attiecības uzlabotu vai arī pārvilku tām svītru. Arī ar „Sējēja" redaktoru J. Lapiņu pirms viņa atcelšanas 1939. gada beigās Ulmanis darija tāpat. Šī Berga saruna ar Ulmani (pēc protokola) rādīja ka principiālās un administrātīvi praktiskās domstarpības ir lielas, ka tās vairs nevar nolīdzināt. Par amatu piedāvājumiem šai protokolā bija lasāms sekojošais: **Ulmanis:** „Zēl, kā jūs atrāvāties no aktīvās līdzdarbības. Ja jums nepatika darbs pilsētas valdē, es **biju** domājis par kādu sūtņa vietu." Lūdzu ievērot pasvītroto izteicienu — biju. domājis. Domāšana vēl nav piedāvāšana. Rīgas sabiedrībā pirms tam cirkulēja valodas (nepamatotas), ka Bergs iešot par sūtni uz Parīzi. Tādam amatam viņš tiešām būtu labi piemērots. Tāpēc arī pēc Ulmaņa iepriekšējā izteiciena protokolā tūdaļ bija lasāms: **Bergs:** „Uz Parīzi?" — **Ulmanis:** „Nē. Par to nebija domāts. Domātas bija pārmaņas Kauņā. (Cienīga izsūtīšana no Rīgas. Ž. U.) **Bergs:** „Es gan neesmu domājis par iešanu uz Kauņu." **Ulmanis:** „Kā jums patik! Par tālāko (zīmējoties uz „Latvi") tad ar jums runās piekritīgais ministrs."

Drīz pēc tam ar iekšlietu ministra lēmumu (viceministra A. Bērziņa kompetencē) „Latvi" slēdza. Bergs, šis aktīvais nacionālais politiķis un veiklais ārpolitiķis, bija nosodīts ar pilnīgu sabiedrisko pasivitāti. Visapīgāk Bergs izjuta to, ka aplinkus ceļā viņu izslēdza no aktivitātes Rīgas latviešu biedrībā un tās priekšniecībā. Latviešu biedrība Bergam bija tuva, viņa tēvs bija bijis tās līdzdibinātājs un ilggadīgs runas vīrs. Pēc tam Bergs savu laiku pavadīja rakstīdams korporācijas Letonija vēsturi sastādīja savas ģimenes chroniku un sāka arī rakstīt memuārus, ko laikam gan nepabeidza.

Ja A. Bergam K. Ulmanis sūtņa posteni Parīzē nedomāja piedāvāt, tad grūti ticēt, ka viņš tādu būtu piedāvājis G. Celmiņam, kā to raksta Dr. Hēns pēc Celmiņa paša viņam rakstveidā sniegtas informācijas. To ir apstrīdējis A. Bērziņš (ticami) un vēl kāda jautāta persona. Tomēr autors ticamību piešķir Celmiņa paša un viņa radinieku izteicieniem (49). Man šai lietā nav nekāda faktiska pieturas punkta noteikta atzinuma pamatošanai. Īsi pēc 15. maija Rīgā runāja, it sevišķi Celmiņa draugu un selonu aprindās, ka Ulmanis G. Celmiņam piedāvājis tautaļ labklājības ministra amatu, lai pērkoņkrustieši izbeigtu opoziciju Ulmanim un pieslietos 15. maija kustībai, kāds taču īstenībā bija arī viņu mērķis. No Ulmanim tuvām aprindām to noteikti noraidīja kā tukšu lepošanos. Kā tas bijis patiesībā, to šodien grūti teikt. Ir zināms, ka pēc 15. maija Ulmaņi tos līderus, kuŗu grupas arī bija cīnījušās pret 1922. g. satversmi, ar dažādām sinekurām centās piesaistīt jaunajai kārtībai un apklusināt. Tā piem., bij. plkv. ļen. A. Freimanim no leģionāru - tirdzinieku grupas piešķira Dzirnavu - Ģertrūdes ielas autobusu satiksmes linijas koncesiju,kuŗas praktisko izmantošanu viņš nodeva tālāk. Loģiski, ka arī prāvo pērkoņkrustiešu grupu ir mēģināts iesaistīt pozitīvā darbā. Bet Celmiņš bija ar diezgan cietu raksturu. Ka, vēl skaidri nezinot, vai viņa pārorientēšanās notiksi, un cik liela tā var būt, viņam piedāvātu tik svarīgu ārpolitisku posteni kā sūtņa amatu Parīzē Latvijas interešu un arī jaunā iekšpolitiskā virziena aizstāvēšanai, tam loģiskas pārdomas negrib piekrist, drīzāk gan A. Bērziņa informācijai. Ka G. Celmiņa informāciju ir drīzāk noteicis politiska prestiža jautājums, to pamudina secināt viņa grāmatas „Eiropas krustceļos" izlasīšana. Tur G. Celmiņš īpatnējā veidā raksta, kā sanācis pretešķībās ar vācu okupācijas varu un kā ieslodzīts prominento eiropiešu koncentrācijas nometnē, kā notikusi atbrīvošanās, un kas ar šo grupu noticis pirmajā laikā pēc tam.

Tēlojuma pirmā puse latviešu sadzīves vērotājiem zināma arī no pašu pieredzes un par to var dot savu spriedumu, bet otrā pusē, pēc ieslodzīšanas nometnē un atbrīvošanās, ir sveša. Tomēr gadījumam ir paticis, ka prominento ieslodzīto dēļ Celmiņa grupu amerikāņu armijas izlūkošanas dienests ir ņēmis savā uzraudzībā un arī attiecīgi nopratinājis Italijā. Šis izlūkošanas ierēdnis pēc tam par saviem pratināšanas rezultātiem ir uzrakstījis grāmatu: A. Gewernitz „Revolt against Hitler", London, 1948. G. Celmiņu viņš nav pieminējis, bet gan vairākus viņa grupas likteņbiedrus. Bet vispārējie apstākļi un rakstīšanas veids G. Celmiņa un A. Gewernitza grāmatās (no tā brīža, kad notikumi ir vieni un tie paši) ir tik atšķirīgi, kā Ulmaņa piedāvātais sūtņa postenis un Celmiņa noraidījums. Abu šo grāmatu vienlaiciga izlasīšana un uzmanīga salīdzināšana ir laba atbilde šī diskutējamā jautājuma iespējami pareizai izpratnei.

KĀ MUNTERS IGAUNIJĀ UZ PUDEĻĒM SĒDĒJA

15. maija valdībā vienu no rezdzamākām lomām spēlēja V. Munters. Kad 11. aprīlī 1936. g. K. Ulmanis bija kļuvis arī par valsts prezidentu, trīs mēnešus vēlāk, 14. 7. 36., viņš iecēla Munteru par ārlietu ministru. Šo amatu viņš pildīja līdz Latvijas okupācijai. Ministra amatā Munteru iecēla pretēji latviešu sabiedriskās domas noskaņojumam. Arī Dr. Hēns savā grāmatā aizrāda, ka latviešu sabiedrība Munteram neticējusi viņa vāciskās izcelsmes dēļ (48, 49). Vācu vēsturnieks sniedz arī īsu Muntera biografiju, pie kam viņa vārdu kā vienīgo iekavās sniedz arī vācu rakstībā. Hēns raksta, ka Munters dzimis (1898) ģimenē, kuŗa varbūtēji cēlusies no latviešiem, bet jau ilgi bijusi germānizēta. Muntera mātes senčiem esot tīri vāciska izcelsme. Pēc citām ziņām M. māte ir bijusi igauniete, vai vismaz sen germānizējusies igauniete. Munters pats pēc igauņu brīvības kara pieslējies latviešiem un sācis savu karjēru Latvijas ārlietu ministrijā.

Ka Munters savu karjēru Latvijas telpā ir sācis kā latviešu advokāta Pēteŗa Stučkas (Raiņa svaiņa) sarkanarmietis un kā viņu igauņu valoda paglāba no nošaušanas, tas jau ir aprādīts rakstā „Latvija Amerikā" 12. 4. 58. num. Tur bija izmantoti privāti igauņu avoti. Še Muntera biografiju vēl papildināsim ar izrakstu no igauņu publikācijām, kas piemin arī krievu bažu laikmetu Latvijā. 1953. g. Stokholmā iznāca igauņu pulkveža Villema Saarsena grāmata par igauņu brīvības cīņu virspavēlnieku ģenerāli Laidoneru „Juhan Laidoner".

(Turpinājums sekos).

JAUNATNE MĀCĀS BALETU

Elzas Paegles baleta studijas Grand Rapidos audzēkņu vakars notika 31. maijā Latviešu biedrības telpās. Šoreiz audzēkņi rādīja savus sasniegumus baletā-pantomīmā (pasakā) 2 cēlienos. Pirmais cēliens risinājās mežā, kur rotaļājas taurenīši un meža gariņš dejo ar vijolīti. Aizlaižas putns un saules stars modina rasas pilienu. Princis, dodoties medībās, satiek princesi un iemīlas. Šķiroties no princeses, viņš tai dāvā rokas sprādzi, kā savas mīlestības zīmi. Medībās princis nošauj skaistu putnu, bet sadusmotā lauma viņu par šo nedarbu pārvērš vardē. Princesei pie akas atpūšoties, prinča dāvātā rokas sprādze iekrīt ūdenī. Varde atnes pazaudēto rotu, bet par to princesei ir jāatdod kronis un varde jāapprec. Otrais cēliens notiek pils zālē, kur svīn kāzas ar vardi. Līdz ar kāzu viesiem ierodas lauma, kas apbūrusi princi. Kad princese aiz līdzjūtības noskūpsta nejauko radījumu, lauma atdod princim cilvēka izskatu.

Uzvedums ritēja dzīvi, bija jaukas dekorācijas un krāšņi tērpi. Izpildītāji saņēma ziedus un suminājumus, tāpat studijas vaditāja. Pasakā Laumu tēloja Māra Tālberga, princesi — Lija Celmiņa, skaisto putnu — Ārija Grante, princi — Baiba Ķerpe, vardi, meža gariņu — Lorete Martele, saules staru (Līgavas māsu) — Laima Stede, rasas pilienu (līgavas māsu) — Laila Karlsone, galma dejotāju — Ilze Šteina, vijolītes meiteni — Līga Buša, taurenīti — Laima Celmiņa, otru taurenīti — Lelde Freimute. Pasakas lasīja Vija Stokmane, un bērni bija Līga Tālberga un Māra Jaunā. V. Z.

Divkauja igaunietes dēļ

No Stokholmas ziņo, ka tur notikusi divkauja starp pazīstamo zviedru dziedoni Andresu Berje un kādu poļu grāfu. Divkauja notikusi ar rapieŗiem, pie kam Berje dabūjis ievainojumu vēderā. Divkaujas iemesls — kāda igauniete Lagermane. Viņa bija precējusies ar kādu zviedru ārstu, bet pēc tam šķīrusies.

JA JŪS SŪTĀT DĀVANU SAIŅUS

un vēlaties, lai Jūsu piederīgie saņemtu labākās kvalitātes preces par iespējami zemākajām cenām un pie tam visīsākajā laikā, tad saiņu sagatavošanu un nosūtīšanu uzticiet mums. Piepraisiet mūsu cenrādi, ierakstot šai sludinājumā savu vārdu un adresi un atsūtot to mūsu firmai: DAUGAVA PARCEL SERVICE, Bellmansgatan 15, Stockholm Sö, Sweden.

Mr., Mrs., Miss .....
.....
.....

Latvieši Minnesotas 100 gadu jubilejā

Augšā: latviešu delegāti pie gubernātora O. Frīmaņa. No kr.: draudzes pr-ks E. Dundurs, LAM pr-ks V. Ravovskis, B. Ravovska, gubernātors ar saņemto šķīvi, V. Jirgensone, DV apv. pr-ks H. Kliperts, draudzes māc. P. Langins, prof. I. D. Akermans un studentu kluba prezidents G. Plēsums.

Tautību festivāla rikotāji. No kr.: A. Ķēgere, A. Kiris, V. Ravovskis, B. Ravovska, otrā rindā no kreisās: E. Krūkle, V. Kalnājs, J. Zvauera, T. Rudzītis un J. Kalmīte.

Pēc vairāku nedēļu spožas uguņošanas, banketiem un parādēm, nodzisušas Minnesotas un 100 gadu jubilejas ugunis. Kā ievadījums Minnesotas valsts jubilejai bija Mineapoles — St. Paulas latviešu pārstāvju ierašanās pie gubernātora Orvila Frīmana (Orvill Freemann), pasniedzot latvisku šķīvi ar ierakstu: „ To the state of Minnesota on its 100-th Anniversary — The greatful Latvians. May, 1958." Delegācijās piedalījās draudzes māc. P. Langins, draudzes pr-ks E. Dundurs, DV apvienības pr-ks H. Kiperts, LAM pr-ks Ravovskis, Studentu kluba pr-ks G. Plēsums, prof. J. D. Akermanis, Biruta Ravovska un Valda Jirgensone, abas krāšņos tautaļ tērpos.

Gubernātors pateicās par dāvanu un uzmanību, ko latvieši parādījuši šai dienā, un norādīja, ka Minnesotā dzīvo 49 tautības, kas laika plūdumā ieceļojušas.

Minnesotas valsts oficiālo viesu vidū bija Norvēģijas princese Astrida, Zviedrijas princis Bertils, ziemeļvalstu ministru prezidenti, kā arī Latvijas sūtniecības padomniesk Dr. A. Dinbergs.

Minnesotas universitātes stadionā gubernātors 60.000 svinību dalībniekiem stādīja priekšā ārzemju oficiālos viesus un diplomātus. Pēc tam runāja ārlietu minstrs Dalless. Svinību laikā St. Paulā, kas ir Minnesotas galvaspilsēta, notika arī tautību festivāls, kuŗā piedalījās 14 dažādu tautību grupas, to starpā latvieši.

Minnesotas tautību festivāls kopš 1932. gada notiek ik pa 3 gadiem, un latviešu grupa tajā piedalās, sākot ar 1952. gadu. So izstādi — festivālu rīko Internacionālais institūts, un dažādu tautību pārstāvji tajā piedalās ar nacionāliem priekšnesumiem un tautiskiem ēdieniem. Festivālā lielu atsaucību izpelnījās DV Apvienības tautisko deju kopas priekšnesumi Lidijas Ludiņas vadībā, bet latviskā stilā celtajā klētiņā apmeklētāji mielojās pie latviskiem Jāņu sieriem, pīrādziņiem u. c. gardumiem. No latviešiem festivāla jubilejas komisijā darbojās V. Ravovskis un programmas daļā V. Kalnājs, bet stendu iekārtošanā dzīvi piedalījās Austra Ogule, Jānis Kalmīte un Angelika Ķēgere. Ēdienu galdu vadīja A. Kiris, B. Ravovska un E. Krūlis, bet E. Pone iestudēja latviešu ev.-lut. draudzes korīti priekšnesumus.

Piedalīdamies jubilejā, Vašingtonas viesis Dr. A. Dinbergs apmeklēja arī tautiešu sarikojumu draudzes namā, kur iepazinās ar organizāciju pārstāvjiem un teica īsu uzrunu. **A-da.**

Incidents ar Lietuvas sūtni Minneapolē

Minnesotas 100 gadu jubilejas svinībās bija ieradušies arī Baltijas valstu diplomātiskie pārstāvji. Lietuvas sūtniecības lietvedi J. Kajecku svinību rikotāji aicināja sēsties automašīnā, kuŗai bija piestiprināts Padomju Savienības karodziņš. Kajeckas iesēdās automašīnā tikai pēc tam, kad šoferis bija noņēmis karodziņu.

Savienotas VALSTIS

ŅUJORKĀ

● Latviešu ev. - lut. draudzes skolas mācību noslēgums notiek laikā no 1. līdz 15. jūnijam. Vidusskolēnu mācību noslēgums Bruklinas, Bronksas un Friportas grupām notika 1. jūnijā Bronksas Sv. Toma baznīcas telpās. Izlaiduma aktā piedalījās māc. R. Zariņš un A. Ozols un V. Klīve. Liecību izsniegšanai sekoja jauniešu priekšnesumi, azaids, tautas deja un rotaļas.

● 7. jūnijā notika mācību noslēgums svētdienas skolās Beišorā, Džamaikā un Ņuarkā, 8. jūnijā — Bruklinā un Bronksā, bet 15. jūnijā notiks Beisaidā un Friportā.

GRAND RAPIDOS

● Grand Rapidu Latviešu skolas svinīgs izlaiduma akts notika 24. maijā, Latviešu biedrības telpās. Jaunatnes čalošana, zaļumi un ziedi pilnīgi uzbūra to gaisotni, ko bijām paraduši skatīt pavasara un vasaras mijā dzimtenē. Garīgo aktu vadīja māc. Kr. Hermanis, runāja skolas pārzinis V. Libants un 7. kl. audzinātāja V. Siliņa, citējot Skalbes pasaku par ķēniņa dēlu un veltīja jauniešiem zīmīgus ceļa vārdus. Absolventi saņēma apliecības par skolas beigšanu un grāmatas, bet pārējo klašu audzēkņi — liecības un bez tam, Māra Talberga un Andris Ruklišs — speciālas veltes par izcilām sekmēm. Skolu beidza: Marija Cibuļska, Maija Dziluma, Jānis Eriņš, Silvija Eriņa, Valda Kalniņa, Egils Ozoliņš, Andris Ruklišs, Māra Tālberga, Ilze Vasere un Dzintra Vitiņa. Iepriekšējo gadu absolventi šos jauniešus apveltīja ar ziediem; skolēni savukārt audzinātājiem pasniedza ziedu veltes, pateicoties par uzupurēšanos viņu labā. Apsveikumus nodeva: no Daugavas Vanagiem — J. Radziņš, Grand Rapidu un apkārtnes ev.-lut. draudzes — A. Eversons, Latviešu biedrības — J. Laucis, ģen. O. Dankers un M. Gaide. Atzīmējams vēl kāds skolu beigušo cildens un nozīmīgs žests — kopēja naudas velte savas draudzes nekustama īpašuma fondam — dievnama pirkšanai. Viņi savu audzinātāju pavadībā ieradās arī Vūdlavnā kapsētā, kur nolika ziedus uz prāvesta J. Ozola atdusas vietas. Sekoja dažādi priekšnesumi un J. Raiņa „Senatnes" uzvedums, pēc kam jaunatne ar vecākiem kopīgi pavadīja skaistu sestdienas novakari.

● Latviešu svētdienu skolu nozīme svešumā nebūt nav zuduši un daži pat ar lielu dedzību tai piekŗusies, lai saglabātu dzīvu latviskās kultūras garu un līdz ar to mūsu jaunatni no asimilācijas ietekmes. To pierādījis latviešu lauksaimnieks K. Kalniņš, kas savu dēlu Jāni visus šos gadus bija vedis no Midlevilles 30 jūdžu attālumā un devis zēnam iespēju mācīties latviešu skolā. Vienības draudzes svētdienas skolas izlaiduma akts notika 24. maijā, un Jānis bija beigušo audzēkņu vidū. Atskanojot „Tev mūžam dzīvot, Latvija", zālē ienesa Latvijas karogu, un pie tā goda sardzē nostājās jaunieši tautas tērpos. Skolas pārzinis A. Lapsiņš sniedza īsu pārskatu par svētdienas skolas gaitu un veltīja dažus zīmīgus vārdus tiešī skolu beigušiem. Viņš norādīja, ka pasaules lielceļi ir plaši un trokšņaini, tie vilina un sauc. Latviešu jaunatnei tomēr vajadzētu izvēlēties klusākas takas, kas tāpat ved zināmā mērā kalnā un tajās nav to žilbinošo putekļu acu aizmiglošanai uz dzimteni un Latvijas karoga krāsām. Skolu beidza un apliecības, kā arī skolas padomes dāvātās grāmatas saņēma absolventi: Ināra Rozīte, Gunārs Rozīte, Jānis Kalniņš, Daina Stulpe, Margers Stulpe, Daina Plička, Laima Stede, Ventis Ariņš un Māra Andersone.

Centīgākie un sekmīgākie skolēni saņēma speciālas balvas — Jaunās Gaitas gada abonementu Daina Plička, bet grāmatas — Ventis Ariņš un Laima Stede, tāpat arī tālā ceļa mērotājs Jānis Kalniņš. Ar jaukām latviešu grāmatām un ziediem tika apveltīti skolotāji un draudzes mācītājs. Absolventiem apsveikumus un visa laba vēlējumus nodeva draudzes padomes pārstāvis H. Ritums, Latviešu biedrības priekšnieks A. Meijers, dāmu komitejas priekšniece K. Andersone un draudzes jaunatnes pulciņa pārstāve L. Andersone. Sirsnīgus atvadu vārdus saviem bijušajiem audzēkņiem teica klases audzinātājs P. Kļaviņš. Sekoja priekšnesumi, pie kam jauku pārsteigumu ar saviem sniegumiem sagādāja bijušās skolas audzēknes Vija Stokmane un Lilita Buša. Nobeigumā viesi līdz ar jauno paaudzi varēja pakavēties pie kafijas un bagātīgā cienasta.

STRAUJI SAMAZINĀS ZIRGU SKAITS

Kā izriet no Ženēvā publicētām statistikām, tad visās Eiropas valstīs sakarā ar lauksaimniecības mechanizāciju strauji samazinās zirgu skaits. Turpretī ēzeļu un mūļu skaits, īpaši PSRS, Albānijā, Dienvidslavijā, Turcijā, Spānijā un Grieķijā, salīdzinot ar 1950. gadu, nedaudz pieaudzis. Zirgu gaļas patēriņā pirmo vietu Eiropā ieņem Beneluksa valstis, kur katrs iedzīvotājs caurmērā patērējis 3,5 kg zirga gaļas. Pagājušajā gadā Francijā cilvēku patēriņam nokauti 278.000 zirgu, un zirga gaļas patēriņa ziņā Francija ar 2,1 kg uz katra iedzīvotāja, Eiropā ieņem otro vietu. Seko Zviedrija (2 kg uz iedz.) un Itālija ar 0,7 kg zirga gaļas uz katru iedzīvotāju.

BALTIJAS JŪRA – SVARĪGS AIZSARDZĪBAS FAKTORS

Dānija, kā NATO partnere, ar savu sabiedroto palīdzību kara gadījumā spēj noslēgt Beltu un Ēresundu, Baltijas jūru pārvēršot par iekšējiem ūdeņiem.

Krievi Baltijas jūru tagad pārvērtuši par plašu flotes apmācību vietu. Svarīgākās sarkanās flotes bazes ir Karaļauči, Rīga, Tallina, Štetīne un Ļeņingrada. Tur ierīkoti milzu arsenāli un plašas, modernas kuģu būvētavas un remontdarbnīcas. Baltijas jūrā novietota ievērojama padomju flotes iznīcinātāju daļa un simtiem zemūdeņu. Bet lielās sadursmes gadījumā tomēr Baltijas jūru krievi nav domājuši atstāt kā savus iekšējos ūdeņus, bet gan izmantot par sava uzbrukuma izejas punktu un apgādes bazi, iebrūkot Atlantijas okeanā.

Šādām flotes operācijām ir divi mērķi: vispirms uzbrukt uz Eiropu un Vidusjūru ejošām amerikāņu flotes apgādes līnijām, tās saķeļot. Līdz ar to tās sarkano zemūdenes, kas ved tālšāvējas raķetes, piekļūtu ievērojami tuvu Amerikas kontinentam. Šo kustīgo, iegrimt spējīgo raķešbažu būve tiek tā steidzināta, ka amerikāņu territorijas aizsardzība var tikt ļoti nopietni apdraudēta.

SEVIŠĶI SVARĪGAS IR DĀNIJA UN TURCIJA

Tāpat apdraudēta būtu amerikāņu karaspēka apgāde un vecā kontinenta apgādāšana ar visu nepieciešamo: ieročiem, mašīnām, kara materiāliem u. t. t. Bet šo, no Amerikas uz Atlantijas okeanu ejošo, apgādes ceļu apdraudēšana tad nozīmētu arī amerikāņu 6. flotes nedrošību Vidusjūrā, jo šī flote tiek apgādāta no pieci tūkstoši kilometru attāluma, un Eiropā un Afrikā tā nav stacionēta savās, bet ASV sabiedroto ostās, izvairoties no kuģu koncentrēšanas kādā vienā vietā, lai neatkārtotos jauna Perl - Harbora. Degvielas, municiju un apkalpes pārtiku šīs flotes vienības uzņem atklātā jūrā. Protams amerikāņu lidmašīnu bazes kuģi, iznīcinātāji, zemūdenes un smagie kreiseŗi Vidusjūrā kādu laiku spētu iztikt ar pārtikas rezervēm, tomēr bez kārtējas apgādes šī flote var pārvērsties par instrumentu, kas vairs nespēj kārtīgi funkcionēt.

Patlaban 6. flote ir viena vienīga atomieroču baze, no kuŗas divu stundu laikā var iznīcināši trāpīt kādu pussimtu mērķu padomju territorijā. Tā amerikāņu aizsardzība ir atkarīga no šīs flotes efektivitātes. Jo kamēr vēl tālraidījuma raķešieroči nav pilnīgi perfekts amerikāņu stratēģijas līdzeklis, tik ilgi stratēģiskās gaisa komandas bumbvežī un lidmašīnas, kas paceļas no 6. flotes aviācijas bazes kuģiem, ir ienaidnieka atbaidīšanas līdzekļi.

Bet 6. flotes kustības brīvība būtu ierobežota un tās nozīme mazināta, ja nebūtu iespējams turēt padomju flotes vienības iespējami tālu prom no Atlantijas okeana, otrkārt, ja nebūtu iespējams panākt, ka Padomju kuģi nespētu pa visīsāko ceļu iekļūt Vidusjūrā. Pirmā gadījumā tas panākams, noslēdzot Baltijas jūru un otrā — noslēdzot Dardaneļu jūras saurumu. Līdz ar to sevišķu stratēģisku nozīmi iegūst **Dānija un Turcija.** Te notiek stratēģiska mijiedarbība: turku spiedienam pret Dardaneļiem jābūt tikpat spēcīgam kā dāņu spiedienam pret Beltu un Ēresundu. Tāpēc Atlantijas valstu politika nedrīkst atteikties ne no sava sabiedrotā ziemeļos, nedz no Turcijas, kā sabiedrotā dienvidos.

Bet tikai ar Beltu un Ēresundas noslēgšanu vien sarkanās flote ielaušanās Atlantijas okeanā nav aizkavējama, jo padomju krievi var operēt arī no savām bazēm aiz Polārā loka. Taču šis padomju akciju otrs ceļš prasītu zemūdeņu pārvešanu no Baltijas jūras cauri Baltās jūras kanālim, kas gan nozīmētu, ka šim sarkanās flotes vienībām jāmēro par trešo daļu garāks ceļš. Bez tam padomju karaspēka vienībām draudētu tas, ka rietumvalstu flote tās spētu pa vienai sakaut Islandes ūdeņos. Vēl tālāk Baltijas jūras noslēgšana nozīmētu, ka padomju iznīcinātājiem un zemūdenēm būtu jāoperē bez aizsardzības atbalsta no gaisa. Un, beidzot, kad sarkanā karaspēka vienības būtu aizspiestas tālu uz ziemeļiem, jo ar Belta un Ēresundas noslēgšanu tās nespētu iekļūt Atlantijas okeana centrā, tādā gadījumā būtu radies stāvoklis, ka Atlantijas okeans kļūtu par rietumsabiedroto pretakciju ideālu operāciju telpu. Un arī Atlantijas okeanā aviācijas bazes kuģi spētu piekļūt diezgan tuvu padomju territorijai.

Tātad šai ziņā svariga ir ne tikai Dānijas, bet arī Rietumvācijas ģeografiskā situācija, jo pa sauszemi noklūt līdz Baltijas jūras šaurumiem ir iespējams tikai cauri Rietumvācijai. Tādēļ Rietumvācija un Dānija, jau kā ģeografiskas zonas, kur iespējams izveidot radara un raķešbažu tīklu, tagadējā technikas attīstības stāvoklī vēl ilgāku laiku būs amerikāņu aizsardzības priekšpostenis. Un dažu rietumnieku atzinumi, it kā amerikāņi jau tuvākā laikā varētu atstāt veco kontinentu, šīsdienas strateģiskā situācijā ir tikpat nepārdomāti kā amerikāņu spriedumi, it kā Eiropā būtu iespējams lokālizēts atomkarš.

Katrā ziņā ikviens uzbrukums zemēm, kuŗas sakarā ar savu ģeografisko stāvokli spēj noslēgt padomju militāro spēku ielaušanos atklātās jūrās, šobrīd un paredzamā nākotnē nozīmētu reizē uzbrukumu arī ASV.

KORISTU GĀJIENS DZIESMU SVĒTKOS

Dziesmu svētku rīcības komiteja pārrunāja jautājumu par dziedātāju gājienu uz svētku vietu. Ir paredzēts, ka koŗi sapulcēsies sporta laukumā — trīs bloku attālumā no svētku ēkas — armorijas. Par gājiena organizētāju un vaditāju izraudzīja Ņujorkas koŗa dalībnieku Ernestu Šaumani.

Par gleznu izstādes iekārtotāju izraudzīts mākslinieks Mārtiņš Krūmiņš. Izstādes apmeklētāji varēs pirkt izstādes katalogu, kuŗā ievietotas 55 gleznu reprodukcijas. Ieeja izstādē brīva.

Dziesmu svētkos bērniem līdz 6 gadiem vecāku pavadībā ieeja brīva, ja tie neieņem atsevišķu vietu.

Latvijas vainags uz amerikāņu nezināmo karavīru kapa

Divu amerikāņu nezināmo karavīru atdusas vietu Arlingtonā daudzu citu vainagu vidū grezno arī vainags ar lentu Latvijas nacionālajās krāsās, ko nolika mūsu sūtnis Dr. A. Spekke. Apbedīšanas ceremonijā piedalījās arī citi sūtņi, izņemot Pad. Savienības sūtni, kas nebija ieradies.

Sakarā ar Rietumvācijas valsts prezidenta Dr. Teodora Heusa viesošanos Vašingtonā, Vācijas vēstnieks V. Grēve 5. jūnijā rīkoja pieņemšanu „Mayflower" viesnīcā, kur bija aicināti arī Baltijas valstu sūtņi.

CEĻA VĀRDI

Ikvienā pareizā spriedumā par katru cilvēku vai pat lietu ir derīgi, nē — svarīgi saskatīt viņa labās īpašības, pirms mēs izteicamies par viņa ļaunajām.

☆

Klusēšana ir dziļa kā mūžība, runa ir sekla — kā laiks.

☆

Svētīga ir veselīga daba, tā ir sakarīga, maigi sadarbīga, nevis nesakarīga, sev pašai kaitīga.

☆

Dzīve ir mazs mirdzums starp divām mūžībām.

Karlails.

LATVIEŠU KAROGS JAUNIEŠU ROKĀS

TLB Sestdienas skolas absolventi Andris Vasariņš, Ilga Ankure un Gita Juškevica nodod skolas Latvijas karogu 6. klases audzēknim Viesturam Treigūtam, Līgai Grīnbergai un Ilzei Mednei. J. Kreiļa foto.

NO SENATNES LĪDZ MŪSU DIENĀM

LATVIJAS CHRONIKA, 64. NR.

— No 9. — 11. maijam Igaunijas valsts vecākaisJ. Jaaksons atbild prezidentam J. Čakstem ar pretvizīti Latvijā. Abos apciemojumos notiek abu republiku ārlietu ministru un armijas komandieņu apspriedes, aplieci not nesatricināmu draudzību abu tautu un valstu strpā.

1925 — maijā vācu muižnieku grupa iesniedz Tautu Savienībai sūdzību Latvijas agrārreformas lietā. Tautu Savienības padomes priekšsēdis iecēla padomes triju vīru komisiju, kas pēc lietas izmeklēšanas deva atzinumu, ka Latvijā nav pārkāpusi starptautiski garantēto minoritātu aizsardzību, un ka baronu sūdzībai nav dodams tālāks virziens.

— Latviju apciemo un mūsu valsti uzslavē Tautu Savienības ģenerālsekretārs sērs Eriks Drummonds ar sekretariāta politiskās sekcijas direktoru Manto.

— 21. jūnijā Latvija nolīgst tirdzniecības līgumu ar Vāciju, paredzot t. s. „Krievijas klauzulu".

— 22. augustā auto katastrofā iet bojā ārlietu ministrs Zigfrīds Meierovics.

— Oktobrī ievēlēta, 11. novembrī sanāk otrā Latvijas Saeima. Piecos vēlēšanu apgabalos piedalās kandidāti ar 141 vēlēšanu sarakstu, ievēlēties 100 Saeimas locekļi sadalījušies 20 politiskās partijās. Jāni Čaksti ievēl par valsts prezidentu otro reizi uz nākamajiem 3 gadiem. Atkāpjas Hugo Celmiņa valdība un jaunās Saeimas pirmo valdību uzņemas sastādīt zemnieku savienības līderis Kārlis Ulmanis: ministru prezidents K. Ulmanis, ārlietu min. pārvaldnieks — H. Albāts, finanču — J. Blumbergs, iekšlietu — prof. E. Laimiņš, izglītības — E. Ziemelis, kaŗa — J. Goldmanis, satiksmes — P. Aronietis, tieslietu — A. Petrēvics, tautas labklājības — V. Rubulis, zemkopības — M. Gailītis, iekšlietu min. b. — A. Velkme. Šī valdība paliek amatā tikai līdz 1926. g. 6. maijam.

— Pāvesta nuncijs A. Cechini akreditēzes pie valsts prezidenta J. Čakstes.

Vecā Krievija filmās

Ir gandrīz jāpabrīnās par pēdējā laika kino filmu daudzumu, kuŗās darbība, turoties pie krievu klasiķu darbiem, risinās seno laiku Krievijā. Eiropā šī filmu mode sākās ar atkārtotu Puškina Pastmeistara filbēšanu. Sevišķi iekāroti šķiet Tolstoja darbi, jo pēc amerikāņu grieztās filmas Kaŗš un miers vācieši filmēja viņa Augsāmcelšanos un Polikušku. Sava pievilcība ir bijusi arī Dostojevskim, jo atkal filmēti viņa Brāļi Karamazovi un Spēlmanis.

Šo krievu mīlestību izskaidro ar „serijas likumību", kuŗa nodrošinot labus kases ieņēmumus.

STIPENDIJAS MŪZIĶIEM

Kanādas karaliskā konservatorija nākamajos 3 gados sadalīs $5.000 stipendijās apm. 20 apdāvinātākiem zem 11 gadu v. bērniem, kas mācās kādu stīgu instrumentu.

Konkurss, kuŗā izraudzīs stipendiātus, notiks septembrī un tanī var piedalīties katrs bērns kas nepārsniedz minēto vecumu. Stipendiātiem mācīs divreiz nedēļā mūziku apm. 9 mēnešus Dr. Etores Mazoleni vadībā.

Latviešu sestdienas skolas absolventi vēlas mācīties latviešu ģimnazijā

Kalamazū latviešu sestdienas skolas noslēguma dienu ievadīja māc. A. Piebalga svētbrīdis Latvijas karogiem, ziediem un svecēm greznotajās ev.-lut. latviešu draudzes telpās, kas bija viesu, bērnu vecāku un skolēnu pilnpildītas līdz pēdējai vietai. Skolas pārzinis A. Kaugars savā uzrunā pielidzināja šo dienu svētdienai, pēc nostrādātā darba. Viņš ziņoja, ka līdzšinējā skolas 10 klašu sistēma ar nākošo gadu tiks papildināta ar mācībām ģimnazijas kursa apmērā un uz to jau pieteikušies visi šī gada skolas beidzēji. Sveicienus līdz skolas beidzēji. Sveicienus līdz ar veltēm (grāmatām) skolas absolventiem nodeva Latviešu b-bas priekšnieks J. Grotēns, latviešu ev.-lut. draudzes priekšnieks J. Gailis, DV apvienības priekšnieks R. Jankavs, Jaunatnes kopas priekšniece M. Kaugara un Elkhartas (Ind.) latviešu skolas pārzinis K. Baltpurvinš, kas uz izlaiduma aktu, kopīgi ar savas skolas pēdējās klases audzēkņiem, bija mērojis tālu ceļu.

Visiem 58 skolas audzēkņiem liecības izsniedza skolas pārzinis,asistējot katras klases audzinātājam. Skolu nobeidza: Ilze Skrupškele, Brigita Ozola, Zaiga Pole, Baiba Šinta, Baiba Kaugara, Ilze Kronlina Miķelis Austriņš un Andrejs Kalnājs un saņēma katrs arī grāmatu veltes. Absolventu vārdā skolotājiem pateicās B. Šinta, bet klases audzinātājam A. Kaugaram par piemiņu pasniedza „Rīgas vēsturi". Aktu noslēdza skolas padomes pr-ks V. Miķelsons, izsakot pateicību ikvienam par pūlēm skolas atbalstīšanā un izveidošanā. Skolotāju saimi iepriecinādami, bērni apveltīja tos ziediem. Absolventu rikotais cienasts ar cepumiem un saldējumu noslēdza „svētdienu" pēc darba dienām.

V. M.

Latv. sestdienas skolas darbu noslēdzot, svinīgajā aktā Kalamazū latv. skolas pārzinis, dzejnieks A. Kaugars, izsniedz liecību bērnu dārza skolēnam ar atzīmi par pārcelšanu pirmskolā. K. Briņa foto.

Jānis Cīrulis

TĒVS UN DĒLS

NO ATMIŅU KRĀJUMA „MŪZIKANTA PIEZĪMES"

I

Ar Janku Kalniņu sadraudzējamies ātri, kopīgi sēdēdami prof. Jāzepa Vītola kompozicijas teorijas klasē. Man patika tiklab Jankas nosvērtā nopietniba, kā dzīvais un atjautīgais humors. Jo bieži viņš iegriezās pie manis Teodora Zeiferta mājoklī, Skolas ielā 25. Dažreiz Janka pārādījās pavisam pēkšņi, nevis pie durvīm, bet gluži vienkārši iekāpjot pa logu, jo dzīvoju apakšējā stāvā. Logs no ietves atrodas gan diezgan augstu, bet Jankas šmaugajam augumam bija nieka lieta palēcoties atrast vietu, kur piekļerties. Reiz tomēr draugam iznāca sadursme ar sētnieku, kas viņa kāpienā bija saskatījis citāda veida nolūku un, saukdams policiju, cieši turēja aiz kājas. Janka nikni spārdījās pretim un savukārt sauca pēc manas palīdzības. Kad piesteidzos, noskaidrojās arī visi pārpratumi, un pēc tam viņam šis īsākais ceļš kļuva pilnīgi legāls, protams, ja logs bija vaļā. To citu reizi ar tādām pašām sekām izmantoja arī Mariss Vētra.

Ar pirmo vizīti Janka parasti ieradās jau paagri no rīta, svārku vai mēteļa apkakli sacēlis, jo bija bez apkaklītes un kakla saites. Lieta tāda, ka kādā sirsnīgā vājuma brīdī biju viņam uzdāvinājis tumši zilu „tauriņslipsi", kas viņam ļoti patika un labi piederējās uzvalkam. Nelaime nu bija tāda, ka pats viņš šo apģērba lepnumu nekādi nepratа sasiet, un tāpēc nāca pēc manas palīdzības. Gan ilgi un neapnicis pūlējos viņam ierādīt īsto mezglu, bet vetīgi. Skiet, ka šo mākslu Janka neiemācījās arī savos kapelmeistara gados Nacionālajā teātrī un operā, kad ik vakarus pie frakas jāvalkā baltais „tauriņš", bet tos jau allaž varēja pirkt arī gatavus.

Tačū Jānis nenāca pie manis tikai šlipsi siet. Parasti viņam bija padusē arī krietns nošu žūksnis. Viņš tolaik jūsmoja par krievu mistiķi Aleksandru Skrjabinu. Poēme satanique, 4. sonātu, tāpat Skrjabina pēdējās klavieŗu prelūdes viņš prata turpat vai no galvas un, ticis pie instrumenta, spēlēja neapnicis. Tāpat daudz apbrīnošanas veltījām Jāņa Zālīša koŗa dziesmām, kuŗas bija iespiestas Izglītības ministrijas izdotajā un prof. Vītola rediģētajā krājumā. Arī paša J. Kalniņa pirmās koŗa dziesmas bija komponētas jūtamā Zālīša ietekmē. Vienu no tām ar Andreja Papardes tekstu „Gar sirmiem mūŗiem" pirmoreiz atskaņoja Teodora Reitera koris kopā ar maniem „Maldiem" un „Es zinu, kā ŗoze plaukst". — Pa laikam atskanēja arī Jankas paša darbi, komponēti klavierēm vai ērģelēm, jo tēva vadībā viņš citīgi gatavojās savam pirmajam ērģeļu koncertam. Un tā bieži vien stundām ilgi nosēdējām pie klavierēm, lasīdami gan veco, gan jauno meistaru skaņu rakstus.

Tā pamazām kopsoli bijām nostaigājuši no harmonijas un kontrapunkta līdz fūgas klasei. Pa to laiku biju saistījies par dziedāšanas skolotāju Viļa Olava komercskolā, vadiju Nacionālās jaunatnes savienības koŗi un, Teodora Zeiferta pierunāts, sāku rakstīt savas pirmās mūzikas recenzijas. Izglītības Ministrijas Mēnešrakstā un kārtīgi apmeklēju konservātoriju. Vēlā rudenī, nezin no kā, sāku sirgt ar nogurumu un mocīties ar paaugstinātu temperātūru. Ārsti atzina akūtu plaušu dziedzeŗu iekaisumu, un Dr. Ludvigs Kalniņš pat sūtīja, lai ejot kaut kur nomirt, jo es, lūk, esot viens no tiem, kas nākot pie ārsta tikai tad, kad ir jau par vēlu. Citi dakteŗi, pie kuŗiem griezos, par manu drīzu nāvi gluži tik pārliecināti nebija, sevišķi Dr. Jānis Miķelsons. Parakstīja dažādas zāles un potes, mieru un kārtīgu dzīvi, bet jāsaka, ka no visa tā man nemaz labā rietapa. Mirt tomēr dikti negribējās, jo biju iemīlējies un taisījos apprecēties. Atbrīvojos uz laiku no skolotāja pienākumiem un koŗa, bet centos tomēr veikt konservātorijas darbus un pa retam aizgāju uz operu vai izcilākiem koncertiem. Par manu slimību, laikam no Graubiņa, bija padzirdējis Jānis Zālītis un reiz koncertā aicina kādā novakarē viņu apciemot — viņam esot ar mani daudz kas pārrunājams. Aiŗgāju. Zālīša jaukā, runīgā māmuļa mani pavalstīja no vienas puses uz otru pusi, izsaukdamās savā mīkstajā piebaldzēnu izloksnē: „Vadzi, dēls, tu jau es sārts kā ābols, bet ir jau gan laikam kāda kaite un tārps iekšā, jo acis nikni spīdīgas!" Māmuļa man ieteica savas zāles, ar kuŗām viņa esot atgriezusi dzīvē ne vienu vien nāves kandidātu, arī savu Jāni. Zālītis to arī apstiprināja. Viņa apsolījās pati Centrāltirgū nopirkt visu vajadzīgo, savārīt un katru nedēļu atsūtīt man pāris pudeļu. „Tu, Cīruļa kungs, tās žaktekŗu zāles vairs nedzer, bet dzer manu tējiņu — būsi vecels kā makāns!" — māmuļa noteica, un jau trešā dienā no viņas saņēmu tumši iezaļganu, bet patīkami rūgtenu dziru. Tā patiešām ar mani izdarīja brīnumus, un pēc pusotra gada sievastēva mājas pļāvu sienu, ka izkapts vien dziedāja. Brīnījās arī Dr. Miķelsons un solījās personīgi apmeklēt Zālīša māti un dabūt zāļu sastāvu, bet viņam nelaimējās — māmuļa pēc smagas nieŗu operācijas driz vien nomira...

Manas slimošanas laikā Jānis Kalniņš ik dienas mani apmeklēja, atnesdams prof. Vītola lekciju norakstus un nododams viņam manis uzrakstīto, ko veicu gultā. Šajos apciemojumos Jankam parasti bija kabatās pa pudelei alus, kā pats teica, apetīta uzlabošanai. Arī man reizēm atradās tā pati marka, kuŗu tad tērzēdami pamazām sūcām un jutām galvā mazu migliņu.

Gadījās, ka reiz alus nebija ne man, ne Jankam, bet slāpes abiem varenas.

„Vai tev tiešām nekā nav?" — „Diemžēl, ne piles!" — atbildu. Nu draugs sāk tā aplinkus runāt par Ķenča un Pāvula labo draudzību, un pēc gaŗa un pamācīga ievada par tuvāku mīlestību norāda uz divām aizkorķētām pudelēm kaktiņā pie grāmatu plaukta. Tajās bija nekas cits kā Zālīšu mātes tikko atsūtītās zāles., bet es ar visnopietnāko seju teicu, ka tas vis nav alus, bet absints, kuŗu neesmu cēlis tūliņ galdā nevis aiz skopuma, bet vienīgi nogaidīdams īsto brīdi. Piemetināju arī, ka šī Bodlēra un Verlēna iecienītā inde ir baudāma gandrīz vai no uzpirkstenа un dzeŗama ļoti maziem malciņiem, jo ir ļoti stipra, bet iedarbojas tikai pēc zināma laika un pamazām. Piepildīju sīnīgi vismazākos stikliņus, un sākām garšot ar patiesu cieņu. Janka pēc pirmā malciņa tā kā savaibstījās,bet tad, it kā apstiprinot kvalitāti, zinīgi pamāja ar galvu.

„Nu, kāds ir?" — jautāju.

„Vai zin', varens. Tā ir manta!"

Kad bijām izdzēruši katrs trīs tādus uzpirkstenus, Jānis priecīgs konstatēja, ka „nupat jūt!" Vairs nevarēju smieklus savaldīt un atzinos savā blēdībā un pudeļu īstajā saturā. Draugs nelabi spļaudījās, bet Dr. Kuē pašiedvesmes mācībai bija radies viens aplēcinātājs vairāk — alkohola tai dzirā tiešām nebija ne piles. (Turpinājums sekos)

MARISA VĒTRAS STUDIJAS

Jauni talanti rāda

Marisa Vētras dziedāšanas studija, kas Toronto darbojas jau gadus piecus, pirmo reizi prezentēja atklātu audzēkņu vakaru, kuŗā piedalījās 13 audzēkņi — 4 dāmas un 9 kungi — dažādās gatavības pakāpēs. Noklausītie priekšnesumi paver daudz interesanta latviešu kādreiz ievērojamā dziedoņa paidaga gaitās un liecina par rūpīgu, konsekventu darbu jauno dziedoņu talantu izkopšanā. Ja arī lielākai daļai debitantu bija jācīnās ar nenovēršamo skatuves satraukumu, kas, kā nu kuŗam, attestējās gan trūcīgākā elpas kontrolē, nenoteiktākā toņa pārvaldīšanā, ritma neskaidrībās, vai arī interpretācijas biklumā, no otras puses jāatzīst, ka priekšnesumi atstāja disciplinētu un mērķtiecīgu kopiespaidu, un tos varēja klausīties ar interesi un gandarījumu, dažkārt pat ar patiesu prieku. Gandarījums bija ne tikai par dziesmu un ansambļu izvēli, kur neredzēju mūzikāli apšaubāmas vērtības, bet it īpaši par veiksmīgu paidagoga roku, kas bija vadījusi jauno balsu izglītošanu un skaņdarbu artistisko iestudējumu, pat dažkārt no viduvējiem balss materiāliem parādot ko tikkamu un atzīstamu. Tāpat vakara precizais sākums un raitais izkārtojums der par paraugu kuram katram tamlīdzīgam sarīkojumam.

Marta Makvikāre, M. Vētras, šķiet, ilggadīgākā audzēkne, kas starp dziedoņēm sasniegusi vistālāko gatavības pakāpi, prot rīkoties ar elpas rezervēm un sniegt mūzikāli pārdomātu priekšnesumu. Izvairoties no dažām pārspīlētām notīm un forsētākiem momentiem, no šīs dziedones var sagaidīt vēl kus sasniegumus. No pārliecinošāko iespaidu baritons Alberts Vītols mūzikālu izteli un v dzirkstīgāko priekšnesu zāk tīkama ir Vītola rācija, kas nereti a sniegt tīrāku intonā sambļos līdzsvaroti Antons Kivlenieks un seps, bet mazāk pārli lo priekšnesumos: trūkst izveidotākas un toņi it kā apdzi reģistrī, kamēr otrar ieskanas kas neizvei straujš.

Ingeborgai Birnei un visumā izlīdzi neliela balss, tomē sums prasās pēc vai un krāsas. Visie pārsteigumu šajā v dāja tenors Kārlis Š tiska balss, gluds un terpretējums man a jam dziedonim vel nodrāzto, bet šoreiz to apzīmējumu — Savs spirgtums un Jura Cīruļa bariton sit prasās pēc tālāk Arī ar pārējiem vak kiem — P. Ulmani R. Purvu, Dž. Vūdja ziņu un V. Kuzi — ra savu laiku nav un interesanti būs lākā, sekmes nāk dzēkņu vakaros, kas kos pēc īsāka sta līdz šim, dodot dz gūt lielāku koncertz Šīs rutīnas trūkum izņēmumie, pagaidā pēja vai katru pers pausmi.

Kultūras apskats

● Anglijas latviešu Dziesmu svētkos, kas notiks š. g. 8. jūlijā Lesterē, nozīmīga vieta ierādīta arī Jaundarbu koncertam ar vairākiem pirmatskaņojumiem. Koncertā dzirdēs jauno J. Mediņa Sonatīnu flautai un klavierēm, kā arī tā paša komponista 3 dziesmas, A. Jēruma jaunu dziesmu ciklu, E. Senfelda un T. Keniņa dziesmas. Pēdējās („Burvības vieta" — Z. Lazdas t. un „Meklētājs" — O. Jēgena t.) kaut komponētas 1951. g. Parīzē, tikai tagad gūst pirmatskaņojumu. Piedalīsies dziedoņi Gaida Trēziņa un Edvins Krūmiņš un pianiste Daina Pavasare un Alberts Jērums, kas arī vēl atskaņos jaunu reizi Anglijā T. Keniņa „Koncertino" divām klavierēm.

● Latviešu čellists Valdis Zaķis, tagad koncertmeistars Ķiles operā, Vācijā, jūsmīgi atsaucas par T. Keniņa „Variāciјām par latviešu čigānu dziesmu" un uzņēmis tās sava nākamās sezonas koncerta programmā, kā arī atskaņos tās Hamburgas radiofonā.

Mariss Vētra s komp. A. Štro

ĢIRTS SALNAIS

(238. turpinājums)

Zelta lielceļi

MODRIS ZEBERIŅŠ

Jāņa Zuntaka viņete

XV

Un velti Lipsts sniedzās pāri palodzei, lai viņu satvertu, palīdzētu viņai iekļūt.

„Vai tu tiešām nesaproti, kāds bezdibenis mūs šķir?" — viņa tam pārmeta. „Kur tev radās dūša mudināt mani uz bēgšanu?"

„Ja tu nenāc pie manis, es nākšu pie tevis" — Lipsts apņēmīgi teica, uzrausdamies uz loga malas.

Vērās durvis. Iznāca vecene ar grozu uz elkoņa. Betīna iztrūkusies atrāvās ēnā. Bet vecene, uz viņu neskatīdamās, gāja uz takām, kuŗas veda pār migliņā nosirmojušo pļavu.

Betīnai bija bail no Lipsta. Un — un tur pa taku nāca arī junkurs Bīriņš! Nāca viņu meklēt! Betīna pasteidzās Bīriņam preti, prom no dārza mājas — pa ēnu, pa pakrēsli, lai Lipsts nemana.

Lipsts nolēca no palodzes reibstošu galvu. Acu priekšā griezās dzirkstelu riteņi. Viņš klupa, kājas bija pagalam nedrošas, pārsējs traucēja redzi, krēsla virmoja te sarkaniga, te zaļgana, koki raucās, izstiepās, ņirbinājās un līgojās kā lielā vētrā. Visur gailēja acis. Kur palika Betīna? Asinis deniņos dimdināja.

Starp ābelēm izgrīļojies, pret plūmju un eglīšu dzīvžogu atdūries, viņš raudzījās ar apmulsušām, noreibušām acīm pļavas krēslā, redzēja pa taku aizsteidzamies kādu stāvu, ķūdot starp miglas grīstēm.

„Betīn" — viņš čukstēja. Skaļi saukt nedrīkstēja; ka nesavalda, neiesloga atkal. Bet tik ļoti viņš alka vēl panākt Betīnu, kas tur zuda miglā kā tumšas lauma, kā maldu tēls, kārdinošāka par visu, ko viņš savā vientiesīgajā mūžā bija pieredzējis, sastapis.

Kaut kā viņš izkļuva uz takas. Gāja uz priekšu pa to nedrošiem, stostīgiem soļiem.

Vai kāds nedzinās pakaļ? Pašam galva džingstēja. Nē . . . vardes. Debesis pilnas varžu kurkšanas.

Betīnas nebija nekur. Zem kājām ciņi, ūdens lāmas. Zeme līgojās. No kaut kurienes saradās grīšļi, niedres.

Viņš paklupa. Apkārt bija dūņas. Rāvains ūdens ieskrēja mutē. Rēta sāpēja, bet kad viņš paklupa no jauna, apsējs ar visu brūci iegrima miklumā. Uz mirkli kļuva tā kā vieglāk. Viņš brīnījās gausi, pagalam nesaprazdams, kā tas gan būtu varējis notikt, ka viņš kā akls ieskrējis purvā.

Vai viņš vispār redzēja Betīnu? Jeb dzina murgu sapni? Lipsts cēlās, gāja, klupa no jauna. Un tad beidzot viņam likās, ka uz viena miklā ciņa starp grīšļiem sēd velns, klusu,līdzcietīgi murminādams:

— Pamest tevi vienu? Pamest tevi vienu purvā?"

No smaga, nāves nebūtībai līdzīga miega mozdamies, Lipsts manīja, ka apkārt smaržoja svaigi, raženi, parūgti. Tā bija malka: bērzu, apšu malka. Kāds viņam bija sataisījis guļu no niedŗu lapām uz lielas malkas grēdas. Gar acīm glaudās sidrabaini pelēka, viegli dūmakaina, rāmas, apmākušās dienas gaisma. Pelēki un caurspīdīgi vizmoja ūdeņi.

Tad Lipsts nojēdza, ka viņš ir lieliavā. Priekšā viedās kāda vīra mugura gaŗos, pelēkos, bezveidīgos, biezos pašaustos svārkos. Vīram rokās bija kārts, ar to viņš taustīdams laivu vadīja.

Tik daudz Lipsts redzēja un saprata. Citādi viņš nezināja nekā.

Nevarēja iedomāties nekā.

Visas atmiņas, visas pagātnes domas bija pilnīgi pazudušas.

Itin visas.

Lipsts pats sev bija kā miris, kā pamodies pēc savas nāves.

Viņš bija zaudējis atmiņu, kaut pats to šobrīd neapjēdza.

Apraugot pieri, likās, ka tā vairs nesāp tik stipri. Pārsēji bija citādi, rupjāki, bet joprojām mikli.

Kur viņš bija? Kur viņš atradās?

Jā, kas to lai pateiktu.

Lieliavas vīri sasaucās pavisam svešādā valodā, kādu viņš nesaprata. Kāds pārrāpās pār malkas grēdu, vaicāja viņam kaut ko, pasmaidīja, uzsita uz pleca.

Vārdus viņš nesaprata, laipnību un balss noskaņu gan. To skarbo laipnību, kas bija jūrmalniekiem un kuģotājiem.

Viņam deva zivi, nazi, pārgrieztu meloni, kuŗu viņš atspirgdams ēda ar kāri.

Viss bija dīvaini vienkārši. Nekā nevarēja vaicāt, nekā pagātnē nebija.

Tikai ausīs nošalca murgos dzirdētais čuksts.

Laiks tev apstāsies.

Paēdis, Lipsts atlaidās čaukstošajās niedru lapās un mēģināja kaut ko atcerēties.

Daudz ko vajadzēja atcerēties.

Bet domas bija klusas. Viss vizmoja pelēki rāmi, vienmuļīgi un bezveidīgi, kā sidrabainas dūmakas pilnā debess tur augšā. Brīdi velti nopūlējies, Lipsts aprima.

Vienmulība bija laba. Vienaldzība bija laba.

Uz sāna pagriezies, viņš lūkojās zili pelēkajā ūdenī. Novēroja krasta svītru, kas tur tālumā aizstiepās. Grīšļu puduŗi. Mazi līcīši. Koku apveidi pie paša apvāršņa. Izplūduši kā zaļgansirmi pūpēži, tik ļoti tālu. Kā pelēkas pieneņu galvas vienmulīgā pļavā. Viens, pa divi, pa trīs . . . Upei pāri peldēja puleniņš govju. Brūnas, melnas, laukas galvas ar ragiem izcēlušās. Ar ziņkāri Lipsts noskatījās.

Pretī nāca laivas. Visādas laivas. Drūms, melns vīrs mazā vieņkocītī, nomelnējušu platu salmenīeu galvā, lielu dzeltenu salmu nastu izsvēris vienādi pār vienkoča malām. Laiviņa kā melns nazis griež pelēko līmeni, melnie atspīdumi, dzeltenās nastas atblāzma viegli nodreb un virmo.

No dūmakas viņš iznira, dūmākā aizslīdēja gaŗām. Klusi un viegli, pazuda nebūtībā.

Nu nāca gaŗāka un platāka laiva. Divi puiši, augstu notītiem lieliem. Starp viņiem laivā liels bērs zirgs. Stāvēja pavisam mierīgi, pie ūdens pieradis.

Aizslīd gaŗām bez skaņas.

Krasti pēc mirkļa — vai pēc liela laika? — panāc labi tuvāk. Viedās sievas ar baltiem lakatiņiem. Likājās ap sapļauta grīšļa kaudzi. Pāris vienkoču zvalstījās ūdenī pie viņu kājām. Parādījās notrupušas čeiņas. Salmu jumti, lubu jumti. Slējās aku vindas. Ciemats. Koka baznīciņa, izgriezusies, izļodzījusies, nosirmojusi. Kapsēta, kaila kapsēta niedrainā krastā. Neviena kociņa vai krūmiņa kapsētā, visi krusti lieli un augsti, eits citā likās ķeŗamies un spiežamies pelēkajā miglā.

Krusti te? Tātad te nevarēja būt veļu valstība, kuŗai Lipsts gandrīz vai piedēvēja redzētās neparastās ainas. Tāds klusums un slīdēšana, rāmi ūdeņi un purvainas attekas, bezgalīgi klāni un grīšļa pļavas varētu būt Viņpasaulē, kur visi klusi un skumji dara bezgalīgus, irstošus darbus. Vērpj miglas pavedieņus. Laiks apstājas. Atmiņas nav . . .

Bet te bija baznīcas, krusti. Tie nepiederēja veļu valstī . . . Vienu brīdi Lipstam šķita atgriežamies pavisam agras atmiņas. Kopā ar tēvu uz ķieģeļu kravas Lielupes liellaivā . . . Bet tas nevarēja būt toreiz. Lipsts aptaustīja savas dižās rokas un savazāto sarkano svārku ar zeltu.

☆

Lipsts bija iekļuvis purvāju nepārzinātajā un neapzinātajā plašumā un laiks viņam bija apstājies.

Šeit nezināja kaŗus. Šeit nebija kungu un valdīšanas, šeit tikko pietika stingras zemes sādžām, atsevišķām mājām.

Pienāca rudens, niedrāji, grīšļi un klāni nodzeltēja. Meža piles, zosis un gulbji laidās pārī, skaņi klaigājot.

Bet kas pa to laiku notika lielajā pasaulē, no tā Lipsts nezināja nenieka.

Dzīve atkal bija sarāvusies maza un reizē bezgalības ieskauta, vienaldzīga, bet visuvarena . . .

Lipstam bija uzdoti darbi savādā sētā.

Tās bija kādas mājas purvu plašumos, kur viņu bija noveduši laivinieki. Ar nodomu? Nejaušības dēļ? Laikam taču ar nodomu. Laikam taču vēlēdamies cilvēcīgā kārtā atbrīvoties no savas nastas, no nejauši paglābtā cilvēka.

Lipstam pašam bija atmiņā — ne nu tieši atmiņā, bet dīvaini tuvu nojautai un redzējumam — tās divi līmeni, melnie atspīdumi, dzeltenās nastas atblāzma viegli nodreb un virmo.

Vienreiz — zibošu zirga pakavu priekšā.

Viņš nojauta, ka bija kaut ko karsti, dedzīgi vēlējies, ka kaut kur ar lielu trauksmi gūzmu bija vajadzējis steigties. Viņš bija lēcis no karietes tumsā. Visapkārt, pa daudziem vārtiem bija aizauļojuši jātnieki. To brīdi bija licies: izdevība! Brīvība! Bēgt!

Kaut kādam tumšam pagalmam viņš bija steidzies pāri. Vērās stadulas durvis — to Lipsts atcerējās, vēl tagad viņš domājās manām sūru zirgu smaku, siena un auzu tvanu.

Viņš bija steidzies pie steliņģiem, atrāvis bomjus, izvedis zirgus . . .

Tad kaut kas rēgains bija paslējies no tumsas. Kaulains, nāves vieplim līdzīgs vaigs, izplestas rokas — zirgi bija izbiedēti, viņu parāva gar zemi . . .

Un tad bija pelēka krēsla atmiņā.

Bet bija vēl otrs īss posms, kuŗu viņš it kā nojauta, ja arī skaidri neatcerējās.

(Turpinājums sekos).

...IEZIMES"

...dzer manu tējiņu — būsi vecels
...ā makāns!" — māmuļa noteica, un jau trešā dienā no viņas
...saņēmu tumši iezaļganu, bet patīkami rūgtenu dziru. Tā patiesām ar mani izdarīja brīnumus, un pēc pusotra gada sievastēva mājas pļāvu sienu, ka izkapts vien dziedāja. Brīnījās arī Dr. Miķelsons un solījās personīgi apmeklēt Zāliša māti un dabūt zāļu sastāvu, bet viņam nelaimējās — māmuļa pēc smagas nieru operācijas driz vien nomira...

Manas slimošanas laikā Jānis Kalniņš ik dienas mani apmeklēja, atnesdams prof. Vitola lekciju norakstus un nododams viņam manis uzrakstīto, ko veicu gultā. Šajos apciemojumos Jankam parasti bija kabatās pa pudelei alus, kā pats teica, upetita uzlabošanai. Arī man reizēm atradās tā pati marka, kuŗu tad tērzēdami pamazām sūcām un jutām galvā mazu migliņu.

Gadījās, ka reiz alus nebija ne man, ne Jankam, bet slāpes abiem varenas.

„Vai tev tiešām nekā nav?" — „Diemžēl, ne piles!" — atbildu. Nu, draugs sāk tā aplinkus runāt par Ķenča un Pāvula labo draudzību, un pēc gara un pamācīga ievada par tuvāku mīlestību norāda uz divām aizkorķētām pudelēm kaktiņā pie grāmatu plaukta. Tajās bija nekas cits kā Zāliņu mātes tikko atsūtītās zāles., bet es ar visnopietnāko seju teicu, ka tas vis nav alus, bet absints, kuŗu neesmu cēlis tūliņ galdā nevis aiz skopuma, bet vienīgi nogaidīdams īsto brīdi. Piemetināju arī, ka šī Bodlēra un Verlēna iecienītā inde ir baudāma gandrīz vai no uzpirkstēna un dzērama ļoti maziem malciņiem, jo ir ļoti stipra, bet iedarbojas tikai pēc zināma laika un pamazām. Piepildiju sviņīgi vismazākos stikliņus, un sākām garšot ar patiesu cieņu. Janka pēc pirmā malciņa tā kā savaibstījās, bet tad, it kā apstiprinot kvalitāti, zinīgi pamāja ar galvu.

„Nu, kāds ir?" — jautāju.

„Vai zin', varens. Tā ir manta!"

Kad bijām izdzēruši katrs trīs tādus uzpirksteņus, Jānis priecīgs konstatēja, ka „nupat jūt!" Vairs nevarēju smieklus savaldīt un atzinos savā blēdībā un pudeļu īstajā saturā. Draugs nelabi spļaudījās, bet Dr. Kuē pašiem dvesmes mācībai bija radies viens apliecinātājs vairāk — alkohola tai dzirā tiešām nebija ne pilesi. (Turpinājums sekos)

...visi klusi un skumji dara bezgalī-
... Vērpj miglas pavedienus. Laiks
...av . . .
...nīcas, krusti. Tie nepiederēja veļu
...ādi Lipstam šķita atgriežamies pa-
...s. Kopā ar tēvu uz kieģeļu kravas
... Bet tas nevarēja būt toreiz. Lipsts
...ās rokas un savazāto sarkano svār-

★

...uvis purvāju nepārzinātajā un ne-
... un laiks viņam bija apstājies.
...apus. Šeit nebija kungu un valdī-
...etika stingras zemes sādžām, atse-

...niedrāji, grīšļi un klāni nodzeltēja,
... gulbji laidās pāri, skaņi klaigājot.
...laiku notika lielajā pasaulē, no tā
...mieka.
...ja sarāvusies maza un reizē bezga-
...aldzīga, bet visuvareņa . . .
...zdoti darbi savādā sētā.
...s mājas purvu plašumos, kur viņu
...nieki. Ar nodomu? Nejaušības dēļ?
...lomu. Laikam taču vēlēdamies cil-
...roties no savas nastas, no nejauši

...a bija atmiņā — ne nu tieši atmiņā,
...ojautai un redzējumam — tās divi
...ja aizgājis tuvu gaŗām nāvei.
...bošu zirga pakavu priekšā.
...a bija kaut ko karsti, dedzīgi vēlē-
...r lielu trauksmi gūzmu bija vajadzē-
... bija lēcis no karietes tumsā. Visap-
...n vārtiem bija aizaulojuši jātnieki.
...s: izdevība! Brīvība! Bēgt!
...tumšam pagalmam viņš bija stei-
...stadulas durvis — to Lipsts atcerē-
...š domājās manām sūru zirgu smaku,
...nu.
...idzies pie šteliņģiem, atrāvis bom-
...s . . .
...s rēgains bija paslējies no tumsas.
...ieplim līdzīgs vaigs, izplestas rokas
...dēti, viņu parāva gar zemi . . .
...pelēka krēsla atmiņā.
...otrs īss posms, kuŗu viņš it kā nojau-
... neatcerējās.

(Turpinājums sekos).

MARISA VĒTRAS STUDIJAS AUDZĒKŅU VAKARS

Jauni talanti rāda paveikto

Marisa Vētras dziedāšanas studija, kas Toronto darbojas jau gadus piecus, pirmo reizi prezentēja atklātu audzēkņu vakaru, kuŗā piedalījās 13 audzēkņi — 4 dāmas un 9 kungi — dažādās gatavības pakāpēs. Noklausītie priekšnesumi paver daudz interesanta latviešu kādreiz ievērojamā dziedoņa paidaga gaitās un liecina par rūpīgu, konsekventu darbu jauno dziedoņu talantu izkopšanā. Ja arī lielākai daļai debitantu bija jācīnās ar nenovēršamo skatuves satraukumu, kas, kā nu kuŗam, attestējās gan trūcīgākā elpas kontrolē, nenoteiktākā toņa pārvaldīšanā, ritma neskaidrībās, vai arī interpretācijas biklumā, no otras puses jāatzīst, ka priekšnesumi atstāja disciplinētu un mērķtiecīgu kopiespaidu, un tos varēja klausīties ar interesi un gandarījumu, dažkārt pat ar patiesu prieku. Gandarījums bija ne tikai par dziesmu un ansambļu izvēli, kur neredzēju mūzikāli apšaubāmas vērtības, bet it īpaši par veiksmīgu paidagoga roku, kas bija vadījusi jauno balsu izglītošanu un skaņdarbu artistisko iestudējumu, pat dažkārt no viduvējiem balss materiāliem parādot ko tikamu un atzīstamu. Tāpat vakara precizais sākums un raitais izkārtojums der par paraugu kuŗam katram tamlīdzīgam sarīkojumam.

Marta Makvikāre, M. Vētras, šķiet, ilggadīgākā audzēkne, kas starp dziedoņēm sasniegusi vistālāko gatavības pakāpi, prot rīkoties ar elpas rezervēm un sniegt mūzikāli pārdomātu priekšnesumu. Izvairoties no dažām pārspīlētām notīm un forsētākiem momentiem, no šīs dziedones var sagaidīt vēl tālākus sasniegumus. No viriešiem pārliecinošāko iespaidu atstāja baritons Alberts Vītols ar dzīvu mūzikālu izteli un visa vakara dzirkstīgāko priekšnesumu. Mazāk tikama ir Vītola balss vibrācija, kas nereti arī kavē sasniegt tīrāku intonāciju. Ansambļos līdzsvaroti iederējās Antons Ķivlenieks un Esko Lukseps, bet mazāk pārliecināja solo priekšnesumos: pirmajam trūkst izveidotākas kantilēnas un toņi it kā apdziest augšējā reģistrī, kamēr otram balsi vēl ieskanas kas neizveidots un pastraujš.

Īngeborgai Birnei patīkama un visumā izlīdzināta, kaut neliela balss, tomēr priekšnesums prasās pēc vairāk dzīvības un krāsas. Visiepriecinošāko pārsteigumu šajā vakarā sagādāja tenors Kārlis Sūns. Simpatiska balss, gluds un gaumīgs interpretējums man atļauj jaunajam dziedonim veltīt dažkārt nodrāzto, bet šoreiz gauži pelnīto apzīmējumu — daudzsološ! Savs spirgtums un apsolījums ir Juŗa Cīruļa baritonam, kas prasit prasās pēc tālāka skolojuma. Arī ar pārējiem vakara dalībniekiem — P. Ulmani, M. Soperi, R. Purvu, Dž. Vūdjardu, M. Bērziņu un V. Kuzi — Mariss Vētra savu laiku nav velti tērējis, un interesanti būs vērot viņu tālākās sekmes nākamajos audzēkņu vakaros, kas, cerams, sekos pēc īsāka starplaika nekā līdz šim, dodot dziedoņiem iegūt lielāku koncertzāles pieredzi. Šīs rutīnas trūkums, ar retiem izņēmumie, pagaidām vēl apslāpēja vai katru personālitātes izpausmi.

M. Vētra, kā jau operas mākslinieks, savu darbu neierobežo tikai ar balss izglītošanu solo plāksnē vien, bet cītīgi nodarbojas arī ar savu audzēkņu ievadīšanu operas ansambļa izpratnē un technikā. Dueti, terceti, kvarteti un sekstets, kas bija izvēlēti no Mocarta operām „Don Zuāns" un „Figaro kāzas", domājams, pasvītro paidagoga ieskatu, ka Mocarts ir labākā skola jauno dziedoņu pieredzes un technikas izveidošanā. Ka Mocarta mūzika uzstāda arī visaugstākās prasības priekšnesuma detaļu, vokālā spoduruma un mūzikālā frazējuma ziņā, to jaunie dziedoņi būs visnotaļ nojautuši, un tādēļ no šiem, sauksim viņus pagaidām par vingrinājumiem, būs guvuši īpaši daudz. Bet neba par pianistu kāds kļuvis, spēlējot tikai Mocarta sonātas vien, kādēļ par svētību būtu bijis dziedoņus vingrināt un iepazīstināt arī ar vēlāko laiku operu ansambļiem, kaut vai gūstot dažādus ieskatus stila un repertuāra ziņā.

Pie klavierēm ekselenti darbojās līdzi Alfreds Strombergs, iznesot krietnu daļu atbildības un atjautības priekšnesuma technisķās norises ziņā, izpelnoties arī personīgu panākumu ar jaunu solo dziesmu angļu valodā pēc Šekspīra „Divpadsmitās nakts", kuŗas diskretā elizabetiskā jūtoņa patika klausītājiem un Martas Makvikāres atskaņojumā bija arī jāatkārto. Sv. Andreja baznīcas zāle bija pārpilna atsaucīgu klausītāju, kas nežēloja pelnītus aplausus dziedoņiem un noslēgumā — arī studijas vadītājam.

Pālivaldis Ķeniņš

Edvarts Tūters

PIE BĒDU UPĒM

Tālos ceļos eju
Miļos apciemot;
Vaid tur bēdu upes,
Bezcerība, posts.

Dienām melna gaisma,
Šķiet, pat saule raud . . .
Zemcilvēku vara
Esmes elpai draud.

Vergs zūd savai ēnai
Tundrā pakritis.
Brīnās vilku māte —
Grausts vien palicis.

Sapņi gaist bez miņas —
Celsmes pamati;
Tas, kas tumsā dzimis, —
Gaismas nepazīst.

Izmīsums un sāpes
Posta dvēseles.
Mātes saltais klēpis
Nāves dīgli nes.

Prof. E. Blese.

NACIONĀLĀS KULTŪRAS JĒDZIENS

Vēsturiski - psīchiskajā būtībā un ārējās izpausmes veidos

IV

Dzīves parādības dziļāk apgaismot māca valoda un vēsture. Tā, piem., tikai vēstures perspektīvā daudz maz pilnīgāki iprotams mūsu nacionālisms savos konkrētajos izpausmes veidos. Nacionālā pašapziņa ir, saprotams, ciešā sakarā ar individuālo personisko pašapziņu, ko, kā redzējām, veicinājusi pati sena sadzīves iekārta. Diemžēl, senā mūsu tautas dzīve nevarēja visai veicināt vispārības un kopības apziņas spēcīgāku attīstību nedz arī ierosināt kādus plašākus vispārīgākus centienus vai pat modināt plašākas kopējas interese (ja neskaita, ar 13. g. s. sākot, vispārējo negātivo nostāju pret svešiem kungiem): individuālā latviešu dzīve tomēr bija pašaura un aprobežojās tuvākā kārtā ar pašu saimniecību un ģimeni. Tai pašā laikā stipri attīstītā praktiskā gara ievirze ne sevišķi rosināja latviešos arī kādas dziļākas intellektuālas intereses par plašākiem un abstraktākiem cilvēka gara dzīves jautājumiem un vēl jo mazāk par plašākiem tiešiem intellektuālās kultūras centieniem: tādiem centieniem praktiski ievirzītajā latviešu dzīvē jau arī nekādas konkrētas nozīmes saskatīt nevarēja. Tādēļ arī abstraktākā un tīri intellektuālā kultūra pie mums sāka plašāk attīstīties tikai 19. g. simtenī. Tā kā šai ziņā latvieši ilgāku laiku tomēr jutās vājāki par savu līdziedzīvotāju vācu un arī citu tautu atsevišķiem pārstāvjiem, tad šis fakts dažā ziņā negātīvi ietekmēja arī dziļākās latviešu nacionālās pašapziņas attīstību vispārīgi.

Jau redzējām, ka visai vērtīgas kultūras atziņas slēpjas mūsu valodā vien. Vēl plašākas tiras mūsu tautas gara sfairas atziņas izpaužas atsevišķos valodas izteicienos, parunās, sakāmvārdos. Jāievēro tikai, ka daudzas parunas un sakāmvārdi pauž atkal internacionālas vispārcilvēciskas patiesības un var būt pārtulkotas no svešiem paraugiem, kas, saprotams, nemazina pašu šo atziņu vērtību. No parunām un sakāmiem vārdiem nav vairs tālu līdz tautas dziesmām, kas īpatnējā stilizējumā, īpatnējā uztverē un gleznainumā pauž tiklab mūsu gara kultūras atziņas, tēlo mūsu pagātnes sadzīves socāli - politisko pusi, kā arī raksturo materiālās kultūras parādības. Līdzās valodai tautas dziesmas ir visbagātākais materiālu krājums par kopējās mūsu nacionālās kultūras faktiem pagātnē un par tās svarīgākajiem pamatprincipiem vispārīgi: mūsu nacionālās kultūras pamatu izpratnē tām sevišķi liela nozīme. Mazākā mērā tas sakāms par pasakām to stipri starptautiskā rakstura dēļ.

Kaut gan latviskās intellektuālās kultūras attīstībai pagātnē bija visai nelabvēlīgi attīstības apstākļi, nebūt nav nolieguma, ka latvieši pēc tās ir dzinušies, tiklīdz radās šai ziņā konkrētākas iespējas. Jau 16. g. s. beigās sastopam pirmos studējošos latviešus, tad pat un it īpaši 17. g. s. pirmajā pusē sastopam Rigā jau vairākus latviešu tautības skolotājus. No 1624. — 1649. g. Rīgas Doma baznīcā par mācītāju bijis latvietis, maģistrs Viļums Kleisis no latviešu līnu audēju Kleišu dimtas. No 1632. — 1695. g. dzīvojis pazīstamais polihistors, Rīgas amatnieka dēls, latvietis Jānis Reiters. 18. g. s. (1681. — 1735.) pazīstams darbinieks latviešu labā bija Tukuma mācītājs Vilis Steineks (sic), kas arī pats bijis latvietis. 19. g. s. vidum pieder (1808. — 1879.) arī savā laikā pazīstamais ārsts, Livbērzes muižas kalēja dēls Juris Bārs, kuŗa jaunākie laika biedri jau ir mūsu jaunlatviešu intelliģences pārstāvji. 19. g. s. otrā pusē. — Sākumā gan visdziļākā abstraktākā latviešu interese būs bijusi viņu interese par reliģijas jautājumiem (arī plašākās tautas aprindās), vēlāk sāk izcelties latviešu lielā interese par savu dzimto valodu un arī par valodām un valodniecību vispārīgi ,par dzimtās tautas etnografiju, folkloru, vēsturi un archaioloģiju. Vājāka ir bijusi interese par vēl abstraktākām zinātnes nozarēm, piem., par filozofiju un tīrajām gara zinātnēm. Tomēr kopš pag. g. s. vidus un it sevišķi beigām, bija jau mums tautieši, kas interesējās arī par šo zinātņu jautājumiem. Sākumā tādi bija it īpaši mūsu teologu starpā, kuŗu darbības nozares jau visai ciešī saskaŗas ar tādām filozofiskām disciplīnām kā ētiku, pa daļai arī psiholoģiju un filozofijas vēsturi, bet drīzi radās mums arī tīri filozofi. Arī par citām abstraktāku zinātņu nozarēm, piem., par matēmatiku, par teorētiskiem dabzinātņu jautājumiem, par fiziku un astronomiju u. t. t., sākot tikai ar pag. g. s. beigām, novērojama mūsu tautā dzīvāka interese, kas mūsu dienās, paldies Dievam, jau stipri izvērtusies plašumā, kaut gan varētu būt vēl plašāka un dziļāka. Stipri latvieši interesējušies arī par medicīnu un ne tikai praktiskās ārstniecības lauku vien. Apmēram tāda pati ir bijusi interese par jurisprudenci un technīskajām zinātnēm.

★

Bez šaubām, šiku mūsu kultūras pamatu un visu kultūras dzīves atspoguļojumu visā tās plašumā kopš pag. g. s otras puses mums sniedz mūsu literātūra .Literārie darbi jau paši par sevi ir rakstnieku dzīves novērojumu un pārdomu sintezējums. Kļuvuši tiešām par konkrētiem literāriem darbiem, tie līdz ar to kļuvuši arī par pat-

(Nobeigums 8. lpp.)

Kultūras apskats

● Anglijas latviešu Dziesmu svētkos, kas notiks š. g. 8. jūlijā Lesterē, nozīmīga vieta ierādīta arī Jaundarbu koncertam ar vairākiem pirmatskaņojumiem. Koncertā dzirdēs jauno J. Mediņa Sonatinu flautai un klavierēm, kā arī tā paša komponista 3 dziesmas, A. Jēruma jaunu dziesmu ciklu, E. Šenfelda un T. Ķeniņa dziesmas. Pēdējās („Burvības vieta" — Z. Lazdas t. un „Meklētājs" — O. Jēgena t.) kaut komponētas 1951. g. Parīzē, tikai tagad gūst pirmatskaņojumu. Piedalīsies dziedoņi Gaida Trēziņa un Edvins Krūmiņš un pianiste Daina Pavasare un Alberts Jērums, kas arī vēl atskaņos jirmo reizi Anglijā T. Ķeniņa „Koncertino" divām klavierēm.

● Latviešu čellists Valdis Zaķis, tagad koncertmeistars Ķiles operā, Vācijā, jūsmīgi atsaucas par T. Ķeniņa „Variāciņām par latviešu čigānu dziesmu" un uzņēmis tās sava nākamās sezonas koncerta programmā, kā arī atskaņos tās Hamburgas radiofonā.

Mariss Vētra savu audzēkņu vidū — 1. r. no kr.: I. Birne, M. Makvikāre, M. Bērziņa un komp. A. Štrombergs. Aizmugurē E. Lukseps, D. Vūdjārds, R. Purvs, M. Sopere, A. Vītols, J. Cīrulis, A. Ķivlenieks un K. Šūns. J. Kreiļa uzņ.

BORISS PIEKALNĪTIS MILVOKOS

Pēc divu gadu starplaika B. Piekalnītis savā Amerikas turnejā atkal viesojās Milvokos DV apvienības rīkotā koncertā. Uz šo izcilo notikumu ar lielu rūpību bija gatavojusies diezgan palielā Milvoku latviešu labas mūzikas cienītāju saime, kas koncertā ieradās pilnā sastāvā, tā ka mājīgā, bet ne pārāk lielā mūzikas kolledžas zāle bija aizņemta līdz pēdējai vietai.

Dziedonis sava koncerta 1. daļā bija izvēlējies E. Dārziņa, A. Kalniņa, A. Žilinska un J. Norviļa dziesmas. Pazīstamās un daudz dzirdētās dziesmas dziedonis atskaņoja brīvi, imponēdams ar savu stāju un iejūtīgo tulkojumu, kas viņu nostāda mūsu solistu pirmajās rindās.

Otrā daļā B. Piekalnītis sniedza 4 J. Vītola tautas dziesmas, kas gan, kaut solīdi izpilditas, rādīja, ka šī žanra dziesmas nav viņam pilnīgi piemērotas.

Tālāk dziedonis bija gan iecerējis dziesmas pēc publikas izvēles, be tai vietā dziedāja vairākas cittautiešu dziesmas oriģinālvalodās, kas parasti gan tiek darīts šai zemē, bet latviešu trimdiniekiem sirdis kaist pēc latviešu dziesmām, jo citās mēlēs var šeit noklausīties dziesmas bagātīgi vislabāko mākslinieku izpildījumā.

Koncertam beidzoties, klausītāji atsaucīgi ilgiem aplausiem suminâja dziedoni, tā ka tam nācās atkal un atkal parādīties klausītājiem. Tomēr piedevām B. Piekalnītis nodziedāja tikai Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme, aizbildinādamies ar nogurumu.

Salīdzinot ar pirms 2 gadiem dzirdēto koncertu, tomēr jāsaka, ka dziedoņa sniegums ne izpildījumā, tāpat arī ne programmā, neuzrādīja manāmu progresu, kas vienam otram klausītājam lāva klusībā noskumt.

Uzmanīgi un rūpīgi dziedoni pavadīja jaunā, nopietnā pianiste Zaiga Ore.

Japāņi nozaguši savējo pelnus

Grupa japāņu advokātu paziņojuši, ka 1948. gadā nozagušī galveno „kaŗa noziedznieku" pelnus un tos saglabājuši. Starp saglabātajiem esot arī ministru prezidenta - ģenerāļa Ždeki Tojo pelni. 1948. g. pēc internacionālās kaŗa tiesas notiesāto japāņu eksikūcijas viņu līķi ar amerikāņu automašīnam aizvesti kremēšanai, un pelni nodoti kādai amerikāņu kaŗa lidmašīnai izkaisīšanā jūrā. Advokātiem tomēr krematorijā izdevies īstos pelnus nozagt un amerikāņiem izkaisīšanai „iesmērēt" kādus citus. Juristu grupa tagad slēptos pelnus ar mieru nodot nacionālās svētnīcas ierīkošanai.

GIRTS SALNAIS

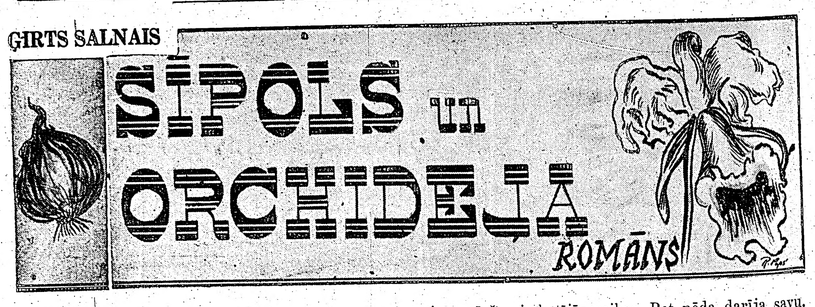

(238. turpinājums)

Par laimi vai par nelaimi abiem, laiks un auto skrēja. Ceļš kļuva gludāks. Liliānas pēda jūtami pieplaka gāzes paminai. Motors uzņēma priecīgāku skaņu. Pēteŗa roka izmisīgā steigā nolaidās uz Liliānas pleca, bet auto šāvās uz priekšu kā zvērs, kas izrāvies no cilpām.

— Mēs taču esam jau klajumā, — nožēlā un šausmās Liliānai likās, ka pati ievaidās pilnā balsī, kaut lūpas arī palika aizdarītas.

— Tad nu gan reiz nojēloju lāci, — Pēteris sunīja sevi, atraudams nodevīgo roku, kā apdedzinājies.

Vērojot, kā ceļš pāriet zāļainā ganību ošlocā, Liliānas galva nolieçās zemu pār stūres ratu.

Pēteris bez elpas iespiedās dziļi sēdekļa ārmalas kaktā, popējuma ādai klusi nošņācoties un atsperēm sērīgi iedziedoties. Liliānā kaut kas raudāja pilnu balsi; kāds, turpat blakus, nolādēja mašīnas un laiku. Kad viņa apturēja pie Sibillas pagalma vārtiem, abi saskatījās, kā tikko būtu iztriekušies cauri viņsaules šķīstītavas katla sienai.

Pēteris, nīzdams sevi, sakaunējies nolaida acis. Liliāna lūkojās viņā skumjā pateicībā, bet sirds vēl stājās.

„Jūs — tātad — sameklēsit mūs ar Maiklu vēlāk pēcpusdienā?" viņa sacīja, kā nejauši, vāri aizskardama otra roku. Pēkšņā samudinājumā viņš tiktik tagad neapkrita Liliānai ap kaklu.

„Ā — jā, protams," iztrūcināts sapurinājās.

„Es — mēs jūs gaidīsim." Viņas valoda druku pinās. Pašai bija jānovalda nez' kur radušās trīsas. Simtas domas saskrēja vērpetē, kā skurbulī. Pēteris kāpa ārā no ratiem. Liliānai ceļš priekšā un debesis pie apvāršņa izskatījās raibas. Bet pēda darīja savu. Auto sāka kustēties tā, it kā tikko nekas nebūtu noticies.

— Paldies Dievam, nekas nenotika, — pati neticēdama un neprieedamās par savu pateicību, Liliāna nopūtās.

Pēteris stāvēja ceļmalā, peŗama grēcinieka skatiem pavadīdams aizbraucēju.

— Nu, muļķis gan. Pēdējais muļķis.

DIVDESMIT SEPTĪTĀ NODAĻA

Oles un Pēteŗa mašīnas bija beigušas darboties valdības rūpnīcas būvlaukumā. Uzdevums bija nobeigts, un inženieris norīkojis brāucējus un strādniekus dažos gadījuma pasākumos, ar ko mēdza nodrošināties svarīgāko līgumu starplaikos, pavadīja būvju inspekoru, kas pārbaudīja paveikto.

Ole bija ģērbies kā svētkos vai svinīgai parādei. Uz zilā uzvalka nesameklētu ne puteklīti; kurpēs, kā burvja spogulī, šķita iegrimstam vai visa pasaule; kaklasaite — kā sarkana ugunspuķe, liesmojot apkaklītes žilbīgā baltumā. Taču acīs, parastā nosvērtā miera un vēsas redzības vietā, mita drudžaina traukšme. Ja vien varētu atklāt patiesību, inspektors par savu slinko kustēšanos un vienaldzīgām žāvām nekādas laipnības no Oles nebūtu saņēmis. Inženierim gribējās skriešus pārskriet būvlaukumu. Gribējās tikt ātrāk projām no šās vietas, kur bija kratījies zemes gludinātāja sēdeklī caurām dienām, bet īso atelpu brīžos ļāvīs sapņiem aizjoņot pāri zemēm un ūdeņiem septiņjūdžu zābakos. Taču otram nekur nebija jāsteidzās. Viņš bija cilvēks, kas saņem mēnešalgu, un — stunda šurp vai turp — viņam bija bez nozīmes. Inspektors it labprāt būtu gatavs izvilkt pārbaudi līdz pulksten divpadsmitiem, lai, godīgas tradicijas labad, inženieris ieaicinātu viņu pusdienās, tā atstājot kabatā neaizkartus piecdesmit centus, ko sieva tam atvēlēja ikdienas pusdienām. Taču Oles mīņāšanās un mazrunība spieda kustēties un labās cerības zuda, jebšu te nebija arī daudz nekā ne ko pētīt, ne pārrunāt. Viņi beidza apskati, un tikko pārbaudītājs bija izsniedzis zīmīti ar saviem atzinumiem, Ole aizmirsa visu, kam kāds sakars ar pabeigtajiem darbiem. Sašutis un vareni izbrīnējies, viņš sēdēja automobilī, balsī sodīdamies par asfalta un cementa javas mašīnām, kas aizsprostoja būvlaukuma ieeju, steigdamās iekšā, lai uzsāktu savu darba posmu. Pēc minūtēm desmit viņš tika brīvā satiksmē un steidzās uz pasta kantori. Pēdējā laikā to viņš darīja katru pusdienlaiku, ik reizes satraucies, uzmeklēdams pasta kastīti, ko īrēja savām ļoti personīgām vajadzībām. Par to nekā nezināja ne māsa, ne draugs. Un tur arī nevienam nebija nekā ko zināt, jebšu pēc šīs adreses mēdza pienākt vēstules tikai no vienas zināmas personas, bet arī tad ļoti, ļoti rēti. Pēdējās nedēļās Ole tikai reizi iznāca priecīgs no pasta kantoŗa, un varēja izrīkot sev svētkus otrpus ielai Zirgaudzētāju kluba bārā, lasot, lasot un lasot, un piesūcot pa lāsītei franču konjaka. Citas dienas, kā bija, tā palika, skatienam duroties sienā un nelaimīgām domām sitoties kā iesprostotām čurkstēm no vienas puses uz otru.

Pilnu sirdi cerību un tikpat nedrošības viņš atslēdza glabātuvi un uzelpoja vieglāk, sagrābstījis kartīti ar Heidelbergas ainavu. Aizmirsis aizvērt durtiņas, palika labu brīdi uz vietas, pētīdams dažus steigā uzmestus vārdus.

„Mīļo Ole. Liekas, ka šinīs dienās rakstīšu Tev garāko vēstuli mūžā. Lūdzu, lūdzu, nedusmo par klusēšanu. Daudz kas apsverams. Bet, varbūt, ka beigas būs labas. Skūpstu — I."

— Nedusmo, — viņš pasmaidīja. Īstenībā Ole uzsmaidīja sev. — Nē, — viņš ieteicās un, satrūcies no paša balss, apskatījās zagliģi apkārt. Viņš drusku sakaunējies pagrozīja galvu — labi, ka neviena nebija tuvumā. Viņš atslēja lepnāk plecus. — Ai, nē, — domāja — paldies, bet nu ir jau par vēlu. — Šmaids izplētās vēl platāks. — Ai, nē — viņš sevī atkārtoja. — Nekā vairs negaidīšu. Rītu būs rokā čeks, bet vakarā lidmašīnas biļete.

Noslēdzis pasta kastīti, Ole devās pāri ielai uz Zirgaudzētāju klubu.

Īstenībā kluba nosaukums neatbilda uzraksta jēgai. Drīzāk šo vietu varēja saukt par zirgu dievinātāju templi. Tie zirgi, kam par godu klubs bija dibināts, sen jau bija apmiruši un kluba dibinātāji tāpat. Te pulcējās zirgu sporta cienītāji, no kuŗiem daudzi zirgus pazina tikai no kovboju filmām un bērnu rotaļu veikaliem. Šo patiesību apliecināja zīmējumi un gleznas, kuŗās bija redzami zirgi, zirgi, zirgi, kas darīja visu ko, tikai ne to, ko zirgi mēdz darīt. Zirgi skūpstījās, zirgi apkampās, zirgi gulēja vienā gultā, zirgi tērpti frakās un viņu dāmas balles kleitās, pirka biļetes zirgu sacīkšu totalizātoru kasēs. Te bija asprātīgi pārveidots Svifta varoņa ceļojums pa zirgu pasauli, atbilstoši zirgu dievinātāju uzskatiem un ziņām par zirgiem. Un viesiem te bija visa telpa sadalīta steliņģos kuŗu bambuka sienas greznoja pakavi, gan tādi, ar kādiem apkaļami aizvēsturiskie mamuti, gan tādi, ar kuŗiem varētu izgreznot dāmu nagus. Šajos liekām acīm noslēptos nodalījumos arī notika īstais zirgu dievināšanas kults — tur slēdza derības par zirgiem kas skrēja kaut kur sacīkšu skrejceļos, bet te uz ēdienu kartēm un servjetēm pārvērtās jūdzes, minūtes, sekundes un pēdējo desmitdaļās. Šie jau matēmatiskie mazumi sajuka sarežģītās kombinācijās, kas no dalībniekiem prasīja lielu gudrību un izvērtēšanas spējas. Šā apstākļa dēļ telpās valdīja tāds svinīgs klusums, kā kādreizējo aristokratu ēdamistabās, un Ole, nedievinādams zirgus, vismaz tos ne, kas pārvērtās matēmatikā, dievinja šās ēstuves klusumu. Te viņš rakstīja savas vēstules, un, iepazinusies ar viņa vientulības kāri, arī policija nepievērsa viņam vairs nekādu uzmanību tajās reizēs, kad, saņēmusi drosmi, patramdīja lielos un mazos blēžus citās nīšās.

Oles vēstules nebija gaŗas. To, ko viņš īstenībā juta, bija kauns izklāstīt uz papīra, bet greznumam vien viņš nespēja atrast vārdus. Arī šoreiz, ilgi malkojot kafiju un pavisam piemirstot konjaka glāzīti, iznāca tikai daži stūraini teikumi:

„Mīļā Inra. Man beidzot visādi pietiek. Gaidīšana apriebusies, it sevišķi visa tā dēļ, kā te iet. Negribētu, ka ar mums notiek tas pats, kas tagad ar Lailu un Pēteri. Un esmu par vecu, lai nesaprastu, kas ar viņiem notiek. Te vēl tikai trūkst tā, ka viens vai otrs no viņiem aiz spītības izdara muļķības uz visiem laikiem, sajaucot mūsu visu dzīvi. Mājās tagad viņi ir akli viens pret otru, un man tur jābūt pa vidu.

(Turpinājums sekos)

M. Krone - Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

JŪNIJA MĒNEŠA OTRĀS PUSES ĒDIENU KARTE

3. NEDĒĻA

Pirmdien: Auzu pārslu vira, cūkas gaļas kotletes ar kartupeļiem un sautētiem svaigiem zirnīšiem.

Otrdien: Vērša gaļas vira ar ķiļķeniem, vārītā vērša gaļa ar gurķu mērci un kartupeļiem.

Trešdien: Sakņu biezeņu vira, sautēti risi ar ķiršu kompotu.

Ceturtdien: Ceptas teļa aknas ar krējuma mērci un kartupeļu biezeni un salātiem, ērkšķogu kompots ar cepumiem.

Piektdien: Ceptas butes ar kartupeļiem un lapu salātiem, makaronu sacepums.

Sestdien: Grūbu vira ar svaigām cūkas ribiņām, ķiršu kompots.

Svētdien: Cepts cālis ar kartupeļiem un sautētiem burkāniem un zirnīšiem, baltmaizes sacepums ar jāņogu mērci.

4. NEDĒĻA

Pirmdien: Pikanti gatavots vērša gaļas cepetis ar kartupeļiem, zemenes ar krējumu.

Otrdien: Siera vira, cūkas gaļas kotletes ar sautētiem svaigiem ziliem kāpostiem, jāņogu uzputenis.

Trešdien: Omlete ar sēņu pildījumu, risu biezputra ar ķiršu mērci.

Ceturtdien: Frikadeļu vira, rudzu maizes sacepums ar plūmēm.

Piektdien: Sautētas salakas krējumā, kartupeļi, lapu salāti, piena vira ar makaroniem.

Sestdien: Teļa kotletes ar sautētiem zirnīšiem, mannā biezputra ar jāņogu mērci.

Svētdien: Vērša gaļas stēks ar kartupeļiem un jauktiem svaigiem salātiem, zemenes ar saldu krējumu.

Pirmdien: Piena sakņu vira, mannā ķiļķeni ar kompotu.

CŪKAS GAĻAS KOTLETES

Gaļu samaļ, pieliekot uz 2½ mārc. gaļas 3 izmērcētas baltmaizes šķēles, 1 sarīvētu sīpolu, sāli, piparus, labi samīca, izveido kotletes, apvilā miltos un cep karstā sviestā vai taukos brūnas.

SKĀBU GURĶU MĒRCE

Sasautē taukus ar miltiem, pielej buljonu, uzvāra. Pieliek sāli pēc garšas un mazos gabaliņos sagrieztu skābu gurķi un vāra mīstu. Beidzot pieliek skābu krējumu.

NEVĀRĪTU ĶIRŠU KOMPOTS

Ķiršus nomazgā un izņem kauliņus. Kauliņus novāra ūdenī, izkāš, pieliek cukuru un savāra. Atdzesētu sīrupu pārlej ķiršiem. Pasniedz ar cepumiem.

PIKANTI GATAVOTS VĒRŠA GAĻAS CEPETIS

Vērša cepeša gabalu izsautē katlā un pagatavo sekojošu mārci: ņem 3 ēd. kar. sviesta, ⅛ mārc. sagriezta šķiņķa, ½ lauru lapu, 1 tējkaroti sasmalcinātu pētersīļu lapiņu, 1 tējkar. sarīvētu mārrutku, 1 tējkar. cukura, sāli pēc garšas, mazliet ingvera, muskata un 1 tējas glāzi vārāmā vīna. Visu vāra aizvākotā traukā 15 minūtes, tad pielej 2 glāzes buljona, pievieno 2 sakultus olu dzeltenumus ar 3 nolidzinātām ēd. karotēm miltu un mazliet pievienotu ūdeni, ko pielej mērcei. Visu vāra, kamēr sāk biezēt. Izkāš caur sietiņu un pārlej sagrieztai un sautētai kārtotai vērša gaļai. Pasniedz ar kartupeļiem un sautētām saknēm.

FRIKADEĻU VIRA

1 mārc. teļa gaļas samaļ, pieliek olu, sāli, piparus un mīcot pievieno mazliet piena. Tad no gaļas izveido mazas, apaļas bumbiņas. Vāra karstā ūdenī vai buljonā. Teļa gaļas frikadeļu virā var arī ievārīt budeles ...

SAUTĒTI ZIRŅI AR BURKĀNIEM

Notīritus burkānus sagriež šķēlītēs, vāra ar nedaudz ūdens pusmīkstus, pieliek izlobītos zirnīšus un vāra, kamēr mīksti. Izkausē sviestu, pieliek miltus, mazliet piena, uzvāra un ieliek zirnīšus ar burkāniem. Samaisa un pasniedz galdā.

RUDZU MAIZES SACEPUMS AR PLŪMĒM

Rudzu maizes sacepumam ņem sacietējušu maizi, bez garozas un to saberž. Formu ieziež ar sviestu, liek kārtu saberztas maizes, uzliek sviesta piciņas un, uz pusi pārdalītas, dzeltenās plūmes, pārkaisa ar cukuru, pārslacina ar citronu sulu. Tā atkārto, kamēr forma pilna, pārlej glāzi skāba krējuma, sakultu ar olu dzeltenumiem un cukuru.

Galdā pasniedz siltu ar pienu vai saldu krējumu.

ĒRKŠĶOGU KOMPOTS

2 mārc. izlasītu ērkšķogu notīra, nomazgā un sajauc ar 1 mārc. cukura un viena sarīvēta citrona mizu. Liek formā un sautē cepeškrāsnī, aizvākotā traukā.

MAKARONU SACEPUMS

1 mārc. makaronu, 4 olas, ⅛ mārc. sviesta, ¼ mārc. cukura, ½ mārc. žāvētu plūmju, 3 ēd. kar. rīvmaizes, 1 maza glāzīte ruma.

Makaronus novāra sāls ūdenī, noskalo aukstā ūdenī un notecina uz sieta. Plūmes nomērcē. Makaronus ar plūmēm sakārto ar sviestu iezieztā formā, arī pa starpām liekot sviesta piciņas, pārslacina ar rumu un pārlej sakultus olu dzeltenumus ar cukuru, tad viegli iecilā saputotus olu baltumus.

Cep ¾ stundas un pasniedz ar augļu mērci.

Latvijas Amerikā Hamiltonā

abonēšanas maksu, sludinājumus un informāciju pieņem

JĀNIS GAILĪTIS,
79 SMITH AVE.,
Hamilton, Ont., tel. JA 8-8247

CIŅAS LEJASKURZEMĒ OKTOBRĪ UN NOVEMBRĪ 1919. GADĀ

Izraksts no Latvijas atbrīvošanas kara vēstures

IEVIETOTS UZ LATVIEŠU VIRSNIEKU APV-BAS LŪGUMU.

IX

1919. g. atbr. cīņu vēsture

Cik lieli bija patiesībā ienaidnieka zaudējumi — mums nav zināms, bet jādomā, ka tie nebija mazi, jo kritušos virsniekus vien tie zaudēja piecus: 1 bataljona komandieri, 3 rotu komandieru un 1 vada komandieri. Sevišķi izcili cīnījās un iespaidoja ar savu kaujas darbību 55 g. vecais strēlnieks, Jēkabs Klavieris, kas savā laikā bija dienējis par virsseržantu vienā no bijušās krievu gvardes pulkiem. Tas arī kā pirmais ielauzās Ziemeļu fortā. Viņu vēlāk apbalvoja ar Lāčplēša kara ordeni un ieskaitīja 10. Aizputes pulkā par goda virsseržantu. Mira 1937. gadā un apglabāts ar militāra goda parādīšanu.

Kapteinis Plēve savā grāmatā 14. novembra kauju apraksta ļoti īsi. Tekstā viņš citē arī īsu uzbrukuma pavēli, ka a) Grupai uzbrukt 14. novembra rītā Liepājas fortu līnijai un ieņemt pilsētu. b) 2. gvardes rezerves pulka I un II bataljonam katram saformēt divas trieciena nodaļas ,bet III bataljonam vienu. Bez tam katram bataljonam nozīmēt pa vienai rotai, kuŗai sekot trieciena nodaļām. Naktī uz 14. novembri, plkst. 05.00 trieciena nodaļām būt uzbrukuma gatavībā. c) Pl. 07.00 I un II bataljona vienībām iesākt savu virzīšanos no izejas vietām un plkst. 07.30 trieciena nodaļām ielauzties pretinieka pozicijās. Grupas 3 smagiem un 5 viegliem lielgabaliem ieņemt pozicijas Grobiņas mežā un apgādāt tos bagātīgi ar munīciju. Artilerijai plkst. 06.45 iesākt viesuļuguni, kuŗu turpināt 45 minūtes un galvenokārt pa trim fortiem.

Kapteinis Plēve savā grāmatā tālāk raksta, ka naktī uz 14. novembri bijis stiprs sals, termometrs nokritis līdz 14 gradiem. Tādēļ uzbrūkošās rotas dabūjušas sildinošus dzērienus. Laikam tie bija reibinoši dzērieni, jo Ziemeļu fortā vēlāk saņemtie gūstekņi bija pilnīgi piedzērušies. Tālāk Plēve raksta, ka jau ap plkst. 08,00 visi trīs forti bijuši ieņemti un II bataljona trieciena nodaļas tuvojušās Kāra ostai, bet I bataljona rotas aizvirzījušās līdz Liepājas dzelzceļa galvenai stacijai; ka latvieši cietuši ārkārtīgi lielus zaudējumus un zaudējuši arī 600 gūstekņu. Kad Liepājas liktenis jau karājies mata galā un latvieši vairs nebijuši spējīgi pretoties, angļi no saviem kuģiem izsēdinājuši malā apmēram 6 jūrnieku rotas, kuŗas izdarījušas pretuzbrukumu novājinātām uzbrukumā vācu vienībām. Lai gan angļu rotu pretuzbrukumus sekmīgi atsituši, tomēr, ņemot vērā angļu 7 kaŗa kuģu atrašanos kaŗa ostā, nav bijis nekādu izredžu ieņemt pašu Liepāju un tādēļ Plēves grupa atgājusi savās izejas pozicijās. Grobiņas rajonā. Latviešiem gan bijuši nodarīti ļoti lieli zaudējumi, bet arī pašu zaudējumi nebijuši mazi.

Jāpiezīmē, ka kapteiņa Plēves aprakstā ir lielas nepareizības: vispirms mūsu zaudējumi nebija ārkārtīgi lieli, bet tos var nosaukt pat par ļoti mēreniem; arī gūstekņu skaits ir pārspīlēts, jo mēs pazudušus zaudējām tikai trīs virsniekus un 124 instruktorus un kareivjus. Mūsu pretuzbrukumā nekādas angļu 6 rotas nepiedalījās, bet tās bija mūsu rezerves rotas.

MŪSU UN IENAIDNIEKA TURPMĀKĀ DARBĪBA LIEPĀJAS RAJONĀ

Lai pastiprinātu mūsu Liepājas spēkus, vēl 14. novembrī plkv.-ltn. Dankers pavēlēja izbraukt nekavējoties no Ventspils uz Liepāju Grobiņas bataljona 1. rotai un partizānu rotai. Grobiņas bataljonu 15. novembrī pārformēja par Grobiņas kājnieku pulku, pagaidām gan vēl tikai 6 rotu sastāvā un tanī skaitā arī 7. pulka divas rotas. No Latgales divīzijas papildu bataljona 9 rotām saformēja 17. novembrī 10. Aizputes kājnieku pulku 3 bataljonu sastāvā. Tam piekomandēja arī 6. pulka 2 rotu. Par Aizputes pulka komandieri iecēla kapteini Kalniņu. Latgales divizijas papildu bataljona 10. rotu pārformēja par papildu bataljonu.

Jau 15. novembŗa pēcpusdienā mūsu patruļas noskaidroja, ka ienaidnieks no Grobiņas rajona atiet uz Durbi un Gaviezi. Lai segtu savus spēkus no ziemeļiem, Plēve pavēlēja Kuldīgas jēģeŗu bataljonam sapulcēties Aizputē. Sodien mūsu nodaļai Pāvilostā uzbruka daļa no vācu Kuldīgas Jēģeŗu bataljona spēkiem. Mūsējie bija spiesti kuģīti izbraukt jūrā, zaudējot sadursmē 16 kaŗavīrus. 17. novembrī izlūku nodaļa Lieģu stacijā (Lieģu stacija atrodas 3,5 klm uz rietumiem no Durbes) atņēma ienaidniekam vienu lokomotīvi un vienu vagonu. No Rīgas atsūtīja uz Liepāju vienu bateriju, sastāvošu no diviem vācu 77-mm lielgabaliem.

18. novembrī ienaidnieks atstāja arī Lieģus, un mūsu fronte tagad gāja no Dubeņu stacijas gar Grobiņas mācītāja muižu, Rolavu un Tāšiem līdz Medzei. Sodien Plēves grupa pārgāja ģen. Eberhardta rīcībā un viņš tai pavēlēja ieņemt rajonu ziemeļrietumos no Priekules ar uzdevumu nodrošināt Priekules -Mažaiķu dzelzceļu. Mūsu izlūki 19. novembrī ieņēma jau Gaviezes muižu, kur sagūstīja vienu vācu virsnieku, bet Grobiņas pulka 1. rota bez sadursmēm iegāja Durbē. No Aizputes pienāca pirmais vilciens un paziņoja, ka vācieši no Aizputes aizgājuši Vaiņodes virzienā. Sodien Plēves grupa ieņēma savas agrākās pozicijas aiz Vartajas upes no Krotes gar Izriedi, Virgu līdz Paplakai un tālāk uz dienvidiem. Nākošās dienās notika nopietnākas sadursmes pie Izriedes un Virgas, kur saņēma ielāku skaitu gūstekņu un sautenu.

Lai sekmīgāk varētu vajāt atejošo ienaidnieku, saformēja nodaļu kapteiņa Ābeltiņa vadībā, no Aizputes pulka 3 rotām un Grobiņas pulka pusotra rotām, pastiprinātu ar 2 lielgabaliem un 10 jātniekiem. Nodaļas uzdevums: virzīties no Lieģu stacijas caur Durbi un Kroti uz Priekuli, kuŗu ieņemt. Jau 24. novembrī mūsu nodaļa, pabalstīta arī ar bruņoto vilcienu „Kalpaks", ieņēma Priekuli bez kaujas, jo Pļevas grupa jau 23. novembrī bija iesākusi atiet caur Skodu uz Ritpurūšiju. 26. novembrī mūsu nodaļa sasniedza Lietuvas robežu un ar to izbeidzās cīņas ar Bermonta spēkiem Lejaskurzemē. Ar Bermonta armijas sakaušanu un izdzīšanu no Latvijas, visumā noslēdzās arī mūsu 1919. gada cīņas, jo vienīgi Latgales partizānu pulka rajonā arī decembrī notika dažas nopietnas sadursmes. Tātad 1919. gada cīņās Latvijas nacionālā armija no plkv.-ltn Kalpaka 220 kaŗavīru pulciņa, kas 8. janvārī izgāja no Jelgavas, tagad jau bija izveidojusies par nopietni spēku, jo 1. decembrī armijā skaitījās 1700 virsnieku, 610 kaŗa ierēdņu, 48.746 instruktori un kareivji, 7075 ārrindnieki un 1751 brīvā līgumā, ar 54 lielgabaliem, 33 mīnmetējiem, 271 ložmetēju un 321 patšauteni. Kad novembŗa un decembŗa mobilizācijās vēl iesauca vairākus tūkstošus, tad 1919. gada beigās mūsu armijā uzturā jau bija 69.232 kaŗaviri un 2179 brīvā līgumā. Ar tādu armiju arī varējām iesākt 1920. gada sākumā Latgales atbrīvošanu.

Par kauju nopelniem paaugstināja pulkveža pakāpē jau 1919. gada 31. oktobrī Latgales divizijas komandieri plkv. - ltn. Berķi un Galvenās artilerijas pārvaldes priekšnieku plkv.-ltn. Ed. Kalniņu. Tāpat pulkveža pakāpē paaugstināja 1919. gada 11. decembrī plkv.-ltn. Dankeru, Krustiņu un Bolšteinu. Armijas virspavēlnieku pulkvedi Balodi, paaugstināja 1920. gada 23. janvārī ģenerāļa pakāpē, bet 1920. gada 13. augustā ģenerāļa pakāpē paaugstināja arī pulkvedi Radziņu, Peniķi, Gopperu."

PLĀNĀS DZĪVOKĻU SIENAS

Kāds Vines iedzīvotājs, kas apdzīvo vienu no turienes jaunbūvju dzīvokļiem, pēc pulksten astoņiem vakarā vairs nedrīkstēs smieties, šķaudīt un taisīt citādus trokšņus. Par līdzšinējo smiešanos un šķaudīšanu viņam jāmaksā 50 šiliņu sods. Tāds ir kādas Austrijas tiesas lēmums, kas nākotnē var skart arī citus viniešus. Tiesas kungi lēmumu motivējuši ar to, ka „miers un klusums, sevišķi jaunceltajās mājās ar plānajām sienām, ir jāievēro kā viens no pirmajiem pilsoņu pienākumiem."

Aiz DZELZS ūzskara

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

VIENALDZĪGIE SKOLOTĀJI UN SKOLĒNI

„. . . Praktiskajā darbā daudziem skolotājiem politiskās kvalifikācijas celšana nav devusi gandrīz nekā. Mums vēl daudz idejiski nepilnvērtīgu stundu. Ir vēl skolotāji, kas, izskaidrojot skolēniem vēstures notikumus, vai runājot par aktuāliem tagadnes jautājumiem, neparāda savu personīgo nostāju, nemāca un neaudzina ar savu pārliecību, bet tikai sausi un formāli pārstāsta mācības grāmatas saturu. Kāpēc tas tā? Kāpēc politiskajam masu darbam tik vāji rezultāti?

Sevišķu trauksmi cēla par stāvokli VIII - XI klasēs, kur sekmes daudzās skolās pagājušajā mācību gadā strauji slīdējušas uz leju. Partijas sapulcēs komunisti norādīja, ka daļa vecāko klašu audzēkņu sakarā ar to, ka lielai daļai vidusskolu beigušo jāiesaistās tiešā ražošanas darbā, nolaidīgi izturas pret mācībām. Pazeminājušās sekmes galvenajos mācību priekšmetos, kā: dzimtajā valodā, krievu valodā, latviešu valodā skolās ar krievu mācību valodu, matemātikā, svešvalodās un citos . . . " („Skolotāju avīze" 26 XII. 57.).

☆

„. . . Jaunie skolotāji nepavisam nav iepazīstināti ar LPSR Izglītības ministrijas pavēlēm, nolikumiem, instruktīvajiem norādījumiem, ar audzēkņu personīgās un sabiedriskās higiēnas noteikumiem. Bez tam viņi nepārzina ārpusklases darba metodiku. Viņiem rodas lielas grūtības ārpusklases darba organizēšanā. Jānorāda vēl, ka jaunie skolotāji neprot sadarboties ar apkārtējo sabiedrību, daži no viņiem nepietiekami pārzina koldhozu dzīvi, neprot lauku ļaudīm skaidri un saprotami izklāstīt viņu gūto panākumu vai radušos grūtību būtību un cēloņus, parādīt grandiozās nākotnes perspektīvas, ar konkrētiem un vienkāršiem piemēriem raksturot kolchozu saimniecības nemitīgo augšupeju.

Nav noslēpums, ka mūsu laukos ar vecākās paaudzes cilvēkiem vēl jāveic liels politiskās audzināšanas darbs, jāizkliedē viņu apziņā vēl saglabājušies dažādi nepareizie uzskati. Taču prakse rāda, ka, satiekoties ar šiem vienkāršiem darba cilvēkiem, jaunie skolotāji bieži viņ neprot atrast viņiem vajadzīgo pieeju . . . " („Pad. Latvijas skola", Nr. 3—58.).

☆

Latvijas lauksaimniecības akadēmijas mēchanizācijas fakultātes 2. kursā.

„Boba! Sveiciens! Zini, Vovku ar Jurku izsvieda par nesekmību!"

„Nja . . . Cik mūs palicies? Es, tu, Miška, Nataška, „Meggi". 13 cilvēku izlidojuši — puse grupas . . . "

Tādas sarunas mūsu grupā notika gada sākumā. Starp citu, tas nevienu neuztrauc — katrs dzīvo sev. 1956. g. vasarā iestāju pārbaudījumos bija liels konkurss. Daži no skolas sola, citi no ražošanas, trešie no armijas. Mums neiznāca ne tikai draudziņa, bet pat ne kollektīvs. Jaunā dzīve nebija tik interesanta kā cerējām. „Kodols" ir — komsorgs (komjaun. org. sekr.), vecākais un proforgs.

Proforgs izrādījās par gadījuma cilvēku: vienu ritu pazuda un pēc kāda laika atnāca vēstule no Simferopoles ar lūgumu izsūtīt dokumentus, jo gribot tur iestāties techniskajā skolā.

Vecākais („starosta") ieskata par savu vienīgo pienākumu žurnālā regulāri izdarīt atzīmes „bija", „nebija".

Komsorgs visu laiku cenšas kaut ko organizēt, bet visi viņa mēģinājumi izjūk pret vienaldzību. Viens nav laukā kaŗavīrs, bet neviens negrib viņam palīdzēt. Ja viņš ieteic aiziet uz teātri, saņem replikas: „Man nav laika", „jau redzēju", „gan aizsiesim vēlāk". Katram savi iemesli, un nav neviena, kas vēlētos iet. Cita lieta, ja kāds iesaka aiziet pie „Maksima". Tur gribētāju daudz. Tādu populāritāti ieguva bufete Pēteŗa Stučkas ielā.

MŪSU LAIKRAKSTA GALVENAIS PĀRSTĀVIS ČIKĀGĀ

OTTO KROLLS,
800 S. Halsted St., Hull House,
Chicago 7, Illinois, USA.
Tel. HOnroe 6 - 5399

KOMBINĀTORI

„CIŅA" 1958. G. 11. APRĪLĪ PATRIOTS DODAS UZ KOLCHOZU

Jauns un izdarīgs cilvēks — tā 1955. gada vasarā sprieda Valmieras Meliorācijas mašīnu stacijas komūnisti, ieteicot savu biedru Zelderi kolchoza priekšsēdētāja amatam. Šo posteni labprāt vēlējās arī viņš pats, jo partija un valdība ne vien morāli, bet arī materiāli atbalstīja tos darbiniekus, kas no uzņēmumiem, iestādēm un organizācijām devās uz kolchoziem vadošā darbā. Un tā pēc neilga laika Zelderis arī kļuva par Brenguļu ciema kolchoza „Drosme" valdes priekšsēdētāju.

Tomēr vezums izrādījās par smagu. Nekā nepanācis, bet gan samazinājis piena izslaukumus par vienu trešo daļu un gandrīz pilnīgi likvidējis kolchozā cūkkopību, tas pats jaunais, izdarīgais cilvēks 1957. gada sākumā ierādās partijas Valmieras rajona komitejā pavisam noskumis. Viņš, lūk, varot gan būt labs propagandists un aģitātors, tā sakot, ists ideoloģiskās frontes cīnītājs, bet līdz ko roka jāliekot pie spala — pats jūtot, ka spēki par vājiem. Partijas rajona komiteja, neiedziļinoties lietas būtībā, bija labvēliga neveiksmīgajam censonim un viņš atkal kļuva par Valmieras MMS direktora vietnieku politiskajā darbā.

Bet vai Zelderis patiešām bija tāds nejēga saimnieciskajās un praktiskās dzīves jautājumos? Nē jau. Palicis ar veselu ādu, viņš tai pašā dienā iegriezās restorānā „Gauja", kur ar šās iestādes direktoru Pūci nokārtoja pavisam praktisku darījumu. Vispirms Pūce no viņa saņēma glīti sastādītu, apzīmogotu un parakstītu rēķinu, ka kolchozs „Drosme" pārdevis restorānam „Gauja" malku par 4,8 tūkstošiem rubļu. Uzrakstījis uz stūŗa „apmaksāt", direktors šo dokumentu nodeva grāmatvedībai: Bet tikko nauda ienāca kolchoza tekošajā rēķinā, to tūdaļ no kases izmaksāja Pūcem. Tādējādi restorāna grāmatvedība ieguva oficiālu rēķinu, bet direktors — naudaș žūksni. Ko viņš ar to darīja tālāk un kas no tā tika Zelderim, — nezilēsim. Skaidrs ir tas, ka šis puisis prata gan kombinēt, gan arī ielaisties kombinācijās.

NO VILKA BĒG, UZDRĀZAS LĀCIM

Protams, šādam kombinātoram arī nebija vietas kolchoza priekšsēdētāja amatā. Bet ne jau tāpēc viņš no jauna kļuva par direktora vietnieku politiskajā darbā. Viņu vienkārši pažēloja, noticēja šķietamai valsirdībai un patiesīgumam. Darīja to arī vēl tādēļ, ka partijas rajona komitejai tobrīd pie rokas bija jauna, spēciga kandidātūra kolchoza priekšsēdētāja amatam, proti, tikko atbrīvotais Valmieras MTS direktors Grūbe. Bet notika tā, ka, no vilka bēgot, uzdrāzās lācim.

Jau ar pirmajām dienām Grūbe nepievērsās vis kolchoza saimniecībai, bet sāka kombinēt, kā ērtāk iekārtoties pašam. Bez kolchoza valdes lēmuma viņš no kases paņēma 16,4 tūkstošus rubļu lielu avansu, it kā kolchoza radiofikācijai nepieciešamo materiālu iegādei. Taču tūliņ par šo naudu nopirka sev vieglo automašīnu: sak, kas gan tas par kolchoza priekšsēdētāju, kam nebūs kaut vai savs „Moskvičs"! Grūbe nekautrējās arī citādi pats sevi „avansēt", iestiga arvien lielākos parādos un vēl šodien nav kolchozam atmaksājis 7,5 tūkstošus rubļu. Bet vai kolchoza kase ir tik pārpilna ar naudu? Nē, šim pavisam sikajam kolchozam pašam ir vairāk nekā 100 tūkstoš rubļu lielș parāds, kādēļ arī katrs rublis ir ļoti vajadzīgs.

Bet Grūbe tik iecerēja atkal jaunus darījumus. Paņēmis neaizpildītas pilnvaru blankas, un palūdzis uz tām rēķinvedes Karastes parakstu, viņš vienu šādu pilnvaru izsniedza rajona slimnīcas šoferim Gulbim vienas tonnas cementa saņemšanai no kolchoza „Dzimtene", kas to savā laikā aizņēmies no kolchoza „Drosme". Šoferim Gulbim šis cements it kā bijis vajadzīgs individuālai celtniecībai. Bet arī Grūbem pašam ir savs apbūves laukums ar būvmateriālu grēdām un jau uzceltu saimniecības ēku. Vai kolchozā? Nē, Valmierā! Viņš gan apgalvo, ka pats tur nekā neceļot, bet kas tad to dara viņa vietā? Tātad kombinācija kombinācijas galā!

NOPLICINĀTĀ SAIMNIECĪBA

Bet kāda gan izskatās šā kolchoza saimniecība, kuŗu pēc kārtas vadījuši kombinātori, viens labāks par otru? Jau minējām lielo naudas parādu. Un kā gan tas lai nerastos? Piemēram, pērnajā pavasarī par linsēklām izdots 31,5 tūkstoši rubļu, bet rudenī par izaudzēto linsēklu „rasāžu" ieņemts vairs tikai 6,6 tūkstoši rubļu. Arī piena izslaukumi šajā kolchozā bijuši vismākslotākie Valmieras rajonā, bet uz 100 ha aŗarzemes ražots tikai 7,8 centneri cūkgaļas. Turpretim ražošanas izdevumi ar katru gadu palielinājušies, sasniedzot pērn rekorda skaitli — 42,3 procentus no kopīgiem naudas ienākumiem.

Lai rastu apgrozības līdzekļus, Grūbe sistēmatiski izņēmis naudu no speciālā rēķina un tūliņ to iemaksājis tekošajā rēķinā. Tādējādi no katras izņemtās un tūdaļ iemaksātās summas tekošajā rēķinā pārskaitīti 75 procenti, bet speciālajā — vairs tikai 25 procenti. Tātad, tai vietā, lai vairotu kolchoza ienākumus un līdz ar to arī apgrozības līdzekļus ražošanas ceļā, Grūbe operēja ar jau esošajām naudas summām, pilnīgi iztukšojot speciālā rēķina līdzekļus, kas paredzēti izstrādes dienu apmaksai. Tālab arī kolchozniekiem ar visām papildapmaksām par izstrādes dienu saņēmuši tikai 2,1 rubli, pie kam daļa būs jāsedz no šā gada ienākumiem. A. Paegle

---

Mūsu laikraksta pārstāvis

ANGLIJĀ

G. ZARIŅŠ,

11 Alexandra Gdns,

London, N. 10. Tel. TUD 0871,

pieņem un sniedz informāciju, pieņem jaunus abonentus, kā arī abonementu pagarinājumus.

ST. LAWRENCE OIL

— TĪRA KUKURUZAS EĻĻA —
VIEGLI PLŪSTOŠS PRODUKTS!

ST. LAWRENCE ÖIL ir viegla un garšīga augu eļļa — tai nav nekādas piegaršas. Mājsaimniecībā ST. LAWRENCE eļļa ir labākā, kādu jūs vispār esat lietojuši. Kanadieši ar prieku šo eļļu lieto jau daudzus gadus.

SALĀTIEM CEPŠANAI

BEZMAKSAS Iesūtams pieprasījums BEZMAKSAS 36 lapaspušu „COOKING WITH CORN OIL" brošūriņas saņemšanai. Tajā ir ēdienu receptes, iespiestas angļu vai franču valodā. Pieprasījums adresējams THE ST. LAWRENCE STARCH COMPANY LIMITED Ontario Port Credit

ARĪ BIŠU MEDUS, SIRUPS — DURHAM STERĶELE — un IVORY STERĶELE VEĻAI (balta vai zila)

Galvas sāpes un reumatisms –

ASPIRIN

TRADE MARK REG.

A PRODUCT OF BAYER

ĀTRI APTUR SĀPES!

Ja jūs mokāties ar galvas sāpēm, saaukstēšanos, neuralģiju, reumatismu un muskuļu sāpēm, iegaumējiet:

Jūs nevarat dabūt nekā labāka, kaut vai par dubultīgu cenu!

100 tabl. 79 ¢ 12 tabl. 29 ¢
48 tabl. 49 ¢ 24 tabl. 19 ¢

Brīvās dabas
Jūsu atvaļin
viesnīcā. Rezerv
GLEN EC
Sezonas at
Izdodamas telpa
Cena p
Rakstīt I. FRIC

Bijušā kaŗa dalībniekiem atmiņu atsvaidzināš
par izpārdošanas cenu
A. SIŅĶA Kurzemes cietoksnis (glīti iesieta)
" " " "
DV GRĀMATNICA
123 Huron St., Toronto

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā u
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-76
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 8-

IZĪRĒ TELP
VIESĪBĀM - KĀZ
u. c. gadījumos
DV NAMĀ, 123 Huron
Dienā EM 8-0792

S. HEIFETZ, NOTARY PUB
55 Wellington W., (tuvu pie Bay St.), Toronto
Vecākais ceļojumu un notāriāta birojas Kana
pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā
kumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un d
kojumu lietās. Runā krieviski, vāciski u

KAKTIN
TRANSPORTA FIRMA
Velcam visādus transportus ar modernā
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanī
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd.

CEĻOŠANA
Lidmašīnas — Kuģi — Autobusi — Dzelzceļi — Preču kuģi — Tūrisma vietas — Viesnīcas. Pieteikties jau tagad 1958. g. Apkalpo visu pasauli.
APDROŠ
VISĀDA VEI
NĀJUMI: AU
PRET UGUN
BĀM — NEL
JUMIEM UN
ZVANIET VAI RAKSTIET — TIKSIT LABI
O. K. JOHNSON & Co. LI
Travel & Insurance Agencies
697 Bay Street, Toronto 2, Ont.

Plašākā latviešu grāmatnīca Kana
JAUNĀKOS IZDEV
ĢEN. R. BANGERSKA Mana muža atmiņas, I
F. ZAUERBRUCHA Mana dzīve
I. GUBIŅAS Draugam nepiemērota slieva, s
K. LESIŅA Pēdējās mājas, romāns
J. KLIDZEJA CILVĒKA BĒRNS, romāns
Grāmata par Akseli Munti
DR. V. VELSA Hirošimas dienas grāmata
V. KRODERA Smīnētāji, stāsti
R. Blaumanis, XII sējums.
L. BREIKSA Maldugunis, romāns
ED. VIRZAS Straumēni
A. NIEDRAS Perles Majores draugs, romāns
T. ZELTIŅA Rožu gaitenis, romāns
J. BOJERA Lafotu zvejnieki, romāns
A. GAILĪŠA Lēvijas kundzes grēku sūdze, ro
PERLA BAKA Māte, romāns
L. SARMAS Negantnieki, romāns
I. VĪKSNAS Es saku paldies, dzejas
R. GALENIECES Atzīšanās, dzejas
DV GRĀMATNI
123 Huron St., Toronto, Ont.,
Pasūtinot vairākas grāmatas, pasta izdevum

KLAUSIETIES
LATVIEŠU MŪZIKU
LATVIEŠU
LATVIEŠU FIRMU PAZIŅOJ
LATVIEŠU RADIO RAI
Otrdienu vakaros no pl. 8,30-
CHLO - RADIO RA
VIĻŅA GA
LONDON

par direktora vietnieku politiskajā darbā. Viņu vienkārši pažēloja, noticēja šķietamai vaļsirdībai un patiesīgumam. Darīja to arī vēl tādēļ, ka partijas rajona komitejai tobrīd pie rokas bija jauna, spēciga kandidātūra kolhoza priekšsēdētāja amatam, proti, tikko atbrīvotais Valmieras MTS direktors Grūbe. Bet notika tā, ka, no vilka bēgot, uzdrāzās lāčim.

Jau ar pirmajām dienām Grūbe nepievērsās vis kolchoza saimniecībai, bet sāka kombinēt, kā ērtāk iekārtoties pašam. Bez kolchoza valdes lēmuma viņš no kases paņēma 16,4 tūkstošus rubļu lielu avansu, it kā kolchoza radiofikācijai nepieciešamo materiālu iegādei. Taču tūlīn par šo naudu nopirka sev vieglo automašīnu: sak, kas gan tas par kolchoza priekšsēdētāju, kam nebūs kaut vai savs „Moskviċs"! Grūbe nekautrējās arī citādi pats sevi „avansēt", iestiga arvien lielākos parādos un vēl šodien nav kolchozam atmaksājis 7,5 tūkstošus rubļu. Bet vai kolchoza kase ir tik pārpilna ar naudu? Nē, šim pavisam sīkajam kolchozam pašam ir vairāk nekā 100 tūkstoš rubļu liels parāds, kādēļ arī katrs rublis ir ļoti vajadzīgs.

Bet Grūbe tik iecerēja atkal jaunus darījumus. Paņēmis neaizpildītas pilnvaru blankas, un palūdzis uz tām rēķinvedes Karastes parakstu, viņš vienu šādu pilnvaru izsniedza rajona slimnīcas šoferim Gulbim vienas tonnas cementa saņemšanai no kolchoza „Dzimtene", kas to savā laikā aizņēmies no kolchoza „Drosme". Šoferim Gulbim šis cements it kā bijis vajadzīgs individuālai celtniecībai. Bet arī Grūbem pašam ir savs apbūves laukums ar būvmateriālu grēdām un jau uzceltu saimniecības ēku. Vai kolchozā? Nē, Valmierā! Viņš gan apgalvo, ka pats tur nekā neceļot, bet kas tad to dara viņa vietā? Tātad kombinācija kombinācijas galā!

NOPLICINĀTĀ SAIMNIECĪBA

Bet kāda gan izskatās šā kolchoza saimniecība, kuŗu pēc kārtas vadījuši kombinātori, viens labāks par otru? Jau minējām lielo naudas parādu. Un kā gan tas lai nerastos? Piemēram, pērnajā pavasarī par linsēklām izdots 31,5 tūkstoši rubļu, bet rudenī par izaudzēto linsēklu „ražu" ieņemts vairs tikai 6,6 tūkstoši rubļu. Arī piena izslaukumi šajā kolchozā bijuši viszemākie Valmieras rajonā, bet uz 100 ha ārarzemes ražots tikai 7,8 centneri cūkgaļas. Turpretim ražošanās izdevumi ar katru gadu palielinājušies, sasniedzot pērn rekorda skaitli — 42,3 procentus no kopīgiem naudas ienākumiem.

Lai rastu apgrozības līdzekļus, Grūbe sistēmatiski izņēmis naudu no speciālā rēķina un tūliņ to iemaksājis tekošajā rēķinā. Tādējādi no katras izņemtās un tūdaļ iemaksātās summas tekošajā rēķinā pārskaitīti 75 procenti, bet speciālajā — vairs tikai 25 procenti. Tātad, lai vietā, lai vairotu kolchoza ienākumus un līdz ar to arī apgrozības līdzekļus ražošanas ceļā, Grūbe operēja ar jau esošajām naudas summām, pilnīgi iztukšojot speciālā rēķina līdzekļus, kas paredzēti izstrādes dienu apmaksai. Tālab arī kolchozniekiem ar visām papildapmaksām par izstrādes dienu saņēmuši tikai 2,1 rubli, pie kam daļa būs jāsedz no šā gada ienākumiem. A. Paegle

Mūsu laikraksta pārstāvis

ANGLIJĀ

G. ZARIŅŠ,

11 Alexandra Gdns,

RĀZAS

ubināto- London, N. 10. Tel. TUD 0871,
olchoza pieņem un sniedz informāciju,
Bet ne pieņem jaunus abonentus, kā
n kļuva arī abonementu pagarinājumus.

pes un reumatisms –

PIRIN

TRADE MARK REG.

RODUCT OF BAYER

UR SĀPES!

s ar galvas sā-
anos, neuralģiju,
muskuļu sāpēm,

abūt nekā labā-
dubultīgu cenu!

12 tabl. 29 c

24 tabl. 19 c

ASPIRIN
BAYER
Genuine
FAST RELIEF
HEADACHES
COLDS

Brīvās dabas, atpūtas, zemes un ūdenssporta cienītāji!
Jūsu atvaļinājums jums būs jaukāks latviešu vasaras viesnīcā. Rezervējiet vietas

GLEN ECHO LODGE Lake Muskoka

Sezonas atklāšana ar līgošanu un jautrām izdarībām 21. JŪNIJĀ.

Izdodamas telpas ar vārīšanas iespējām līdz 21. jūnijam, pēc tam būs arī kopgalds.

Cena pārim $15,-, vieniniekam $10,- nedēļā.

Rakstīt I. FRICBERGS, GRAVENHURST, ONT., CANADA
Zvanīt vakaros 1161 J 12.

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

DĀVANA DRAUGIEM - KANADIEŠIEM

Knuta Lesiņa
THE WINE OF ETERNITY
(stāsti)
Glīti iesieta $4.25.
DV. GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron St., Toronto.

LATVIJAS AMERIKĀ SPIESTUVE TORONTO

Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus:
laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas u. c.

Pasūtinājumus pieņem:
LA BIROJĀ, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792, Toronto, Ont., Canada.

Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

Bijušā kara dalībniekiem atmiņu atsvaidzināšanai par izpārdošanas cenu

A. SIŅĶA Kurzemes cietoksnis (glīti iesieta) I $1,80
" " " " II $1,80

DV GRĀMATNĪCA,
123 Huron St., Toronto Ont.

Frank Vass, BA
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt., 403
(College un Spadina ielas stūrī)
Tel. birojā — WA 2-6111
WA 2-6112, Toronto.

IZĪRĒJAMS
3 istabu dzīvoklis ar virtuvi II stāvā.
42 DEARBOURNE AVE.,
(Danforth - Broadview)
Apskatāms katrā laikā.

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no
DR. OETKER

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 8—9 vakarā.

Dr. T. L. GRANOVSKY
ZOBĀRSTS — CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 Dundas St., West
(Spadina stūrī)
Zvanīt EM 8-9038, Toronto.

Abonentu ievērībai
Zviedrijā
Turpmāk Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar DV STOKHOLMAS NODAĻU, BOX 220, STOCKHOLM.
LA apgāds

IZĪRĒJAMA
viena istaba un virtuve
(nemēbelētas) Toronto austrumu daļā — Danforth - Pape rajonā (2 min. līdz Danforth Str.).
Zvanīt HO 6-6991.

ISTABA
izīrējama vieniniekam ar virtuves lietošanu.
Garāža, Danforth - Logan raj.
HO 1-7776, Toronto.

IZĪRĒ TELPAS
VIESĪBĀM - KĀZĀM
u. c. gadījumos
DV NAMĀ, 123 Huron St.
Dienā EM 8-0792

VĒRTĪGAS GRĀMATAS

K. Kundziņa redakcijā DIEVA IZREDZĒTI ..... ies. $3.49
K. Kundziņa LAIKI UN LIKTEŅI ..... ies. $3.00
L. Bērziņa MŪŽA RITS ..... ies. $3.40

Par atsevišķas grāmatas pārsūtīšanu pa pastu jāpiemaksā 15¢. Ja pasūtina visas trīs, tad pasta izdevumi nav jāmaksā.

DV GRĀMATNĪCA,
123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM
Tel. LE 4-1403

MEDIKAMENTUS UZ BALTIJAS VALSTĪM AR GAISA PASTU NOSŪTA
FARMACEITS T. KRAUMANIS
no savas aptiekas Cobourg, Ont., 22 King St., W.
Tel. FR 2-3431

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
55 Wellington W., (tuvu pie Bay St.), Toronto, Ont. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notariāta birojas Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanē, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski un latviski.

Izmantojiet labākās ceļošanas iespējas
ar SUPER Continental un Continental
Divi vilcieni arī ik dienas — austrumu un rietumu virzienos
MONTREAL ° OTTAWA ° TORONTO ° WINNIPEG
SASKATOON ° EDMONTON ° JASPER ° VANCOUVER
kā arī starptautiskā satiksmē ar Continental
Bezmaksas apkalpošanai ceļojot, paintaresējieties par t. s. CNR's „pre - planed"
MAPLE LEAF PACKAGE TOURS
Informācijai un vietu rezervēšanai sazinieties ar Canadian National pārstāvi.
CANADIAN NATIONAL RAILWAYS
VIENĪGAIS DZELZCEĻŠ, KAS APKALPO VISAS DESMIT PROVINCES

KAKTIŅŠ
TRANSPORTA FIRMA
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

CEĻOŠANA
Lidmašīnas — Kuģi — Autobusi — Dzelzceļi — Preču kuģi — Tūrisma vietas — Viesnīcas. Pieteikties jau tagad 1958. g. Apkalpo visu pasauli.

APDROŠINĀŠANA
VISĀDA VEIDA APDROŠINĀJUMI: AUTOMOBIĻU - PRET UGUNI — ZĀDZIBĀM — NELAIMES GADIJUMIEM UN SLIMĪBĀM.

ZVANIET VAI RAKSTIET — TIKSIT LABI APKALPOTI.
O. K. JOHNSON & Co. LIMITED
Travel & Insurance Agencies,
697 Bay Street, Toronto 2, Ont. EM 6-9488

IMANTA PARCEL SERVICE
Speciālpiedāvājums
tikai līdz š. g. 15. jūnijam
Nosūtām ar samaksātu krievu muitu un visām citām nodevām uz Latviju un Krieviju.
PĀRTIKAS SAIŅI
5 mārc. sviesta (vai žāvētas gaļas), 5 mārc. konservēta šķiņķa un 10 mārc. kviešu miltu, cukura vai rīsu (no katra pēc vēlēšanās) $22,75
Viss iepriekšējais dubulti plūs 100 Chesterfield cigaretes 42,50
10 mārc. sviesta (vai žāvētas gaļas) un 10 mārc. cukura, miltu vai rīsu (no katra pēc vēlēs.) $19,50
Viss iepriekšējais dubulti $34,75
JAUNAS CENAS
ievērojot krievu noteiktās minimālās iepirkšanas cenas.
Kungu uzvalku un dāmu kostīmu drānām, sākot ar $3,60
Kungu un dāmu mēteļu drānām, sākot ar $3,60
Pieprasiet nesaistoši drānu paraugus, norādot krāsu un kādai vajadzībai drāna domāta, kā arī apmēram par kādu cenu.
Pasūtiniet pie mūsu pārstāvja
DV GRĀMATNĪCA
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.

Plašākā latviešu grāmatnīca Kanadā piedāvā
JAUNĀKOS IZDEVUMUS

ĢEN. R. BANGERSKA Mana mūža atmiņas, I d., gl. ies. $4.80
F. ZAUERBRUCHA Mana dzīve $4.50
I. GUBIŅĀS Draugam nepiemērota sieva, stāsti $2.80
K. LESIŅA Pēdējās mājas, romāns $4.00
J. KLĪDZEJA CILVĒKA BĒRNS, romāns $3.75
Grāmata par Akseli Munti $3.60
DR. V. VELSA Hirošimas dienas grāmata $2.80
V. KRODEŖA Smīnētāji, stāsti $3.40
R. Blaumanis, XII sējums. $3.90
L. BREIKŠA Maldugunis, romāns $3.00
ED. VIRZAS Straumēni $4.50
A. NIEDRAS Perles Majores draugs, romāns $3.40
T. ZELTIŅA Rožu gaitenis, romāns $3.40
J. BOJERA Lafotu zvejnieki, romāns $2.80
A. GAILĪŠA Lēvijas kundzes grēku sūdze, romāns $3.00
PERLA BAKA Māte, romāns $3.00
L. SARMAS Negantnieki, romāns $4.00
I. VIKSNAS Es saku paldies, dzejas $2.85
R. GALENIECES Atzīšanās, dzejas $2.60

DV GRĀMATNĪCA,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.
Pasūtinot vairākas grāmatas, pasta izdevumi nav jāmaksā.

KLAUSIETIES
LATVIEŠU MŪZIKU
LATVIEŠU ZIŅAS
LATVIEŠU FIRMU PAZIŅOJUMUS
LATVIEŠU RADIO RAIDĪJUMOS
Otrdienu vakaros no pl. 8,30—9,00.
CHLO - RADIO RAIDĪTĀJĀ
VIĻŅA GARUMS 680
LONDON ST. THOMAS

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese: .....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....
..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu.
Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lēel, 161 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

ŅUJORKĀ

Latviešu ev. - lut. draudze, 584 Second St. Brooklyn 15, N. Y.

14. jūnijā, sestdienas vakarā. Betlemes baznīcā Aizvesto piemiņas koncerts un dievvārdi, rīko DV apvienības Ņujorkas nodaļa.

Dievgalds svētdien, 15. jūnijā divos dievkalpojumos: pl. 9,00 Bronksas Sv. Toma baznīcā un pl. 1.00 dienā Betlemes baznīcā.

Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā svētvakara dievkalpojums pl. 6.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Cīņas draudzē, 5015 W. Ferdinand St.

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave., Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev. - lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu, plkst. 3 p.p.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 39 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W., Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Melvūdē, Ill., tel. FI 2-2420.

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl 7,30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave., tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCA's telpās, 120 W. Lexington Ave.

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 328 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Cīņas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 p.p.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9.30—12.30.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Mineāpoles St. Paula latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave. katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langins.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu. pl. 2,00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302.

Sestdien, 14. jūnijā, pl. 8 vak. Aizvesto piemiņas dievkalpojums.

Jāņu svinēšana Port Arturas - Fort Viliamas un apkārtnes tautiešiem notiks sestdien, 21. jūnijā, pl. 7 vak. Vintera farmā, College ielā.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont. tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Tel. WA 4-1563.

Svētdien, 15. jūnijā, pl. 4 p.p., Aizvesto piemiņas dievkalpojums.

Svētdien, 22. jūnijā, dievkalpojuma nebūs.

Svētdien, 29. jūnijā, pl. 11,00 no rīta jaunatnes iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

15. jūnijā, plkst. 3 p.p., Aizvesto piemiņas dievkalpojums Sv. Trisvienības baznīcā. Dziedās draudzes koris.

29. jūnijā, plkst 3 p.p., dievkalpojums Sv. Trisvienības baznīcā.

6. jūlijā brīvdabas dievkalpojums un jauniešu nometnes atklāšana Saulainē.

13. jūlijā, plkst. 3 p.p. Sv. Jāņa baznīcā Jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

14. jūnijā, sestdien, pl. 8,30 vakarā Aizvesto piemiņas dievkalpojums.

22. jūnijā, plkst. 2,30 p.p. dievkalpojums.

Bramptonā. Latviešu ev. - lut. draudzes Aizvesto piemiņas dievkalpojums 15. jūnijā, plkst. 1,30 p.p. Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trisvienības baznīcā 18 Victoria Ave., S.

Hamiltonas baptistu baznīcā, Stanley Ave. un Locke ielas stūri, telefons NO 2-7975.

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont. Tel. CE 2-2385.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3284.

Sadberijā svētdien, 15. jūnijā, plkst. 13,30 Sv. Jāņa baznīcā (232 Pine St.) dievkalpojums Aizvesto piemiņai.

Virdžinijtaunā svētdien, 29. jūnijā, pl. 13 anglikāņu baznīcā dievkalpojums.

Norandā, 29. jūnijā, plkst. 16 United baznīcā dievkalpojums.

Kristīti: Virdžinijtaunā: Karina Allis, Aigara un Dainas meita. Sadberijā: Gunars Richards Janitens, Gunara un Līvijas dēls.

Māc Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave., Winnipeg 9, Manitoba. Tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev. - lut. sv. Krusta draudzē, Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

MONTREĀLA

Māc. V. Sēters, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī

14. jūnijā, plkst. 6.30 vakarā Aizvesto piemiņas dievkalpoj. Solo Z. Tilgas kdze.

21. jūnijā Tērvetē Jāņu vakars.

28. jūnijā, plkst. 6.30 vakarā svētvakara dievkalpojums.

Iesvētes mācības sākums 30. jūnijā, plkst. 7 vakarā mācītāja mājā.

Māc. A. Voitkus, 49 Hallowell St., Westmount, Montreal 6, P. Q. Tālr. WE 3-1867. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā, 285 Clarke Ave.

15. jūnijā, plkst. 1,30 p.p. Latviešu tautas sēru dienas dievkalpojums. Spredika temats: Verga lūgšana.

Pēc dievkalpojuma jaunatnes stunda. Priekšlasījums: Mūsu Bībele. Gaismas bildes.

22. jūnijā, plkst. 1,30 p.p. dievkalpojums. Spredika temats: Kur ir tava laiva?

29. jūnijā, plkst. 1,30 p.p. dievkalpojums. Spredika temats: Ēnas.

Bībeles stundas: trešdien, 11. jūnijā, plkst. 8,00 vakarā. Tēmats Protestantiskās baznīcas.

Trešdien, 25. jūnijā, plkst. 8.00 vakarā. Temats: Evaņģelists Lūka un viņa darbs.

ST. KATARĪNĒS

Māc. J. Praulinš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Niagaras latviešu ev. - lut. dr. jaunajā Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd., 14. jūnijā, pl. 6 p. p. aizvesto piemiņas dievkalpojums.

Londonas ev. - lut. latv. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne Str., Aizvesto piemiņas dienas dievkalpojums 15. jūnijā, pl. 14.00.

Sv. Katarīnēs latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, Geneva un Jankin St., 22. jūnijā, pl. 15,00 dievkalpojums.

TORONTO BAPTISTU DRAUDZES

dievkalpojumi notiek svētdienās, pl. 3 p.p. un trešdien vakaros, pl. 8 — Walmer Road baznīcas telpās. Māc. R. Ekšteins.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek katru sestdienu plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pazemes pleturas tuvumā). Katru svētdienu, plkst. 10,45 rītā garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1350 Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4218

SPORTS

STUD. KORPORĀCIJAS TERVETIA KOMANDA

Attēlā pirmā rindā: M. Ludeks U. Briedis. Otrā rindā: E. Nabrovskis, J. Tupesis, I. Spali s un J. Inveiss.

Sekojot tradicijām, kas kādreiz pastāvēja dzimtenē, arī šodien studentu korporācijas atzīst sporta lielo nozīmi audzināšanā.

Nemazinot pārējo korporāciju sasniegumus sportā, sevišķi gribētos izcelt š. g. 17. maija datumu, kad Milvokos notika sacensības volejbolā starp divu korporāciju komandām.

Milvokos dzīvojošie korporācijas Tervetia locekļi, lai sacenstos draudzīgā spēlē, bija pie sevis aicinājuši Čikāgā dzīvojošos Gersicania korporācijas locekļus.

Neliekulots prieks bija vērot šos jaunos latviešu studentus, priekšzīmīgus savā latvieša un sportista stājā.

Ļoti vienlīdzīgā spēlē uzvarēja tērvetiešu komanda. Par spēles augsto līmeni liecina fakts, ka abās pusēs cīnījās vīri, kas nesen Klīvlendā pārstāvēja Latvijas krāsas pret lietuviešu izlasi.

Spēles tiesāšana atradās pazīstamo sporta darbinieku E. Oliņa un A. Pētersona rokās.

Ļoti iespējams, ka šīs bija šāda veida pirmās sacensības, kopš esam atstājuši dzimteni.

DV — QUEENS PARK 0:0 (0:0)

6. jūnijā Millen stadionā Kontinentālīgas spēle beidzās bez rezultāta. Ja latvieši pirmajā puslaikā būtu mainījuši spēlētāju vietu iedalījumu, noteikei varēja panākt rezultātu, bet labi, ka tā. Otrā puslaikā spēle ritēja daudz labāk, bet pie rezultāta tikt arī nebija laimes, jo pretinieks ļoti labi zināja, ka zaudēt vienus vārtus nozīmē zaudēt spēli. Vērts atzīmēt, ka šoreiz nespēlēja Moruss, bet Buss vēl izjuta iepriekšējā sacīkstē, gūto ievainojumu.

Vislabāk no latviešiem cīnījās Sudmalis, Timma un Rode.

Uz redzēšanos nākošajā spēlē jo kuplā skaitā!

SPORTA KALENDĀRS TORONTO

Kontinentālīlīgas futbolspēles maija un jūnija mēnešos

Līgas spēlē

Piektdien, 20. jūnijā, plkst. 8.30 Eintracht — DV.
Pirmdien, 23. jūnijā, plkst. 7.00 DV — Estonia.
Pirmdien, 30. jūnijā, plkst 8.30 DV — Golden Mile.

☆

Trešdienas spēles notiek YMCA's laukumā, 275 Broadview Ave. Pārējās dienās -- Milton stadionā

Gatavojas 6. novada nometnei

14. Skrundas skautu vienība kopā ar vecāku padomi sākusi priekšdarbus 6. gadskārtējās novada lielās nometnes sarīkošanai. Tā notiks 22., 23. un 24. augustā skautu patstāvīgās vasaras nometnes territorijā pie Pīļu ezera (Duck Lake), mežu rajonā starp Muskegan un White Hall pilsētām, apm. 45 jūdzes uz ziemeļrietumiem no Grand Rapidiem. No šīs vietas nav tālu arī lielais Mičigenas ezers.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

14. jūnijā, sestdien, plkst. 7.30 vak. Veras Keišas baleta studijas 7. audzēkņu vakars, Cosburn Junior High School auditorijā.
15. jūnijā K. Bidiņas no Anglijas dziesmu vakars Sv. Andreja baznīcas zālē.
20. jūnijā — Līgo balle pie papardes zieda Palace Pier telpās.
21. jūnijā Saulaines pārvalde rīko Līgo vakaru Saulainē ar piemērotu programmu un deju pie labas mūzikas.
21. jūnijā — Sidrabenes pārvaldes rīkotais brīvdabas uzvedums Sidrabenē: „Līgo vakara norise latviešu sētā."
11. jūlijā — vijolnieka A. Dunkeļa koncerts.

HAMILTONA

15. jūnijā — Aizvesto piemiņas dienas sarīkojums.
21. jūnijā — Līgo svētki.
4. oktobrī — HLB gada svētki.
18. oktobrī — Hamiltonas DV gada svētki.
25. oktobrī — Dainas kora koncerts ar sekojošu deju Polish Memorial Hall telpās, 752 Barton, E.
1. novembrī — HMMK balle.
22. novembrī — 18. novembra svinības.

NIAGARA

19. jūlijā — Draudzības un jaunatnes dienu atklāšana. Koncerts un citi priekšnesumi. Svētku balle Šeraton - Broka hotelī.
20. jūlijā — Draudzības kausa izcīņa sieviešu un vīriešu volejbolā. Draudzības dienu noslēgums ar ugunskura priekšnesumiem.

SV. KATARĪNĒS

21. jūnijā — Jāņu dienas sarīkojums - balle, Garden City Beach, Port Weller.

Gatavojas Jāņu svinēšanai Sidrabenē

Katrs, kam pirmdienas vai trešdienas vakaros gadījies iegriezties Toronto sv. Andreja baznīcas telpās, būs dzirdējis it brašu līgošanu. Gluži nevilšus nācējs apstājas, lai pārliecinātos, vai ausis neviļ, jo Jāņu svinēšanai vēl taču par agru.

Nē, neviļ vis. Tās ir īstas Jāņu dziesmas, ko skandina 1. ev.-lut. draudzes koris, gatavojoties plašam Jāņu uzvedumam, kas paredzēts lauku īpašumā Sidrabenē 21. jūnijā, plkst. 8.00 vakarā. Mēģinājumiem laika vairs nav daudz un tādēļ režisorei Mildai Bērziņai - Muižarājai darba pilnas rokas, lai visus uzveduma dalībniekus, skaitā ap 50, saliedētu raitā kopspēlē līksmo Jāņu tradiciju garā. Par to, lai visas izdarības būtu etnografiski pareizas, rūpējas arī uzveduma autore Biruta Senkeviča, kas materiālus uzvedumam ņēmusi no savas grāmatas Senie Jāņi.

Uzvedums sākas ar parasto gatavošanos. Jāņu līksmībai — ēku un pagalma pušķošanu, vainagu vīšanu, siera un, protams, arī alus gatavošanu, ganiņu sagaidīšanu u.t.t. Šajās izdarībās izpaužas arī senie ticējumi. Pret skaugiem un burvjiem Sidrabenes saimnieks nodrošinās ar pīlādžu zariem pie vārtiem. Tumsai iestājoties, no kaimiņu mājām Upmaļiem un Zaļmežiem Sidrabenē ierodas līgotāji, kurus sagaidīt Sidrabenes saimniecei un saimniekam palīgā steidzas visi mājas ļaudis. Vislielākā jautrība izraisās ar jāņuguns aizdegšanu. Tad sākas puišu un meitu aplīgošanās, bet kad ar to vien vēl uzvarētājs nav noskaidrots, tad palīgā ņem smaržojošās kalves, un kauja iet vaļā.

Jāņi nebūtu īsti Jāņi, ja netiktu dejots. Un te nu uzvedumā darbs sākas Diždanča vadītājam F. Aigaram, jo pēc tautas dziesmu motīviem tiek īpaši sagatavota arī „Saules deja." Bez tam uzvedumā ar atsevišķām dziesmām piedalīsies Diždanča kvartets. Lai visas dziesmas un līgošana skanētu latviskā sirsnībā un skanīgumā, par to rūpējas mūzikālā vadītāja A. Andersone.

Jāņu nakts ir gan silta, bet arī īsa, tādēļ laikus jāsteidzas meklēt papardes zieds, ko dažkārt nenākas nemaz tik viegli atrast. Tādēļ kā puišiem, tā meitām jāizmanto dažādas burvestības un viltības. Vecaistēvs labprāt gribētu likt mīklas minēt, bet kas gan ar tādām lietām nodarbosies Jāņu naktī. Tā uzveduma beigu daļā aktieri saplūst kopā ar viesiem, lai uzvedums izvērstos par īstu Jāņu svinēšanu latviskā līksmībā.

Lai 21. jūnijā katrs varētu pievienoties Sidrabenes līgotājiem, tad laikus jāsāk jau gatavoties braucienam uz draudzes īpašumu.

No draudzes un Sidrabenes vadības vēl izdodas uzzināt, ka uzvedumam tiek gādāts īsts siers un alus, ar ko pacienās arī viesus, bet dejas grīda jau tagad paplašināta tādos apmēros, ka dejotājiem „rindā nebūs jāstāv".

R. N.

Līgo svētki Tērvetē pie Montreālas

Montreālas sv. Pāvila draudze 21. jūnijā rīko plašus Līgo svētkus savā lauku īpašumā Tērvetē; tie sola izvērsteis par vēl nepiedzīvotiem Monatreālas latviešu saimē. Draudzes padome kopā ar Tērvetes pārvaldi ir izstrādājusi plašu programmu, kas sāksies jau pl. 1 dienā. Uz Tērveti no Montreālas ies arī autobuss, kas pēc pusnākts nogādās pilsētā atpakaļ tos līgotājus, kas to vēlēsies, bet pārējie varēs pārnakšņot turpat Tērvetes ērtajās telpās.

Notiks organizēta meiju ciršana un telpu izgreznošana, makšķernieku sacensības, sporta spēles, jaunatnes un bērnu sacensības, nodarbības un rotaļas, veiksmīgākajiem izsniegs godalgas.

Kopīgā gājienā ar līgo dziesmām sveiks Jāņa tēvu un Jāņa māti. Būs jaunās dejas grīdas atklāšana un iedejošana. Plkst. 9 vakarā ugunskura iedegšana kalnā un savstarpējā aplīgošanās un uguņošana. Līgo dziesmu teksti būs dabūjami uz vietas speciālā izdevumā.

Dāmu komiteja rūpēsies par Jāņu cienastiem, miestiņu, Jāņu sieru un citiem gardumiem. Viesu vajadzībām būs arī laivas ar motoru lietošanu.

Ja vien laika apstākļi atļaus, Sīmaņa kungs ir apsolījis uzņemt krāsu filmā Līgo svētku izdarības.

TREŠDIEN, 11. JŪNIJĀ

Neptuns šodien spēlēs svarīgu lomu, veicinot sarežģījumu rašanos gan saimnieciskos, gan arī ģimenes jautājumos. Strīdi un asu vārdu izmaiņa naidā var savest pat vecus draugus. Atceraties, ka klusēšana ir zelts, un šodien ir tā diena, kad ieteicams „skalruņus izslēgt". Jauniešiem šovakar nopietni jāpārdomā, vai arī tie nevar ar savu darbu atvieglināt vecāku ikdienas darbu nastu. Meitenēm, kam liela patikšana sevi apbrīnot spoguļa priekšā, derētu atgādināt, ka krāsošana visvairāk nepieciešama vecām mājām, jaunas mājas ir glītas tāpat bez pārliecīgas izkrāsošanas.

Laimīgais skaitlis šodienai ir 3.

CETURTDIEN, 12. JŪNIJĀ

Mēness šodien daudzus vedinās uz romantiskām dēkām. Neskrieniet ar gavu mūrī un nesvaidieties ar solījumiem. Kādēļ sagādāt citiem galvas sāpes, ja paturot sevi grožos varat pavadīt patikami laiku. Neesiet agresīvi arī saimnieciskos darījumos. Ar atkāpu un vienkāršu lietu izklāstu panāksit vairāk. Vakara stundas ir labas mājas darbiem un vēstuļu rakstīšanai.

Laimīgais skaitlis ir 6.

PIEKTDIEN, 13. JŪNIJĀ

Diena, kad viss labi paveiksies un patikami pārsteigumi jums sagādās prieku. Varat rēķināties ar ilgi neredzētu paziņu apmeklējumiem. Parūpējieties, lai jūsu mājā būtu nepieciešamais šādu viesu cienastam. Ja jūs pēdējā laikā esat nesekmīgi centušies saremontēt iedrāgāto veselību, tad Marss un Venera šodien nepārprotami norāda, ka laiks pienācis gaišākām dienām, Paturiet savu humora sajūtu un optimismu — tās ir divas dārgas zāles, ko drogu veikali vēl nepārdod.

Laimīgie skaitļi ir 5 un 9.

Jūsu Ēriks Jēkabsons.

NACIONĀLĀS KULTŪRAS . . .

(Pārnesums no 5. lpp.)

stāvīgām kultūras vērtībām un savukārt ir ierosinājuši plašākajās mūsu tautas aprindās kā lasītājās daudz pārdomu par dažādām mūsu kultūras dzīves parādībām, darījuši tās dziļāk izprotamas, gan tēlodami vispārējo mūsu tautas dzīvi līdz ar dzimtenes dabu, gan izveidodami atsevišķus literārus tipus. Ar to mūsu literātūra arī plašākas tautas aprindas iesaistījusi dziļākās vispārējās kultūras dzīves pārdomās un tā sekmējusi jaunu kultūras ideju un jaunas kultūras uztveres veidošanu. Tomēr dziļāku ieskatu mūsu kultūras tieši nacionālajā būtībā, atmetot, saprotams, literātūras sniedzamo gleznainumu, mums dod dziļāka mūsu valodas un tās vēstures izpratne. Literātūra ir spēcīgi pakļauta savam laikmetam, tai jau arī jāiet laikmetam līdzi, bet katrs laikmets ienes mūsu kultūrā arī ko svešu, pārejošu, kas, saprotams, atrod atspoguļojumu arī literātūrā. Tādēļ ikkatras sava laika modernās kultūras raksturojumam ar tās daudzajām laikmetiski pārejošajām parādībām literātūra var noderēt vislabāk. Turpretī valoda runā par mūžīgi latvisko mūsu tautā un tās garā.

Nobeigumā varētu teikt, ka mūsu dzimtā nacionālā kultūra ar visu tās vēl joprojām drusku nenoliedzamo šaurumu ir tomēr stipri augsta un pilnvērtīga. Mums nav par to ko kaunēties pasaules priekšā. Tajā izpaužas daudz mūsu tautas dvēseles un tautas gara vilcienu, kam augsta un dziļa vispārcilvēciska vērtība. **Kā pats mūsu tautas raksturs, tā arī visa mūsu kultūra savā pamatā pauž stingrumu, sīkstumu un izturību dzīves grūtībās, pie kam visas šīs parādības saistītas ar lielu savas personības un lielu nacionālu apziņu un lepnumu.** Tā pauž mūsu tautā mītošo spēcīgo dzīves māku un vērtīgo dzīves ziņu it īpaši vairāk praktiskajās dzīves nozarēs. Mūsu kultūras dzīvē pastāv spēcīga un apzinīga cenšanās iet laikam līdzi un pozitīvi reaģēt uz laika prasībām, varbūt ar mazu noslieci nākt šīm laika prasībām par daudz pretī par jaunu savām iedzimtajām vērtīgajām nacionālajām īpašībām. Mēs varam mierīgi savos kultūras pamatos visumā palikt tādi, kādi mēs esam. Varbūt mums nāktu par zināmu svētību ja kādā daļā, mēs no mūsu iedzimtās un visai spēcīgi mūsos izpaustās aistētiski - praktiskās ievirzes drusku vairāk pārorientētos abstraktāki - teorētiskā virzienā.

IZĪRĒJAMA
liela nemēbelēta istaba un virtuve.
Abas telpas glīti izkrāsotas. Piemērotas precētam pārim vai 1-2 sievietēm. Īre $8,50 nedēļā.
Tel. LE 4-1659, Toronto.

Teicami izdevies makšķernieku salidojums

St. Katarīnes kluba sarīkojumi ir allaž makšķernieku gaidīti. Grūti pateikt vai katerīniešu latviskā sirsnība vai arī rūpīgā un labi pārdomātā sacensību organizācija ir tas, kas nodrošina visu šī kluba rīkoto džamboreju teicamu izdošanos. Pagājušās nedēļas nogalē pāri par 150 latviešu makšķerēšanas dižmeistaru, daudzi ar otrām pusēm, kā arī ar vēl neizprecinātiem vai jau izprecinātiem bērniem, tradicionālajā zušu derbijā devās uzbrukumā Niagaras pievārtes glumajām zivīm. Patiesībā savu klubu vai ģimeņu krāsās oficiāli pie starta aizstāvēja 45 sacensoņi — tie pārējie ar visādām izdarībām mēģināja palīdzēt, lai lomi būtu vareni un garšīgi. Oficiālo sacensoņu vidū bija arī vairāki ārzemnieki — bijušie Latvijas pilsoņi no Sav. Valstīm. Bija tiešām jauks vakars, tikai zuši varēja izrādīt lielāku sadarbību. Iepriekšējā vakarā zuši kodās kā negudri, bet kā parasti dienā, kad arī jūs esat devušies makšķerēšanas ekspedīcijā, dažu politisku vai praktisku iemeslu dēļ, zivis neķēras tā kā tām vajadzētu to darīt. Zušu derbija dalībnieki tomr līdz pusnaktij krastā dabūja 85 zivis, t. i., apm. tik daudz, lai vienu nedēļu apgādātu visus Toronto Roncesvales ielas latviešu delikatešu veikalniekus.

Bezpartejiskie tiesneši ar lielu rūpību izsvēra laimīgāko makšķernieku lomus un pēc īsas un pilnīgi atklātas apspriedes paziņoja šī gada zušu derbija rezultātus. Te jāpiezīmē, lai rezultāti būtu pavisam punktīgi, katerīniešu makšķernieku lielkungs Jundzis bija parūpējies par precīziem svariem, kas lomus gandrīz kā aptiekā noteica gramos un miligramos.

Zušu derbija lielais lauru vainags šogad par lielāko zivi piekrita mājastēva kluba reprezentantam J. Trautmanim. Čempiona Trautmaņa zutis bija uz mata 1860 grammu smags. Otrā vietā ierindojās torontietis H. Tropiņš ar 1630 gr., bet trešajā vietā hamiltonietis M. Jakovičs uz svariem uzsvieda 1540 gr. smagu eksemplāru. Goda pilnajā ceturtajā vietā palika katerīnietis Ed. Grīnbergs — viņa zutis svēra gan tikai 1350 gr., bet toties esot bijis daduz garšīgāks kā pirmo triju vietu ieguvēju zivis. St. Katerīnas kluba labvēļa Viļa Egles dāvāto īpašo balvu par vismazāko izvilkto zuti šogad neizdevās paturēt pašu mājās. Balvu, par kuru pirms simts gadiem pie indiāņiem viegli varēja iemainīt simts bebru ādas, šogad pēc sīvas cīņas ieguva klīvlendietis Jūlijs Andersons. Viņa zutulēns svēra 40 grammu.

Jaukajā, rāmajā vakarā upes krastos pie ugunssārtiem skanēja latviešu dziesmas, sprēgāja asprātības, un, taisnība laikam bija tam vecītim, kas domīgi kasija aiz auss un prātoja: „Cik maz gan vajag, lai citkārt strīdīgus prātus dabūtu zem vienas draudzīgas cepures — pāris glumas zivis, kuras es, ja tās nebūtu vārītas vai žāvētas, neēstu pat par pieciem dolariem."

Mazs ezers var sagādāt lielus pārsteigumus

S. Rudzītis ar mazajā ezerā izvilkto lielo līdaku.

Nekad nesakiet: „Šinī dīķī zivju nav!" Mazs ezers var sagādāt lielus pārsteikumus. Aizvadītos gados vērojot pie Little Lake laivu izīrētāja mājas piespraustos dižlīdaku uzņēmumus, droši vien tāpat kā jūs, arī es pie sevis nodomāju: „Tīrā propaganda, par divi mārciņām smagāku līdaku te nav". Jau pagājušajā nedēļā atzīmēju, ka šogad šajā mazajā ezeriņā pie Berijas sāk nākt malā arī lielāki kukaiņi. Tagad visiem pesimistiem aiz kauna būtu jālien stāvuļ zemē, jo mūsu pašu tautietis Sīmanis Rudzītis ar 14 mārciņu smagu un 32 collas garu līdaku uzņēmies š. g. Little Lake laimīgākā makšķernieka godu. Jā, zivis ir visur, tikai jāzina kā un kad lietā likt visus makšķerēšanas noslēpumus. Jāzina arī vai laime taisni tajā dienā nav aizgājusi ciemā pie nelaimes.

⁂

Tie, kam nepatīk kolchozu padarīšana, un tādu mūsu vidū nav mazums, šogad katrs pēc savas rocības steidzas iegūt gan lētākus, gan dārgākus zemes gabalus pie ūdeņiem un moskitiem, lai rudenī būtu ko runāt, cik labi vai slikti aizvadītā vasarā gājis. Latviešu nekustamo īpašumu aģenti norāda, ka šogad pieprasījums pēc apbūves gabaliem, sevišķi pie upēm un ezeriem, ir vairāk kā desmitkārt lielāks kā pērn. Ilmārs Jankovskis pastāsta, ka kāds tautietis pie Yong Point pikreļu makšķerēšanas rezidencei uzņēmies parādus pāri par 20.000 dolaru. Viņš paredzot īpašumu izbūvēt un, ja pašam apniks tur ar odiem kauties, domā pēc pāris gadiem objektu pārdot ar pāris tūkstošu peļņu. Par $500 līdz $1.000,- apm. 100 jūdžu attālumā no Toronto jau varot par nelielu iemaksu iepirkt piekļājigu zemes pleķīti, kur upē bez vardēm esot arī īstas zivis. Dž. Udrovskis 15 min. motorlaivas braucienā no Moon River grīvas nopircis kroņa zemes nelielu salu.

A. Pelēkais.
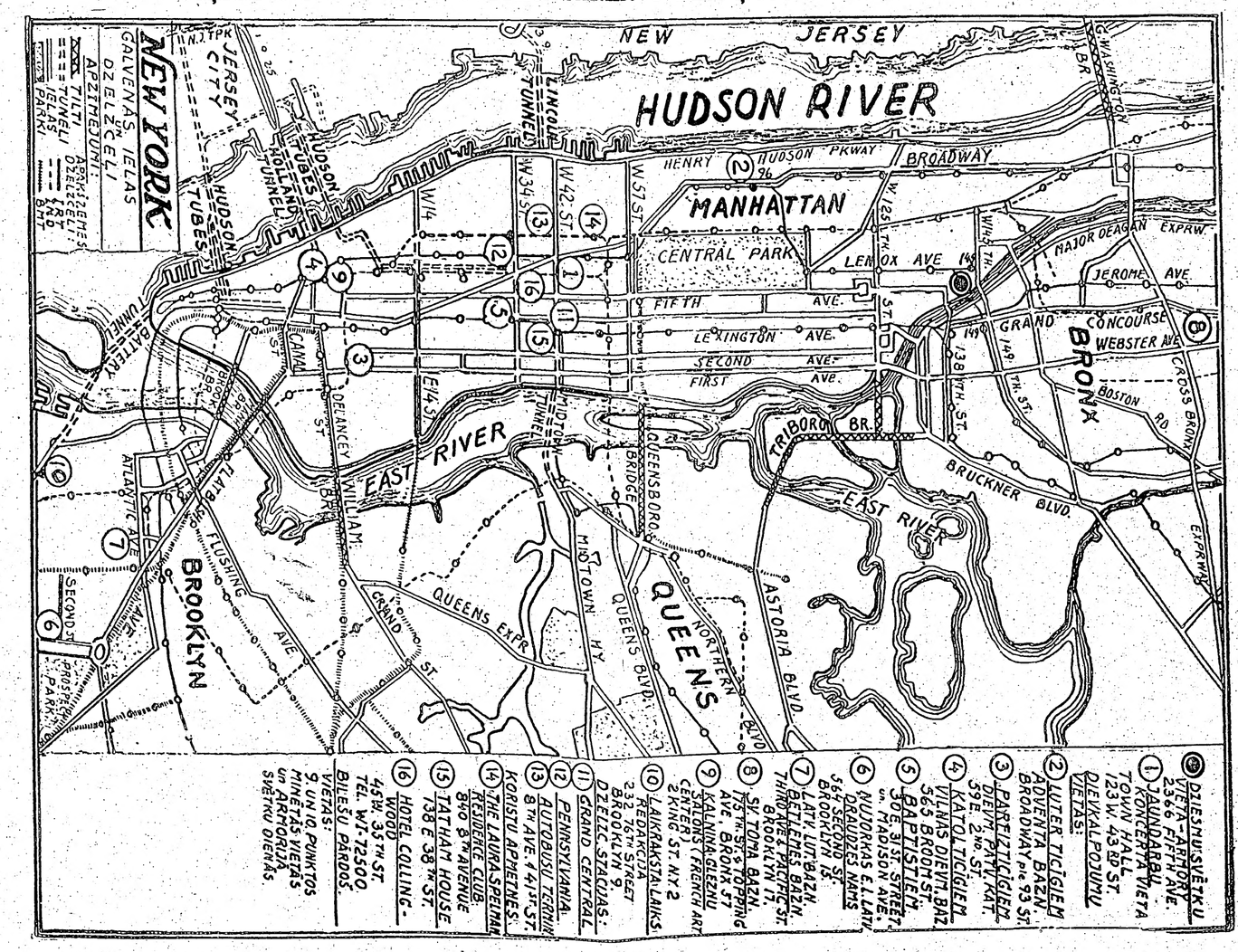
CEĻRĀDIS UZ DZIESMU SVĒTKU SARĪKOJUMIEM ŅUJORKĀ Š. G. 3.—6. JŪLIJĀ